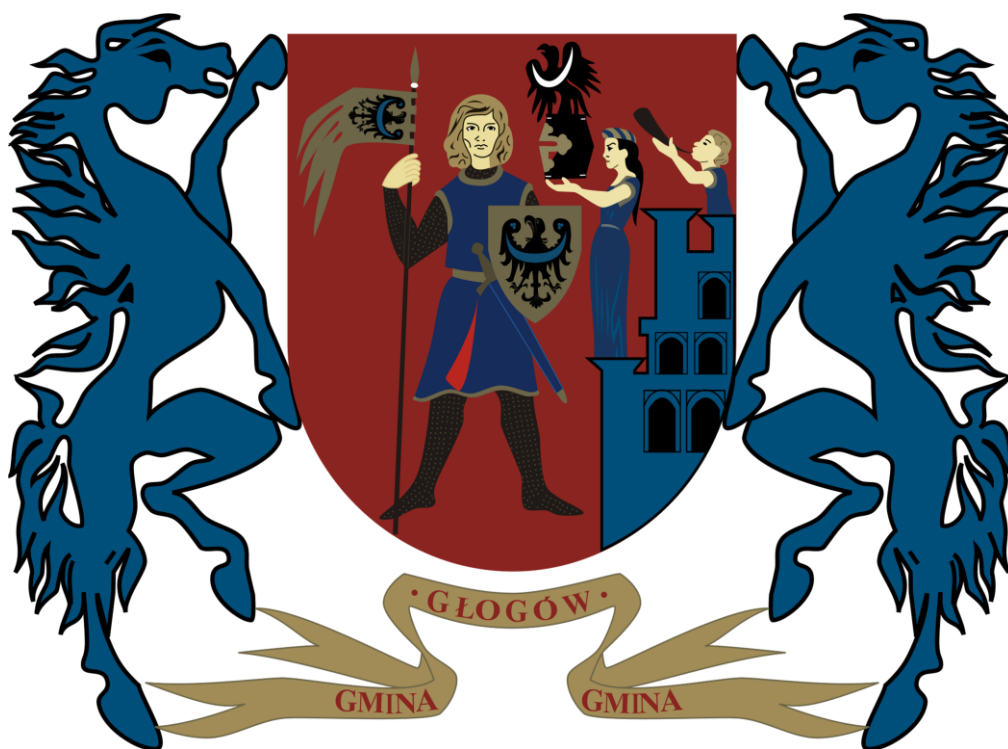

Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
w Gminie Głogów
na lata 2021-2024

Spis treści

Wstęp.....	4
Rozdział I. Merytoryczne uzasadnienie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	6
1.1. Podstawa prawna Strategii.....	6
1.1.1. Dokumenty europejskie	6
1.1.2. Dokumenty krajowe	6
1.1.3. Dokumenty regionalne i lokalne.....	7
Rozdział II. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Głogów.....	8
2.1. Charakterystyka Gminy	8
2.1.1. Położenie	8
2.1.2. Ludność	10
2.1.3. Oświata	13
2.1.4. Kultura i sport	16
2.1.5. Bezpieczeństwo w Gminie Głogów	21
2.1.6. Pomoc społeczna.....	23
2.2. Kwestie społeczne	24
2.2.1. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej	24
2.2.2. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez GOPS oraz sprawozdania z GOPS-u w latach 2017 – 2019.....	25
2.2.3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w Gminie Głogów. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej.....	33
2.2.4. Ubóstwo	34
2.2.5. Niepełnosprawność	36
2.2.6. Długotrwała lub ciężka choroba	38
2.2.7. Bezrobocie	40
2.2.8. Uzależnienia.....	41

2.2.9. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych.....	47
2.2.10. Przemoc w rodzinie.....	49
2.2.11. Praca socjalna.....	54
2.3. Analiza problemu alkoholizmu według mieszkańców z Gminy Głogów.	55
2.3.1. Problem uzależnień na terenie Gminy Głogów	55
2.3.2. Problemy dzieci i młodzieży w Gminie Głogów	80
2.3.3. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Głogów.	98
2.4.1. Podsumowanie badań ankietowych	104
Rozdział III. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Głogów na lata 2021- 2024.....	112
3.1. Misja i prognoza zmian w zakresie objętym strategią.....	112
3.2. Realizacja strategii.....	115
3.2.1. Cele i kierunki działań	115
3.2.2. Monitoring i ewaluacja	122
3.2.3. Źródła finansowania.....	125
Spis wykresów.....	126
Spis tabel	130

Wstęp

Mówi się, że polityka społeczna ma to do siebie, że lubi teorię przekształcać w praktykę. Każda postawiona diagnoza, wykonane badanie, analiza sprawia, że chcemy określić, nazwać, znaleźć metodę by stała się ona dla nas lekcją na przyszłość. Dlatego też, najpierw stworzono teorię – podstawę prawną zakładającą, że: do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: *„opracowanie i realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”*. To szczególne ryzyko zostało opracowane m.in. dzięki diagnozie społecznej.

Problem dla każdego z nas może oznaczać zupełnie coś innego. Dla jednych może być uznany za trudną sytuację. Dla drugih będzie stanowił barierę, niepomyślność, komplikację, utrudnienie. Stąd też ważne jest, aby analiza skupiła się wokół wszystkich grup społecznych i dotarła do tych najbardziej potrzebujących. Diagnozując problemy społeczne jesteśmy w stanie obrać prognozę zmian i wyznaczyć sobie strategiczne cele. Później zaś możemy określić sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe. Strategia ma więc za zadanie zmniejszenie, zlikwidowanie, wyeliminowanie przeszkód i doprowadzenie do wyrównania szans oraz zminimalizowania ryzyka.

Przy tworzeniu Strategii kluczowe staje się postawienie odpowiedniej diagnozy. Określenie: Co stanowi problem? Ważne jest, by strona, która mierzy się z trudnościami sama nazwała z czym w danej chwili się boryka. A dopiero później działając samemu, czy w grupie powinniśmy powołać konsylium by naradzić się i ustalić sposób „wyleczenia” problemu. Na koniec ważne jest, wypisanie recepty – rekomendacji dla problemów o wysokim priorytecie społecznym, średnim i niższym, by uchronić przed rozwinięciem się choroby i uniknąć powikłań.

Strategia ma charakter otwarty, co oznacza, że zawarte w niej zapisy mogą podlegać modyfikacjom w zależności od zmiany sytuacji społecznej czy pojawiających się nowych wyzwań i potrzeb w zakresie pomocy społecznej. Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych składa się z trzech zasadniczych części, tj. diagnostycznej, programowej oraz wdrożeniowej. Część diagnostyczna Strategii rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów na lata 2021-2024 zawiera analizę sytuacji społecznej Głogowa wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk i zagrożeń występujących na terenie miasta. Część

ta została oparta na analizie źródeł zastanych, ankiet wskazujących główne problemy lokalnej społeczności oraz identyfikacji mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń (SWOT). Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych oraz działań. Kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych zostały przedstawione w części wdrożeniowej.

Podstawowym źródłem danych do przeprowadzonych analiz były statystyki publiczne oraz informacje gromadzone przez różne instytucje, badania ankietowe i wywiady. Dane wtórne zostały udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny, Urząd Gminy Głogów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komendę Powiatową Policji, Szkoły z Gminy Głogów, Ochotniczą Straż Pożarną. Celem przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców z Gminy Głogów było zdiagnozowanie najważniejszych problemów społecznych oraz określenie najefektywniejszych sposobów ich rozwiązywania bądź minimalizacji. Z uwagi na fakt, że w badaniu brali udział zarówno dorośli mieszkańcy jak i dzieci możemy zobaczyć jak dwie różne grupy wiekowe postrzegają kwestie społeczne, problematyczne, środowisko, w którym żyją.

Niniejsza Strategia została opracowana na lata 2021 – 2024.

Rozdział I. Merytoryczne uzasadnienie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

1.1. Podstawa prawna Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów na lata 2021-2024 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Poniżej zaprezentowano opis podstawowych dokumentów strategicznych stanowiących podstawę i punkt odniesienia do powstania niniejszej Strategii.

1.1.1. Dokumenty europejskie

Wychodząc naprzeciw nowym wyzwaniom społecznym tj. starzeniu się społeczeństwa, sprostaniu globalizacji, stworzeniu metod wykorzystywania potencjalnych zasobów Unia Europejska opracowała koncepcję zawartą w programie społeczno – gospodarczym „Strategia Europa 2020”. Inicjatywą programu było połączenie sił państw członkowskich i stworzenie wspólnych celów, aby doprowadzić do wyrównania szans.

W Strategii Europa 2020 wyodrębniono trzy priorytety:

- 1) wzrost inteligentny, czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,
- 2) wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- 3) wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

1.1.2. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów na lata 2021-2024 uwzględnia także zapisy następujących dokumentów krajowych:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030,
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,

- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego.

1.1.3. Dokumenty regionalne i lokalne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów na lata 2021-2024 uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, takich jak:

- Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2030,
- Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2020-2024,
- Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2018-2020,
- Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Głogowskim na lata 2011-2020,
- Strategii Rozwoju Gminy Głogów na lata 2014-2020,
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Głogów na lata 2011-2020,
- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Głogów na rok 2020.

Rozdział II. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Głogów

2.1. Charakterystyka Gminy

2.1.1. Położenie

Gmina Głogów to gmina wiejska w województwie dolnośląskim, w powiecie głogowskim. Siedzibą władz gminy jest miasto Głogów. W latach 1975 – 1998 gmina położona była w województwie legnickim.¹ Według danych na dzień 31.12.2019 roku gminę zamieszkiwało 6711 mieszkańców.²

Gmina Głogów położona jest w bliskim sąsiedztwie miasta Głogowa liczącego ponad 68 tys. mieszkańców. Tereny Gminy Głogów są dla miasta atrakcyjnym terenem inwestycji mieszkaniowych oraz organizacji wypoczynku weekendowego. Poza tym na terenie gminy lokowane są wielkopowierzchniowe centra handlowe. W związku z powyższym maleje rozwój rolnictwa w gminie, rośnie zaś działalność handlowo – usługowa. Część obszaru gminy położona jest w obrębie terenów eksploatacji górniczej rud miedzi ZG Rudna, Polkowice-Sieroszowice oraz Głogów Głęboki Przemysłowy — ten ostatni oddział to jedno z priorytetowych przedsięwzięć realizowanych przez KGHM — największego pracodawcę na Dolnym Śląsku. Gmina Głogów okala duże miasto Głogów, co daje możliwość korzystania z różnych usług w ramach porozumień i umów.

Gmina usytuowana jest w odległości około 100 km od centrum administracyjnego województwa – Wrocławia oraz w stosunkowo niewielkiej odległości od granic z Czechami i Niemcami. Przez gminą przebiega droga krajowa nr 12, drogi wojewódzkie w kierunku Legnicy i Sławy, linie kolejowe ruchu pasażerskiego i towarowego oraz rzeka Odra.³

¹ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Głogów_\(gmina_wiejska\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Głogów_(gmina_wiejska))

² <https://gminaglogow.pl/liczba-mieszkancow/>

³ http://www.glogow.pl/ezg/index.php/Gmina_Głogów

Rycina 1. Mapa Gminy Głogów

Źródło: <http://glogow.e-mapa.net/>

Gmina Głogów liczy 13 wsi:

- Borek
- Bytnik
- Grodziec Mały
- Klucze
- Krzekotów
- Przedmoście
- Ruszowice
- Serby
- Stare Serby
- Szczyglice
- Turów
- Wilków
- Zabornia

2.1.2. Ludność

Najbardziej zaludnionymi terenami w Gminie Głogów są Serby w których zamieszkuje 1821 osób, co stanowi 24% mieszkańców całej Gminy. Na drugim miejscu znajdują się mieszkańcy Ruszowic, w których mieszkają 1225 osoby, co stanowi 19% wszystkich mieszkańców Gminy. Najmniej zaludnioną miejscowością jest Zabornia, gdzie zamieszkują 94 osoby.

Tabela 1. Statystyka stałych mieszkańców wg miejscowości w 2019 roku w tys. osób.

Miejscowość	Liczba stałych mieszkańców ogółem
Borek	385
Bytnik	140
Grodziec Mały	537
Klucze	226
Krzekotów	141
Przedmoście	906
Ruszowice	1225
Serby	1821
Stare Serby	136
Szczyglice	236
Turów	141
Wilków	723
Zabornia	94
Gmina Głogów Ogółem	6711

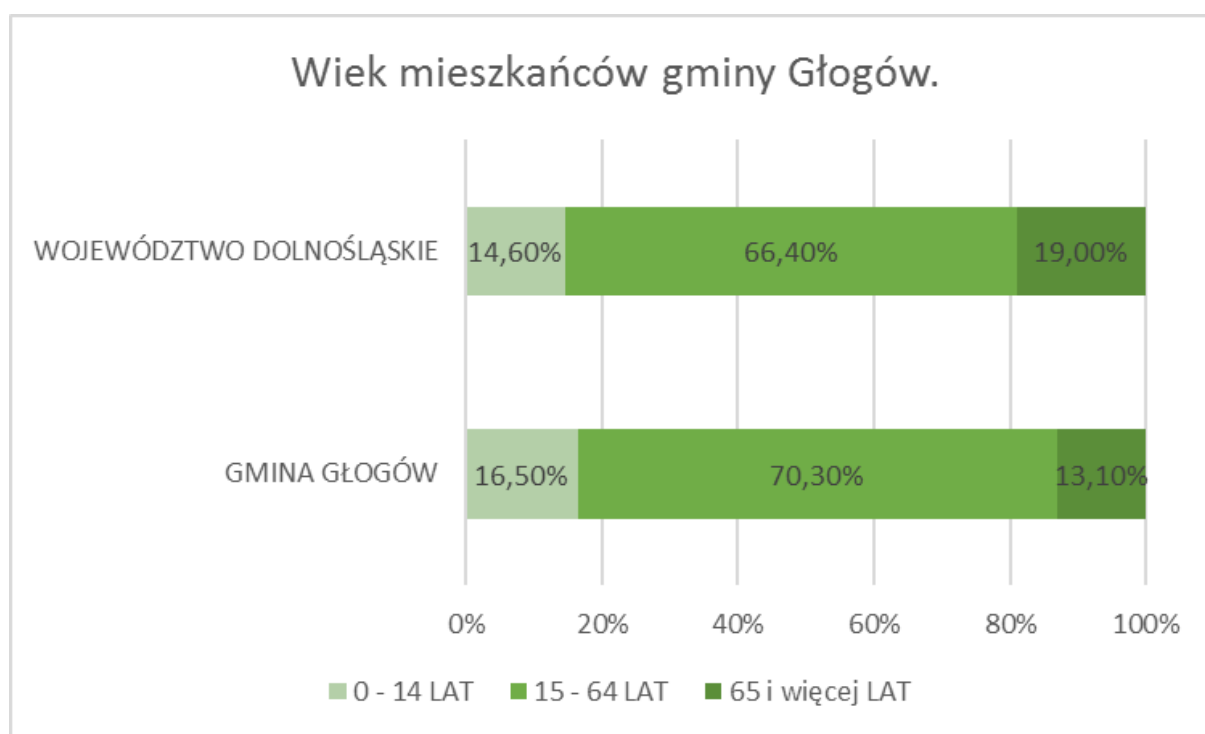
Źródło: <https://gminaglogow.pl/liczba-mieszkancow/>

W okresie od początku do końca 2019 r. liczba mieszkank i mieszkańców zwiększyła się o 56 osób, i tak na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 6.711 osób, w tym 3.392 kobiet i 3.319 mężczyzn. W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych:

- liczba mieszanek w wieku (14 lat i mniej) wynosiła 572 osób, a liczba mieszkańców – 640;
- liczba mieszanek w wieku (15-59 lat) wynosiła 2.270 osób, a liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (15-64) wynosiła 2.310;
- liczba mieszanek w wieku powyżej 64 lat wynosiła 550, a liczba mieszkańców 369.

Migracje przebiegały w kierunku ościennych wiosek oraz dużych miast i związane były z pracą oraz zakupem działek budowlanych w celach mieszkaniowych. Na koniec 2019 r. dane dot. urodzeń i zgonów przedstawiały się następująco: w 2019 r. narodziło się w gminie 67 osób, w tym 31 dziewczynek i 36 chłopców, a zmarło 48 osób, w tym 19 kobiety i 29 mężczyzn.⁴

Wykres 1. Ludność Gminy Głogów w rozbiciu na wiek biologiczny.

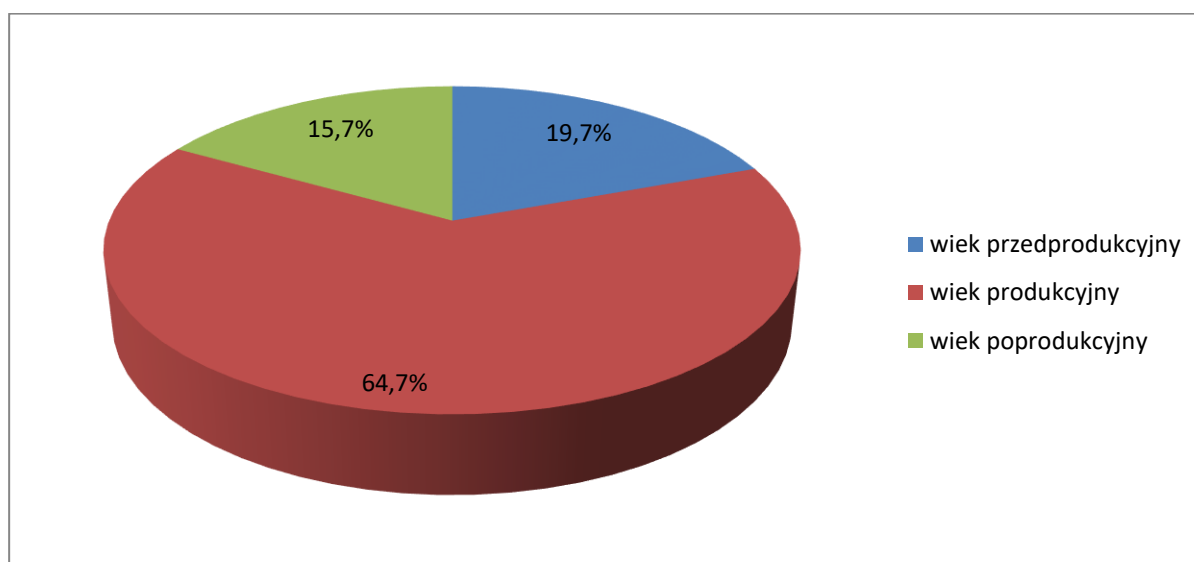

Średni wiek mieszkańców wynosi 39,2 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.⁵

⁴ Na podstawie : Raport o Gminie Głogów z 2019 r.

⁵ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Glogow#statystyki-urodzen

Wykres 2. Ludność Gminy Głogów w rozbiciu na ekonomiczne grupy wiekowe.

Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z raportów o stanie Gminy Głogów.

Odnosząc się do analizy zaprezentowanych powyżej danych, należy stwierdzić, że dominującą grupę ludności na terenie Gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Drugą pod względem liczebności grupę, stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, zaś najmniejszą osobą w wieku poprodukcyjnym. Dane te dość jednoznacznie wskazują, że ludność zamieszkująca na terenie gminy jest dość młodą społecznością.

Tabela 2. Struktura przyrostu naturalnego w Gminie Głogów w 2019 roku.

Urodzenia	61
Zgony	41
Przyrost naturalny	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych portalu https://www.polskawliczbach.pl/powiat_glogowski

Dane przedstawione w powyższej tabeli odnoszą się do struktury przyrostu naturalnego, który w Gminie Głogów wynosił 13 – dodatni przyrost naturalny. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 1,92 na 1000 mieszkańców Gminy Głogów.

W 2019 roku urodziło się 61 dzieci tj. 26 dziewczynek oraz 35 chłopców, a także zmarło 20 kobiet oraz 28 mężczyzn. Dla porównania w roku ubiegłym tj. w 2018 roku przyrost naturalny wynosił 7, liczba urodzeń wynosiła 71, odnotowano 64 zgony.⁶

⁶ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Glogow#statystyki-urodzen

2.1.3. Oświata

Wykaz jednostek Oświatowych podległych Gminie Głogów:

1. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Przedmościu
ul. Szkolna 3, 67-210 Głogów
zsprzedmoscie@wp.pl
tel. (76) 831-76-37
dyrektor: Elżbieta Smorczewska
2. Zespół Szkolno- Przedszkolny im. Mikołaja Kopernika w Serbach
ul. Ogrodowa 18, 67-210 Głogów
zsp@serby.edu.pl
(76) 833 13 13
3. Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Wilkowie
ul. Głogowska 5a, 67-200 Głogów
tel. 76 833 16 70
www.spwilkow.szkolnastrona.pl
wilkowsp@wp.pl
dyrektor: Beata Sawicka
4. Niepubliczny punkt przedszkolny „Tęczowe Słoneczka” w Ruszowicach prowadzony przez Stowarzyszenie Ruszamy
świątlica w Ruszowicach

Tabela 3. Stan uczniów w szkołach podstawowych na terenie Gminy Głogów.

Szkoła	Zespół Szklono – Przedszkolny im. Mikołaja Kopernika w Serbach	Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Wilkowie	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Przedmościu
Liczba uczniów w klasie IV-VI	63	76	97
Liczba uczniów w klasie VII-VIII	43	30	30
Liczba nauczycieli zatrudnionych w szkole	23	20 + 2 nauczycieli zatrudnionych w oddziale przedszkolnym	31

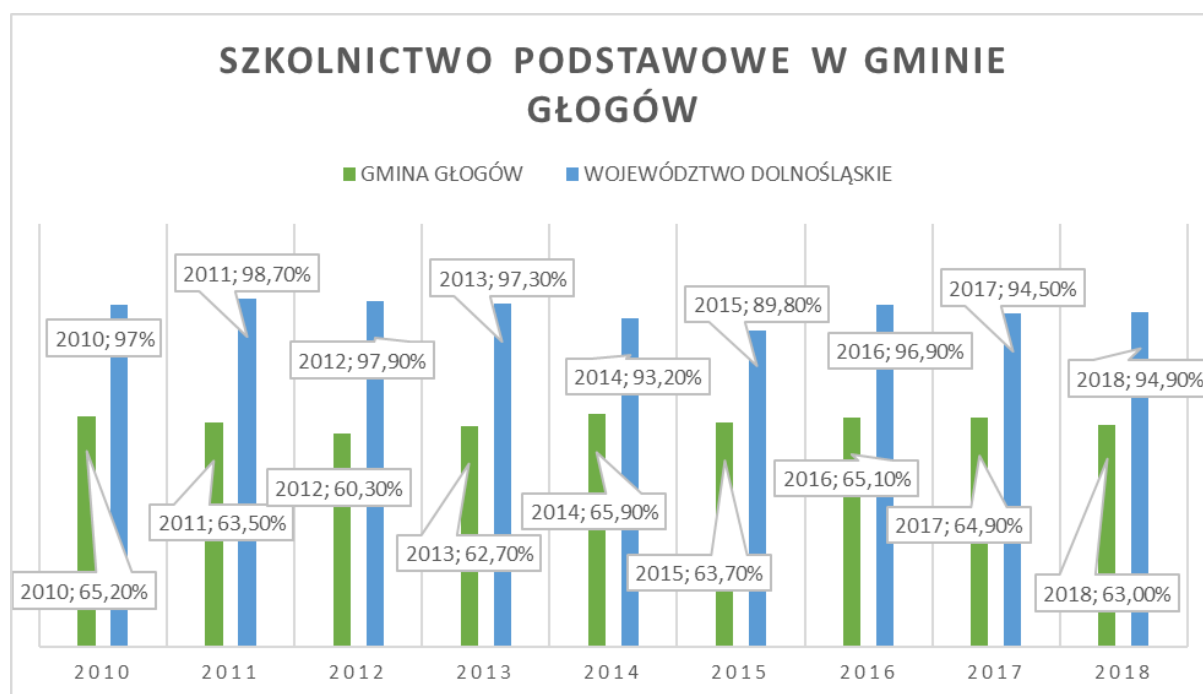
Na terenie Gminy Głogów funkcjonuje jedno przedszkole samorządowe w Serbach, które od 1 września 2019 roku zostało włączone w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Serbach – 4 oddziały - dwa oddziały dla dzieci starszych oraz dwie grupy dzieci młodszych ze starego przedszkola.

Oddziały przedszkolne funkcjonują również w:

- Szkole Podstawowej w Wilkowie – 2 oddziały – dla dzieci 5 i 6 letnich oraz od 1 września 2019 r. dla dzieci młodszych;
- Szkole Podstawowej w Przedmościu – 2 oddziały – dla dzieci 3 i 4 letnich oraz dla dzieci 5 i 6 letnich.

W 2019 roku na terenie gminy działały 2 niepubliczne punkty przedszkolne – w Borku prowadzone przez osobę fizyczną i Ruszowicach - prowadzone przez stowarzyszenie, które na podstawie ustawy o finansowaniu zadań oświatowych i uchwały Rady Gminy Głogów otrzymują dotację w wysokości 40% podstawowej kwoty dotacji.⁷

Tabela 4. Określenie wskaźnika skolaryzacji brutto szkolnictwa podstawowego (poziomu edukacji) w Gminie Głogów w latach 2010 – 2018.

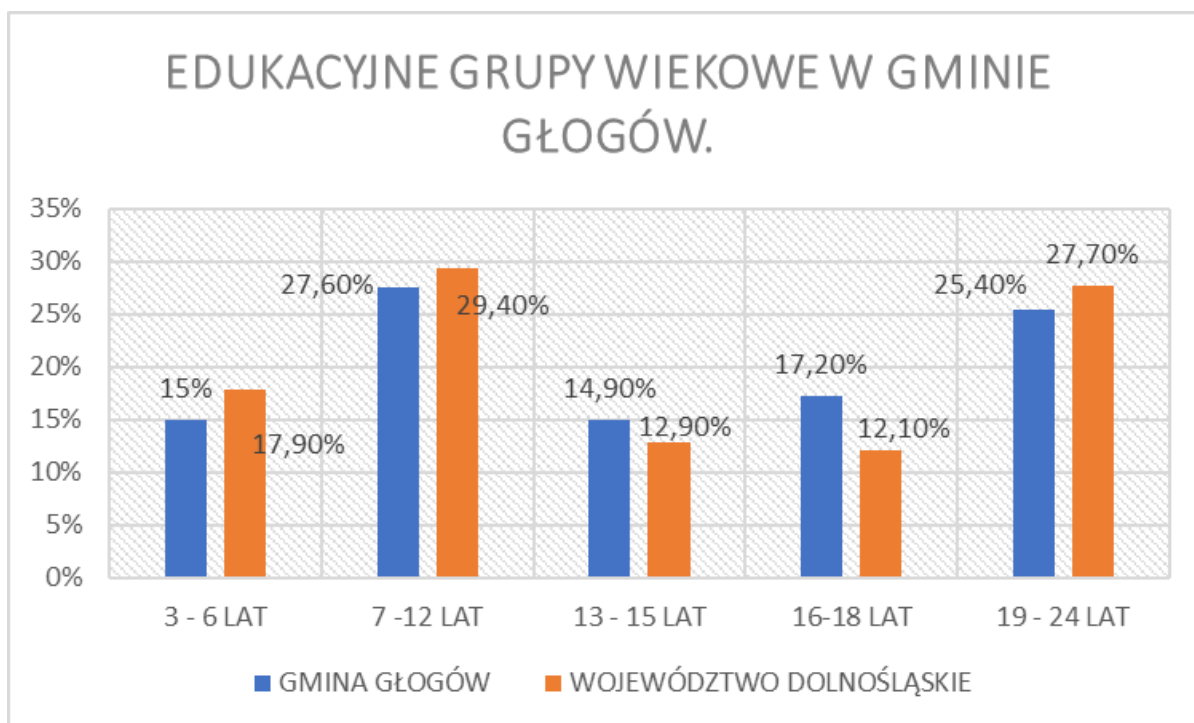

Opracowanie własne na podstawie portalu: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Glogow#edukacja-i-szkolnictwo

⁷ Na podstawie: Raport o Gminie Głogów z 2019r

Powyższy wskaźnik skolaryzacji – jeden z dwóch podstawowych wskaźników stosowanych do badania poziomu edukacji na poziomie podstawowym wskazuje, że: w Gminie Głogów na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat wskaźnik ten utrzymuje się na podobnej stopie procentowej. Powszechnie uznaje się, że w Polsce, wskaźnik przeważnie najwyższy jest w szkołach podstawowych i w miarę przechodzenia do następnych szkół maleje.

Wykres 3. Określenie wskaźnika edukacyjnych grup wiekowych w Gminie Głogów (badania z 2019 roku).

W Gminie Głogów najwięcej uczniów stanowią dzieci w wieku 7 – 12 lat oraz 19-24 lat.

W 2019 r. przeprowadzono w każdej szkole po 3 programy tj.:

- „Spójrz inaczej” dla klas 1-3, w którym udział wzięło łącznie 177 osób,
- „Spójrz inaczej” dla klas 4-6, w którym udział wzięło łącznie 288 osoby,
- „Unplugged” w którym uczestniczyło łącznie 79 osób.

Wspierano programy profilaktyczno – rekreacyjne, realizowane w 6 punktach – świetlicowych przy Gminnym Ośrodku Kultury w Przedmościu, w których uczestniczyło łącznie – 171 dzieci. Komisja wspierała także profilaktykę dzieci i młodzieży poprzez organizację kolonii z programem zajęć profilaktycznych nad morzem w miejscowości

Jastrzębia Góra w okresie wakacyjnym tj. w lipcu 2019 r., w której uczestniczyło łącznie 89 dzieci z terenu Gminy Głogów.⁸

Ponadto w szkołach prowadzone były programy takie jak:

- Spójrz inaczej na agresję;
- Program edukacyjny "Mamo, Tato, nie pal przy mnie proszę";
- Program "Bezpieczna szkoła";
- Program edukacyjny „Uczę się bezpiecznie żyć”;
- Program edukacyjno- profilaktyczny "Trzymaj Formę";
- Szkoła bez przemocy;
- Sprawny Dolnoślązaczek;
- Program dla szkół (owoce, warzywa, mleko i przetwory mleczne);
- Program profilaktyczny "Znajdź Właściwe Rozwiązanie";
- Program profilaktyczny "Nawigacja w kryzysie - chroń siebie wspieraj innych;
- Kampania profilaktyczna "Zachowaj Trzeźwy Umysł".

2.1.4. Kultura i sport

Działalność kulturalna na terenie Gminy Głogów obejmuje przede wszystkim przedsięwzięcia realizowane przez Urząd Gminy Głogów we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Głogowie oraz Gminną Biblioteką Publiczną w Przedmościu, placówkami oświatowymi, sołectwami oraz stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy.

W strukturach Gminnego Ośrodka Kultury w Przedmościu znajdują się:

- Gminny Ośrodek Kultury w Przedmościu
- Świetlica Środowiskowa w Przedmościu
- Świetlica Środowiskowa w Ruszowicach
- Świetlica Środowiskowa w Serbach
- Świetlica Środowiskowa w Borku
- Świetlica Środowiskowa w Grodźcu Małym
- Świetlica Środowiskowa w Wilkowie
- Świetlica Środowiskowa w Turowie
- Świetlica Wiejska w Bytniku, Zaborni, Szczyglicach, Krzekotowie, Kluczach i Starych Serbach.

⁸ Na podstawie: Raport o Gminie Głogów z 2019r

Zespoły i koła działające przy Gminnym Ośrodku Kultury:

Dorośli:

- Zespół Folklorystyczny „Przedmościanki” (14 osób+ kapela) – Świetlica GOK w Przedmościu. Repertuar Przedmościanek to piosenki ludowe, biesiadne, kresowe, patriotyczne oraz religijne.
- Zespół Folklorystyczny „Serbowiaczy” (15 osób+ kapela) - Świetlica Wiejska w Serbach. Ich głównym celem jest promowanie kultury ludowej Dolnego Śląska
- Zespół Folklorystyczny „Grodzianki” (11osób+kapela) – Świetlica w Grodźcu Małym. W swoim repertuarze ma piosenki biesiadne, ludowe
- Aerobik 50+ – Świetlica Wiejska w Serbach, Świetlica Wiejska w Bytniku.

Dzieci i młodzież:

- Wokalny Zespół „Jomidowi” – Gminny Ośrodek Kultury w Przedmościu
- Wokalny zespół dziecięcy – Świetlica Środowiskowa w Wilkowie
- Zespół Folklorystyczny „Iskierki” – Świetlica Wiejska Grodziec Mały.

Wśród najważniejszych wydarzeń kulturalnych i społecznych organizowanych i współorganizowanych w 2018/2019 roku na terenie Gminy Głogów należy wymienić:

- III Gminny Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła w Przedmościu
- Konkurs dla dzieci na najciekawszy List do Świętego Mikołaja
- Wigilia w Gminie Wiejskiej Głogów w Przedmościu
- Koncert Kolęd i Pastorałek pod patronatem Wójta Gminy Głogów
- Zajęcia feryjne z robotyki w Świetlicy Środowiskowej w Przedmościu
- Warsztaty chemiczne w Serbach
- Uroczysta Tradycja Tłustego Czwartku (przygotowana przez Zespół Folklorystyczny Przedmościanki)
- Kolonie letnie organizowane przez Gminę Głogów
- Reprezentowanie Gminy Głogów przez Zespół Florystyczny Iskierki na Przeglądzie Dziecięcych Zespołów Ludowych Dolnego Śląska
- Tradycyjne Świecenie Wielkanocne w Gminie Głogów
- Warsztaty plastyczne dla dzieci: „Upominki dla mamy” – świetlica wiejska w Turowie. Grodźcu Małym i Serbach

- Impreza integracyjna: „Słonecznie 2019” w Serbach
- Konkurs: „Najładniejszy ogródek przydomowy w Gminie Głogów w 2019r.”
- I Gminny Dzień Dziecka w Głogowie w Ruszowicach
- Impreza Integracyjna „Sportowo – Wakacyjna 2019” na Boisku Wiejskim w Bytniku
- Gminne zawody sportowo – pożarnicze na boisku w Przedmościu
- I Piknik z Folklorem Przedmoście 2019
- Konkurs: „Ekologiczna Bombka Bożonarodzeniowa”
- Warsztaty florystyczne w Świetlicy Środowiskowej w Wilkowie, Grodźcu Małym, Turowie
- „Wypiekanie rogalików” w Świetlicy Środowiskowej w Grodźcu Małym
- Jesienne zajęcia w Świetlicach Środowiskowych w Turowie, Serbach, Grodźcu Małym
- Ziemniaczany Turniej Wsi na Wesoło w miejscowości Bytnik
- „Wyścigi kolarskie” w miejscowości Wilków
- Warsztaty Muzyczne w Świetlicy Środowiskowej w Wilkowie
- „Dzień kawy” w Świetlicach Środowiskowych w: Wilkowie, Serbach, Grodźcu Małym
- „Warsztaty Wypiekania Rogalików” w Wilkowie
- Uroczystość w: „Cieniu Kolegiaty” – występ Zespołu Folklorystycznego „Grodzianki”, „Serbowiaczy”, „Przedmościaki”
- Wigilijne spotkanie z mieszkańcami Gminy Głogów
- Akcja: „Paczki dla dzieci z terenu Gminy Głogów”
- Akcje: „Produkty dla bezdomnych zwierząt”
- Konkurs Piosenki Patriotycznej pod patronatem Wójta Gminy Głogów w Świetlicy Wiejskiej w Serbach
- „Wieczorek seniora”
- Warsztaty organizowane przez Koło Gospodyń Wiejskich w Serbach⁹.

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Przedmościu i filii Biblioteki w Serbach realizowane są następujące działania:

- warsztaty z rozwijania umiejętności programowania robotów edukacyjnych: mBot, Photon, Lego WeDo 2.0 oraz Lego Mindstorms EV3 Education;
- warsztaty kreatywności — warsztaty z druku 3D z wykorzystaniem pisaków 3D oraz warsztaty modelowania 3D w programie Tinkercad.

⁹ Na podstawie: Raport o Gminie Głogów

- warsztaty artystyczne w trakcie ferii zimowych i wakacji.
- lekcje biblioteczne dla przedszkolaków;
- spotkania autorskie z pisarzami książek dla dzieci i młodzieży,
- zajęcia z nauki programowania z wykorzystaniem płytki rozwojowej micro:bit,
- warsztaty online z nauki programowania z wykorzystaniem platformy LNU.

Przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Serbach działa 5 DH Białe Tygrysy ZHP. W ramach swojej działalności drużyny i druhowie:

- uczestniczą w cotygodniowych zbiórkach;
- biorą udział w zlotach, biwakach i rajdach;
- uczestniczą w wydarzeniach patriotycznych na terenie gminy, powiatu i województwa.

W ramach dodatkowych działań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie przeprowadził 5 warsztatów tj.:

1. „Szkola dla rodziców i wychowawców”, obejmował organizację warsztatów ukierunkowanych na podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów. W cyklu 10 spotkań, prowadzonych raz w tygodniu udział wzięło 5 osób.
2. Warsztat Rozwoju osobistego projekt obejmujący organizację warsztatów psychoedukacyjnych, którego celem było odkrywania własnych potencjałów, pomocnych w osiąganiu celów życiowych, w tym aktywizacji zawodowej. W cyklu 6 spotkań udział wzięło 5 osób.
3. Warsztat — pn. „Znam swoje prawa” . Projekt którego celem było poszerzenie wiedzy na temat praw dziecka. W warsztatach udział wzięło 6 dzieci.
4. Kontynuowano współpracę z Zakładem Karnym w Głogowie, w ramach której realizowano program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie metodą Duluth. Łącznie odbyło się 13 spotkań trwających 2 godziny. W zajęciach wzięło udział 9 osadzonych.
5. Przeprowadzono we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Przedmościu warsztaty recyklingu i decoupage.

Kluby sportowe:

W Gminie Głogów funkcjonuje pięć klubów sportowych, które zrzeszają mieszkańców i organizują dla nich różnego typu zawody sportowe. Z badań wynika, że mieszkańcy bardzo chętnie uczęszczają na zajęcia organizowane przez klub. Kluby sportowe stanowią jedną

z niewielu form rozrywek w gminie w których dzieci mogą integrować się nie tylko z rówieśnikami ale i z dorosłymi.

Na terenie Gminy Głogów funkcjonuje pięć Ludowych Zespołów Sportowych. Drużyny reprezentują gminę w rozgrywkach ligowych pod patronatem Podokręgu Legnica na poszczególnych szczeblach rozgrywkowych:

- Zawisza Serby – liga okręgowa
- Sparta Przedmoście, Mieszko Ruszowice, Viktoria Borek – klasa A
- Odra Grodziec Mały – klasa B

Wykres 4. Określenie popularności klubów sportowych w Gminie Głogów.

Opracowanie własne na podstawie portalu: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Glogow

Według danych z 2018 roku w Gminie Głogów działało 5 klubów sportowych (włącznie z klubami wyznaniowymi i UKS) zrzeszających 161 członków. Zarejestrowano 192 ćwiczących (mężczyźni: 173, kobiety: 19, chłopcy do lat 18: 72, dziewczęta do lat 18: 12). Aktywnych było 6 sekcji sportowych. Zajęcia sportowe prowadzone były przez siedmiu trenerów i dwóch instruktorów sportowych. Z powyższego wykresu wynika, że na przestrzeni ostatnich lat minimalnie zmniejszyła się liczba mieszkańców, którzy uczęszczają na zajęcia w klubach sportowych.¹⁰

¹⁰ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Glogow

Obiekty i tereny sportowe:

- Szatnia i boisko w Przedmościu,
- Szatnia i boisko w Grodźcu Małym
- Szatnia i boisko w Ruszowicach
- Szatnie i boiska – 2 szt. w Serbach w tym Orlik
- Boisko Klucze
- Boisko Borek
- Boisko Bytnik
- Boisko Krzekotów
- Boisko Wilków
- Boisko Stare Serby
- Boisko Turów
- Boisko Szczyglice
- Siłownie zewnętrzne: Serby, Przedmoście
- Place zabaw we wszystkich sołectwach.
- Park w Borku wraz z placem zabaw

2.1.5. Bezpieczeństwo w Gminie Głogów

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawnymi i obyczajowymi. Ochronę bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy zapewnia Komenda Powiatowa Policji w Głogowie oraz Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

Tabela 5. Wskaźnik przestępstw na terenie powiatu głogowskiego na przestrzeni 2016 – 2019 roku.

Przestępstwa w latach	2016	2017	2018	2019
Ogółem	152	154	170	178
Kryminalne	96	104	121	119
Przeciwko mieniu	75	75	90	90
Gospodarcze	36	34	33	45
Drogowe	14	11	10	9
Przeciwko zdrowiu i życiu	5	6	4	4

„W 2019 roku na terenie powiatu głogowskiego stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 178 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 26,13 przestępstw. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem na terenie powiatu głogowskiego wynosi 76,40% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa dolnośląskiego oraz nieznacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. Najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 17,52 (wykrywalność 71%) oraz przeciwko mieniu - 13,21 (wykrywalność 60%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 6,57 (84%), drogowe - 1,27 (98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,52 (82%).”¹¹

Na terenie Gminy Głogów działa 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Borku
- Ochotnicza Straż Pożarna w Przedmościu
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ruszowicach (włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego)
- Ochotnicza Straż Pożarna w Serbach (włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego)
- Ochotnicza Straż Pożarna w Szczyglicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wilkowie.¹²

W 2019 roku stan osobowy jednostek przedstawiał się następująco:

- Liczba członków zwyczajnych 283, w tym mężczyzn 221, kobiet 62.
- Liczba członków honorowych 13, wspierających 13.
- Liczba członków razem 309, w tym mężczyzn 246, kobiet 63.
- Liczba członków zwyczajnych mogący brać bezpośredni udział w akcjach ratowniczo gaśniczych 134, w tym mężczyzn 126, kobiet 8.

Poszczególne OSP w roku 2019 wyjeżdżały do zdarzeń następującą ilość razy:

- OSP Borek - 10 wyjazdów

¹¹ Na podstawie portalu: „Polska liczbach”

¹² <https://gminaglogow.pl/osp/>

- OSP Przedmoście - 46 wyjazdów
- OSP Ruszowice - 78 wyjazdów
- OSP Serby - 70 wyjazdów
- OSP Szczyglice - 12 wyjazdów
- OSP Wilków - 16 wyjazdów.¹³

2.1.6. Pomoc społeczna

W Gminie Głogów funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Głogowie. Celem pomocy społecznej realizowanym przez Ośrodek jest: *„Umożliwienie osobom i rodzicom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem”*.

Zgodnie ze statutem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie Ośrodek realizuje zadania:

- 1) Z zakresu pomocy społecznej, w tym zadania własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej,
- 2) Z zakresu administracji rządowej i samorządowej nałożone innymi ustawami oraz zadania wynikające z innych przepisów prawa w ramach zawartych umów i porozumień.

Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej obejmują:

- 1) realizację zadań z zakresu pomocy społecznej,
- 2) realizację zadań z zakresu świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- 3) realizację zadań z zakresu świadczeń rodzinnych,
- 4) realizację zadań z zakresu dodatków mieszkaniowych,
- 5) realizację zadań z zakresu dodatków energetycznych,
- 6) realizację zadań w zakresie rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”
- 7) realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 8) realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 9) realizację zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych i ubezpieczeń zdrowotnych,
- 10) realizację zadań z zakresu zasiłków dla opiekunów,

¹³ Na podstawie: Raport Gminy Głogów z 2019 roku

- 11) realizację zadań z zakresu pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- 12) realizację zadań z zakresu wspierania kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 13) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych,
- 14) współtworzenie i koordynacja w zakresie realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- 15) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej,
- 16) realizacja innych zadań z zakresu pomocy społecznej a wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- 17) realizacja innych zadań wynikających z przepisów prawa.

Przy realizacji zadań Ośrodek może współpracować na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, fundacjami, kościołem katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz innymi podmiotami.¹⁴

2.2. Kwestie społeczne

2.2.1. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku.¹⁵ Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być *„umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie poddać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień”*. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki docelowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie Gminy Głogów zadania z zakresu pomocy społecznej są realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie.

¹⁴ <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040640593/U/D20040593Lj.pdf>

¹⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, (Dz. U. 2004 Nr 64, poz. 593 z późn. zm.).

Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

1. ubóstwa,
2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
- 7a. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
10. (uchylony),
11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
13. alkoholizmu lub narkomani,
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.¹⁶

2.2.2. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez GOPS oraz sprawozdania z GOPS-u w latach 2017 – 2019.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną Gminy Głogów powołaną do realizacji zadań własnych, jak i zleczanych z zakresu pomocy społecznej, wsparcia rodziny, realizowaniu zadań z zakresu pieczy zastępczej, zadań określonych ustawą o przeciwdziałaniu przemocy rodzinie — Prowadzenia Zespołu Interdyscyplinarnego oraz stypendiów socjalnych, a także prowadzenia projektów dofinansowywanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ponadto Ośrodek realizował zadania z zakresu: świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów, funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, świadczenia wychowawczego oraz Karty Dużej Rodziny.

¹⁶ <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040640593/U/D20040593Lj.pdf>

Sprawozdanie z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie z 2017 roku:

Kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie w 2017 roku tworzyło łącznie: 7 osób tj.: 2 pracowników działu świadczeń rodzinnych (2 etaty), 2 pracowników socjalnych — (2 etaty), 1 starszy specjalista pracy socjalnej, po. Głównego Księgowego oraz Kierownik Ośrodka.

Szczegółowy opis podejmowanych działań przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie w roku sprawozdawczym został przedstawiony poniżej. Wykonanie budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie wyniosło: 7 417 009 zł. W 2017 roku wydano łącznie: 1 643 decyzji administracyjnych.

- Przyznano 234 świadczenia w formie zasiłku stałego łącznie na kwotę 111 269 zł.
- W przypadku osób, które nie mają możliwości ubezpieczenia zdrowotnego przez członków rodziny w związku z przyznaniem zasiłkiem stałym, GOPS odprowadza składki zdrowotne w kwocie 9% przyznanego zasiłku stałego. W 2017 roku opłacano składki za 20 osób, przyznano 105 świadczeń na kwotę 8.721zł.
- Zasiłek okresowy -> Z tej formy świadczenia w 2017 roku skorzystało 19 rodzin, liczących 59 osób w rodzinie. Ze względu na dynamiczną sytuację niektórych rodzin, pomoc udzielana była różnym członkom tej samej rodziny. W 2017 roku zasiłki okresowe wypłacono w kwocie 41 773 zł.
- Zasiłek celowy -> Łącznie w 2017 roku wydano 75 decyzji przyznającej pomoc w formie zasiłku celowego na łączną kwotę 30 838,43zł.
- W 2017 roku z usług opiekuńczych skorzystały 3 osoby. Usługi były świadczone w miejscu zamieszkania klienta.
- Przyznanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi opiniowane jest przez DUW we Wrocławiu. Dokumentacja osoby ubiegającej się o przyznanie tej formy pomocy przesyłana jest do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego i po akceptacji przez DUW dopiero wydawana jest decyzja dotycząca przyznania usług. Ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi korzystało 1 dziecko niepełnosprawne, w wymiarze 3 godzin dziennie.
- W 2017 roku z pomocy w formie pracy socjalnej skorzystało łącznie: 41 osób w tym 117 osób w rodzinie.

W roku sprawozdawczym praca socjalna, obejmowała między innymi:

- pomoc przy załatwieniu usług medycznych, wykup leków, dostarczenie żywności, kontakty ze szkołami, rozmowy motywacyjne w celu poprawy własnej sytuacji, wizyty patronażowe w rodzinach z problemem,
 - praca socjalna prowadzona była również w ramach wywiadów środowiskowych.
- W roku sprawozdawczym przeprowadzono łącznie: 336 wywiadów środowiskowych w 119 rodzinach o liczbie osób w rodzinach — 324.

Wywiady przeprowadzono w związku z:

- ✓ wnioskami o pomoc, aktualizacją sytuacji dochodowej,
- ✓ aktualizacją wywiadów środowiskowych — część I,
- ✓ świadczeniem wypłacanym na rzecz osoby sprawującej opiekę nad osobą zależną,
- ✓ sporządzenia opinii dla innych instytucji,
- ✓ wywiadami alimentacyjnymi, w związku z korzystaniem członka rodziny ze świadczeń pomocy społecznej,
- ✓ kierowaniem do domu pomocy społecznej,
- ✓ wnioskiem innych ośrodków,
- ✓ wnioskiem sądu — opinia o rodzinie,
- ✓ ubieganiem się o przyjęcie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Głogowie,
- ✓ wywiadów w związku z bezpłatnym wydaniem żywności,
- ✓ objęcia bezpłatnym ubezpieczeniem zdrowotnym.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie w 2017 roku ponosił odpłatność za pobyt 9 mieszkańców w domach pomocy społecznej:

- ✓ 6 osób w DPS Głogów,
- ✓ 1 osoba w placówce dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Rabie Niżnej – powiat limanowski,
- ✓ 1 osoba w Ziębicach – powiat ząbkowicki,
- ✓ 1 osoba w Kowarach – powiat jeleniogórski.

W 2017 roku do domu pomocy społecznej skierowano 2 samotnych mężczyzn, którzy po przebytej chorobie nie byli w stanie samodzielnie funkcjonować. W 2017 roku wydano 1 decyzję odmawiającą skierowania do domu pomocy społecznej. Stan zdrowia wnioskodawcy wymagał działań medycznych, a przez to nie kwalifikował osoby do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Koszt ponoszony przez Gminę Głogów w związku z pokrywaniem odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej mieszkańców gminy wzrósł od roku 2016 o kwotę: 7 954 zł. W 2017 roku trzykrotnie wydawano paczki żywnościowe, w miesiącach: lipcu, listopadzie oraz grudniu. Z tej formy skorzystały rodziny, których dzieci były objęte dożywianiem w placówkach oraz w listopadzie i grudniu dodatkowo osoby, które otrzymują zasiłek stały z GOPS Głogów. Ponadto w 2017 roku 2 osoby z terenu Gminy Głogów korzystały z pomocy w formie terapii Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Głogowie. W roku 2017 roku wydano 6 decyzji potwierdzających prawo do ubezpieczenia zdrowotnego. Prowadzono 5 postępowań z wniosku Głogowskiego Szpitala Powiatowego, w których osoby nie zgłosiły się do ośrodka i nie ustalono ich aktualnego miejsca pobytu, 1 osoba pokryła koszt udzielonego świadczenia medycznego z środków własnych. W tych sprawach nie wydano decyzji administracyjnych.

Sprawozdanie z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie z 2018 roku:

Kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie w 2018 roku tworzyło łącznie: 8 osób tj.: 2 pracowników działu świadczeń rodzinnych – (2 etaty), pomoc administracyjna (1 etat), 3 specjalistów pracy socjalnej – (3 etaty), p.o. Głównego Księgowego (1 etat), Kierownik Ośrodka - (1 etat) oraz asystent rodziny w ramach umowy zlecenia. Poniżej zadania realizowane w 2018 r. przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie. Wykonanie budżetu za rok 2018 — 7 933 320,55 zł.

1. Zadania zlecone — 6 940 630,89 zł (Karta Dużej Rodziny, Dobry start, 500+, zasiłki rodzinne, fundusz alimentacyjny, dodatki energetyczne, składki zdrowotne od świadczeń, specjalistyczne usługi opiekuńcze, opiekun prawny, potwierdzenie ubezpieczenia zdrowotnego 90dni).
2. Zadania własne – 992 689,66 zł , w tym środki własne UG 645 567,53 zł.
3. PFRON 5 500,00 zł.

- Przyznano 193 świadczeń w formie zasiłku stałego łącznie na kwotę 94 023,84 zł. W przypadku osób, które nie mają możliwości ubezpieczenia zdrowotnego przez członków rodziny w związku z przyznaniem zasiłku stałym, GOPS odprowadza składki zdrowotne w kwocie 9% przyznanego zasiłku stałego. W 2018 roku opłacano składki za 17 osób, na kwotę 7 331,03 zł.
- Zasiłek okresowy -> Z tej formy świadczenia w 2018 roku skorzystało 18 osób. W 2018 roku zasiłki okresowe wypłacono w kwocie 42 990,26 zł.
- Zasiłek celowy -> Łącznie w 2018 roku wydano 76 decyzji przyznającej pomoc w formie zasiłku celowego na łączną kwotę 24 999,47 zł.
- W 2018 roku z usług opiekuńczych skorzystały 5 osób. Usługi były świadczone w miejscu zamieszkania klienta.
- Ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi korzystało 1 dziecko niepełnosprawne.
- W 2018 roku - z pomocy w formie pracy socjalnej skorzystało łącznie: 41 rodzin, w tym 94 osoby w rodzinie.

W roku sprawozdawczym praca socjalna obejmowała między innymi: pomoc przy załatwieniu usług medycznych, wykup leków, dostarczenie żywności, kontakty ze szkołami, rozmowy motywacyjne w celu poprawy własnej sytuacji, wizyty patronażowe w rodzinach z problemem, praca socjalna prowadzona była również w ramach wywiadów środowiskowych. W roku sprawozdawczym przeprowadzono łącznie: 336 wywiadów środowiskowych w 85 rodzinach o liczbie osób w rodzinach — 240.

Wywiady przeprowadzono w związku z:

- ✓ wnioskami o pomoc, aktualizacją sytuacji dochodowej,
- ✓ aktualizacją wywiadów środowiskowych — część I,
- ✓ świadczeniem wypłacanym na rzecz osoby sprawującej opiekę nad osobą zależną,
- ✓ sporządzenia opinii dla innych instytucji,
- ✓ wywiadami alimentacyjnymi, w związku z korzystaniem członka rodziny ze świadczeń pomocy społecznej,
- ✓ wnioskiem Domu Pomocy Społecznej,
- ✓ wnioskiem innych ośrodków, wnioskiem sądu — opinia o rodzinie,
- ✓ ubieganiem się o przyjęcie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Głogowie,
- ✓ wywiadów w związku z bezpłatnym wydaniem żywności,

- ✓ objęcia bezpłatnym ubezpieczeniem zdrowotnym.

W 2018 roku czterokrotnie wydawano paczki żywnościowe, w miesiącach: marcu, czerwcu, listopadzie oraz grudniu. Z tej formy skorzystały rodziny, których dzieci były objęte dożywianiem w placówkach oraz w listopadzie i grudniu dodatkowo osoby, które są uprawnione do zasiłku stałego z GOPS Głogów.

W 2018 roku Ośrodek zrealizował 3 projekty adresowane do osób niepełnosprawnych, na które pozyskał dofinansowanie z PFRON tj.:

- 1) Projekt pn. „Sportowo – Wakacyjnie”, 2 dniowe spotkania integracyjne, które odbyły się w dniach 5 - 6 lipca 2018 roku w miejscowości Wilków oraz Ruszowice. Kwota dofinansowania wynosiła: 1 000,00 zł, środki własne stanowiły — 780,02 zł, łączny koszt realizacji projektu wynosił: 1 780,02 zł.
- 2) Projekt pn. „Słonecznie 2018” przeprowadzony w dniu 13 lipca 2018 roku. w Grodźcu Małym. Kwota dofinansowania wynosiła: 3 000,00 zł, udział środków własnych — 2 000,44 zł, łącznie na realizację wydatkowano: 5 000,44 zł.
- 3) Projekt pn. „Jesienne Integracje” w ramach projektu zorganizowany został wyjazd do teatru we Wrocławiu w dniu 28 października 2018 roku kwota dofinansowania wynosiła: 1 500,00 zł, środki własne — 2 800,00 zł, łączny koszt realizacji zadania wynosił: 4 300,00 zł.

Sprawozdanie z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie z 2019 roku:

W 2019 roku kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej tworzyło łącznie: 8 osób tj.: 3 pracowników działu świadczeń rodzinnych - (3 - etaty), 3 specjalistów pracy socjalnej — (3 etaty), Główny Księgowy (1 etat), Kierownik Ośrodka- (1 etat) oraz asystent rodziny zatrudniony w ramach umowy zlecenia. Poniżej zadania realizowane w 2019 roku przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie. Roczne wykonanie budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie wyniosło: 10 136 152,43 zł i wzrosło o kwotę: 2 202 831,88 zł w stosunku do 2018 roku.

- W 2019 roku łącznie wypłacono zasiłków stałych na kwotę 102 667 zł, nastąpił wzrost wypłaconych świadczeń w porównaniu do roku 2018 o kwotę: 8 642 zł. Wydano 9 decyzji uchylających świadczenie oraz 2 decyzje wygaszające pomoc w formie zasiłku stałego. W przypadku osób, które nie mają możliwości ubezpieczenia zdrowotnego przez członków rodziny w związku z przyznaniem zasiłku stałego, GOPS odprowadza składki zdrowotne

w kwocie 9% przyznanego zasiłku stałego. W 2019 roku opłacano składki za 19 osób, na kwotę 8 436,68 zł.

- Zasiłek okresowy -> Z tej formy świadczenia w 2019 roku skorzystało 14 osób. W 2019 roku zasiłki okresowe wypłacono w kwocie 28 132 zł. W porównaniu do roku 2018 roku nastąpił spadek wypłacanych zasiłków okresowych o kwotę 14858,26 zł.
- Zasiłek celowy -> Łącznie w 2019 roku przyznano 40 zasiłków celowych na łączną kwotę 33 200zł.
- W 2019 roku z usług opiekuńczych skorzystały 2 osoby. Usługi były świadczone w miejscu zamieszkania klienta. Ze specjalistycznych usług dla osób zaburzonych psychicznie skorzystała 1 osoba niepełnosprawna, w wymiarze 3 godzin dziennie. Usługa została wyceniona na kwotę: 18,00 zł za godzinę.
- W 2019 roku z pomocy w formie pracy socjalnej skorzystało łącznie: 29 rodzin w tym 55 osób w rodzinie.

W roku sprawozdawczym praca socjalna obejmowała między innymi: pomoc przy załatwieniu usług medycznych, wykup leków, dostarczenie żywności, kontakty ze szkołami, rozmowy motywacyjne w celu poprawy własnej sytuacji, wizyty patronażowe w rodzinach z problemem. Praca socjalna prowadzona była również w ramach wywiadów środowiskowych. W roku sprawozdawczym przeprowadzono łącznie: 340 wywiadów środowiskowych w 70 rodzinach o liczbie osób w rodzinach — 206.

Wywiady przeprowadzono w związku z:

- ✓ wnioskami o pomoc, aktualizacją sytuacji dochodowej,
- ✓ aktualizacją wywiadów środowiskowych — część I,
- ✓ świadczeniem wypłacanym na rzecz osoby sprawującej opiekę nad osobą zależną,
- ✓ sporządzenia opinii dla innych instytucji,
- ✓ wywiady alimentacyjne, w związku z korzystaniem członka rodziny ze świadczeń pomocy społecznej,
- ✓ wnioskiem o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej,
- ✓ wnioskiem innych ośrodków,
- ✓ wnioskiem sądu — opinia o rodzinie,
- ✓ ubieganiem się o przyjęcie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Głogowie,
- ✓ objęcia bezpłatnym ubezpieczeniem zdrowotnym.

Zaś w 2019 roku GOPS ponosił odpłatność za pobyt 7 osób w domach pomocy społecznej. W 2019 roku do Domu Pomocy Społecznej skierowano łącznie 3 osoby — (umieszczenie na podstawie postanowienia sądu), w tym: 2 samotnych mężczyzn, którzy ze względu na stan zdrowia nie byli w stanie samodzielnie funkcjonować oraz 1 osobę w rodzinie - niepełnosprawny intelektualnie dorosły mężczyzna. Koszt ponoszony przez Gminę Głogów w związku z ponoszeniem odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej mieszkańców Gminy wzrósł w porównaniu do roku 2018 roku o kwotę: 82 190,80 zł. W 2019 r. wydano 1 decyzję wygaszającą, dotyczącą umieszczenia w domu pomocy społecznej.

- W 2019 roku trzykrotnie wydawano paczki żywnościowe, w miesiącach: lipcu, listopadzie oraz grudniu. Z tej formy skorzystały rodziny, których dzieci były objęte dożywianiem w placówkach oraz w listopadzie i grudniu dodatkowo osoby, które otrzymywały zasiłek stały z GOPS Głogów.
- Ponadto w 2019 roku 1 osoba z terenu Gminy Głogów korzystała z pomocy w formie terapii Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Głogowie. Dokumenty niezbędne do uzyskania skierowania do w/w placówki kompletuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie.
- W roku 2019 roku wydano 4 decyzje potwierdzające prawo do ubezpieczenia zdrowotnego.

W 2017 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie udzielił pomocy i wsparcia 112 rodzinom. Rok później tj. w 2018 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wynosiła 77. Zaś w 2019 roku GOPS udzielił pomocy 68 rodzinom.

Tabela 6. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017 – 2019.

Rodzaj świadczenia	2017	2018	2019
Świadczenia pieniężne	77	77	68
Świadczenia niepieniężne	118	114	87
Świadczenia w postaci pracy socjalnej	41	41	29

W 2017 roku pracownicy GOPS w Głogowie przyznali 77 świadczenia pieniężne oraz 118 świadczeń niepieniężnych. W kolejnych latach możemy zaobserwować spadek

zarówno wypłacanych świadczeń pieniężnych jak i pomocy w formie rzeczowej dla mieszkańców. Należy podkreślić, że wraz z malejącą liczbą osób korzystających z form pieniężnych i niepieniężnych w GOPS mieszkańcy zaprzestali lub w ogóle nie korzystają z pomocy w formie pracy socjalnej, która jest świadczona, niezależnie od dochodu. Statystyki pokazują, że liczba osób które zgłaszają się po taką pomoc z roku na rok jest mniejsza lub na podobnym poziomie.

2.2.3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w Gminie Głogów. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

Analiza problemów osób korzystających z pomocy społecznej wskazuje na różnorodność potrzeb społecznych mieszkańców Gminy Głogów dotyczących kwestii ubóstwa, braku zatrudnienia, problemów zdrowotnych (niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba), bezradność opiekuńczo-wychowawcza czy alkoholizm, które są silnie związane

z poziomem życia mieszkańców. Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Głogów są niezmiennie od kilku lat: ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezrobocie, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz alkoholizm i bezrobocie.

Tabela 7. Przyczyny przyznawania świadczeń pomocy społecznej przez GOPS w Gminie Głogów w latach 2017-2019 (liczba osób/liczba rodzin).

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Niepełnosprawność	36/74	33/71	35/79
Bezrobocie	17/56	45/144	29/87
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5/27	9/45	6/22
Ubóstwo	72/200	62/168	49/119
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	19/78	25/103	25/99
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	19/48	37/95	26/72
Alkoholizm	7/19	17/38	11/23
Inne	6/14	7/12	2/4

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej pozostają niezmiennie i są na stałym poziomie. Warto jednak zaznaczyć, że w ciągu ostatnich trzech lat zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Mniej rodzin korzysta z pomocy z powodu bezrobocia, ubóstwa, długotrwałej choroby. Można zaobserwować także, że w Gminie Głogów dość poważnym problemem jest bezradność rodziców/opiekunów w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba osób/rodzin korzystających z pomocy w związku z bezradnością nieznacznie zmalała.

2.2.4. Ubóstwo

Ubóstwo postrzegane jest w kategorii: nierówności; biedy; patologii, a nawet problemu estetycznego. Definiując zjawisko ubóstwa możemy natknąć się na takie słowa jak, „ograniczenie” lub „stan braku”. Ograniczenie, ponieważ wówczas człowiek ma utrudnioną i zmniejszoną szansę na dobrobyt. Inaczej mówiąc nie jest w stanie zapewnić sobie i rodzinie minimalnego standardu życia. Stan braku odnosi się z kolei do określonego, przyjętego poziomu środków finansowych, których brak powoduje ograniczenia w wymiarze dobrobytu takie jak: nierówny dostęp do placówek zdrowotnych, brak możliwości podniesienia kwalifikacji, brak poczucia bezpieczeństwa.

Główny Urząd Statystyczny w Polsce wykonuje szereg badań związanych z różnymi problemami społecznymi. Przygotowując się do badań nad zjawiskiem ubóstwa bierze pod uwagę: minimum egzystencji; ustawową granicę ubóstwa oraz relatywną granicę ubóstwa. Stopa ubóstwa to odsetek osób w gospodarstwie domowym w którym poziom wydatków jest niższy od wartości przyjętej w granicy ubóstwa.

Z danych GUS wynika, że: „Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce z roku na rok maleje. Co oznacza, że w sytuacji materialnej gospodarstw domowych następuje poprawa. W 2018 roku zapytano Polaków, którzy mieli więcej niż 16 lat: Jaka byłaby najbardziej pomocna forma pomocy dla osób ubogich? Z badań możemy dostrzec, że: 43,1% Polaków wskazało, że najbardziej oczekivaliby pomocy w znalezieniu zatrudnienia, na drugim miejscu 31,7% odpowiedziało się, że pomocna okazać by się mogła pomoc w pielęgnacji osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych, zaś na trzecim miejscu 27,6% Polaków wytypowało, że przydatną formą byłoby zwiększenie dostępności do bezpłatnych usług medycznych.¹⁷

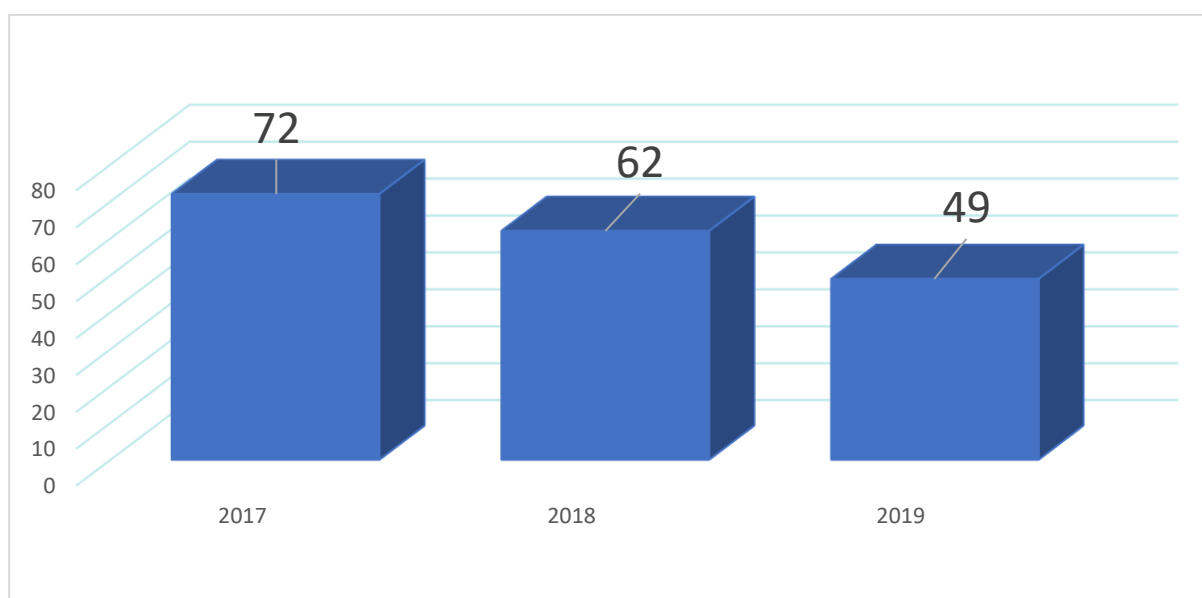
Problem ubóstwa 2019 roku był najczęstszym z powodów udzielania pomocy socjalnej i wsparcia w Gminie Głogów. W Polsce roczny próg zagrożenia ubóstwem w gospodarstwie

¹⁷ Na podstawie: Raport GUS -Wskaźnik ubóstwa w Polsce

domowym jednoosobowym (w tys. Euro) wynosił 3,9%. Natomiast odsetek osób zagrożonych ubóstwem relatywnym w krajach Unii Europejskiej wynosił 14,8%.

Należy podkreślić i zaznaczyć, że mimo występujących problemów społecznych wzrasta liczba Polaków zadowolonych z jakości życia w kraju. W województwie dolnośląskim, w 2019 roku, aż 83% mieszkańców odpowiedziało, że jest zadowolone z warunków swojego życia.¹⁸

Wykres 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Głogów z powodu ubóstwa w latach 2017-2019.

Dane GOPS w Głogowie wskazują, że w okresie ostatnich trzech lat obserwuje się nieznaczny spadek liczby rodzin korzystających w gminie z pomocy z powodu ubóstwa. W 2017 roku z pomocy społecznej z powodu ubóstwa korzystało 72 osoby z terenu gminy. W 2018 roku 62 osoby, natomiast w 2019 – 49 osób.

Skala problemu ubóstwa w Gminie Głogów ulega stopniowemu zmniejszeniu, niemniej jednak jest to nadal jeden z najważniejszych i najczęstszych powodów udzielania świadczeń socjalnych w gminie.

¹⁸ Tamże

2.2.5. Niepełnosprawność

W polskim porządku prawnym pojęcie „osoba niepełnosprawna” po raz pierwszy zostało użyte w Uchwale Sejmu z 1982 roku w sprawie inwalidów i osób niepełnosprawnych. W Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych przyjęto: *„że osoby niepełnosprawne to te, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”*.¹⁹

Zgodnie z definicją sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHO): *„Osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne”*.²⁰

W roku 2017 roku pozyskano środki na realizację 3 projektów integracyjnych adresowanych do osób niepełnosprawnych.

- 1) „Słonecznie 2017” jako kontynuacja cyklicznej imprezy integracyjnej odbyła się w 26 czerwca 2017 roku w Serbach w Świetlicy. Ze wspólnej zabawy skorzystało 110 dzieci z terenu Gminy Głogów. Dla uczestników przewidziano szereg konkursów z nagrodami, zabawę na dmuchanych zjeżdżalniach, przejażdżki na konikach mechanicznych, taniec Zumba. Przygotowano również poczęstunek.
- 2) „Jesienne Integracje 2017” obejmowały integracyjny wyjazd do Wrocławskiego Teatru Komedia we Wrocławiu na przedstawienie „Kolacja dla Głupca”. Z propozycji kulturalnej skorzystało 35 mieszkańców Gminy Głogów, w tym 18 osób niepełnosprawnych.
- 3) „Sportowo — Wakacyjnie 2017” 4 dniowa impreza integracyjna, została przyprowadzona w miejscowości Serby.

Na realizację powyższych projektów pozyskano łącznie: 6 000 zł jako dotację z PFRON oraz wydatkowano środki własne w wysokości: 4 085,56 zł.

Zadania zrealizowane w Gminie Głogów ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W 2018 roku Ośrodek zrealizował 3 projekty adresowane do osób niepełnosprawnych, na które pozyskał dofinansowanie z PFRON tj.:

¹⁹ Karta Praw Osób Niepełnosprawnych - uchwała Sejmu RP z dnia 1 sierpnia 1997 roku. Dz.U., nr 50, poz. 475

²⁰ <http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/9606>

- Projekt pn. „Sportowo – Wakacyjnie”, 2 dniowe spotkania integracyjne, które odbyły się w dniach 5 - 6 lipca 2018 roku w miejscowości Wilków. Kwota dofinansowania wynosiła: 1 000,00 zł, środki własne stanowiły – 780,02 zł, łączny koszt realizacji projektu wynosił: 1 780,02 zł.

- Projekt pn. „Słonecznie” przeprowadzony w dniu 13 lipca 2018 r. w Grodźcu Małym. Kwota dofinansowania wynosiła: 3 000,00 zł, udział środków własnych – 2 000,44 zł, łącznie na realizację wydatkowano: 5 000,44 zł.

- Projekt pn. „Jesienne Integracje” w ramach projektu zorganizowany został wyjazd do teatru we Wrocławiu w dniu 28 października 2018 roku. Kwota dofinansowania wynosiła: 1 500,00 zł, środki własne – 2 800,00 zł, łączny koszt realizacji zadania wynosił: 4 300,00 zł.²¹

W 2019 roku Ośrodek zrealizował 3 projekty adresowane do osób niepełnosprawnych, na które pozyskał dofinansowanie z PFRON tj.:

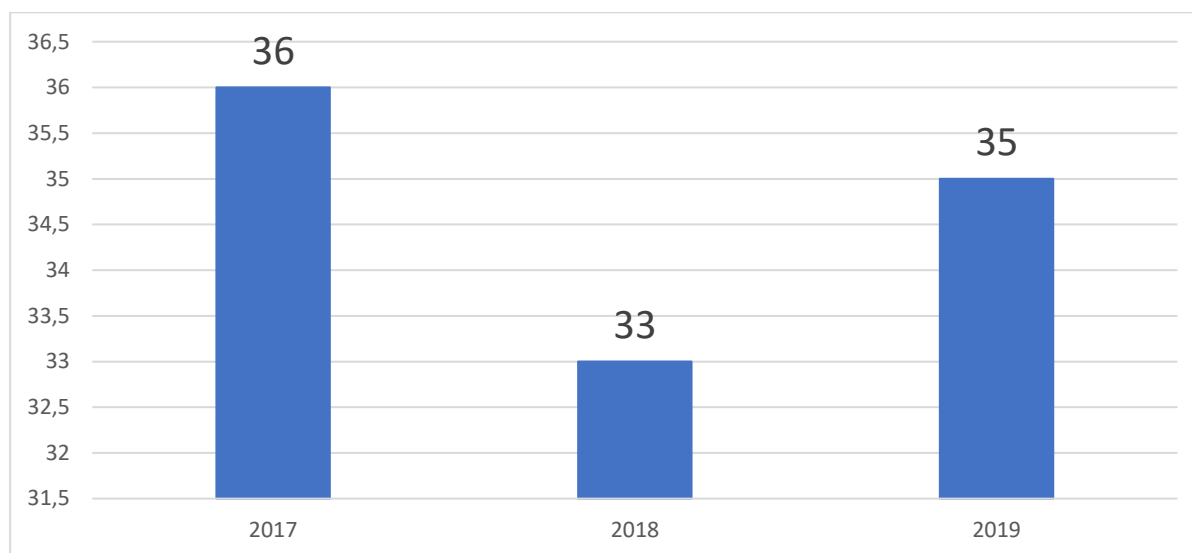
- Projekt pn. „Sportowo — Wakacyjnie”, 2 dniowe spotkania integracyjne, które odbyły się w dniach 11 - 12 lipca 2019 roku w miejscowości Bytnik. Kwota dofinansowania wynosiła: 1 000,00 zł, środki własne stanowiły — 700,00 zł, łączny koszt realizacji projektu wynosił: 1 700,00 zł.

- Projekt pn. „Słonecznie” przeprowadzony w dniu 19 czerwca 2019 roku na boisku sportowym „Orlik” w Serbach. Kwota dofinansowania wynosiła: 4 000,00 zł, udział środków własnych — 2 700,01 zł, łącznie na realizację wydatkowano: 6 700,01 zł.

- Projekt pn. „Jesienne Integracje” w ramach projektu zorganizowany został wyjazd do teatru do Zielonej Góry w dniu 11 października 2019 roku Kwota dofinansowania wynosiła: 1 000,00 zł, środki własne — 1 864,00 zł, łączny koszt realizacji zadania wynosił: 2 864,00 zł.

²¹ Na podstawie: Raport o Gminie Głogów z 2018r

Wykres 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Głogów z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019.

W 2017 roku wśród ubiegających się o pomoc z powodu niepełnosprawności było 36 osób, w 2018 roku - 33 osoby, a w 2019 roku - 35 osoby. Z danych wynika, że liczba osób występujących z prośbą o pomoc z GOPS w Głogowie z powodu niepełnosprawności jest na podobnym poziomie.

2.2.6. Długotrwała lub ciężka choroba

Ciężka choroba skutkuje przede wszystkim ograniczeniem i utrudnieniem uniemożliwiając człowiekowi pełnienia dotychczasowych ról społecznych i realizacji planów życiowych. Chory człowiek staje się uzależniony od innych osób, traci poczucie bezpieczeństwa, czuje się nieprzydatny rodzinie a dotychczasowe cele, zadania i życie ulegają przewartościowaniu. Jest on również skazany na zaspokajanie swoich potrzeb w dużym stopniu poprzez aktywność innych ludzi, której efektywność zależy od wiedzy i umiejętności i zaangażowania opiekuna.

Powszechnie wiadomo, że choroba w rodzinie może przyczynić się do jej osłabienia, a nawet rozpadnięcia. Może okazać się wzmocnieniem i wyzwaniem, którego chcą się podjąć. To, czy sprostają opiece nad osobą ciężką, długotrwale chorą zależy od:

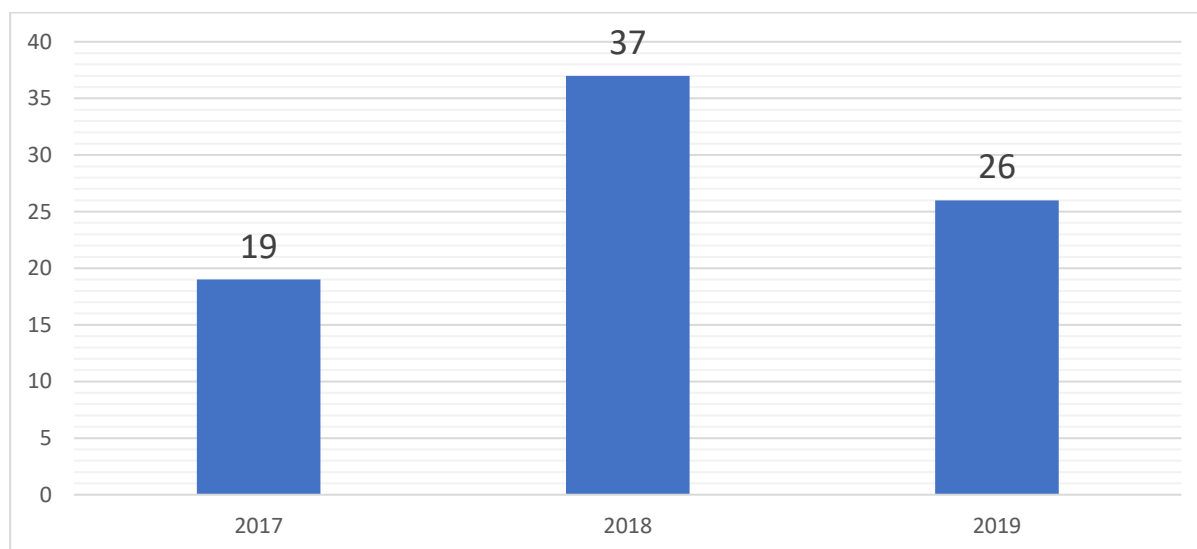
- Kondycji finansowej/materialnej rodziny.
- Warunków mieszkaniowych.
- Wiedzy o chorobie i jej przebiegu w poszczególnych fazach rozwoju i świadomości jej konsekwencji.

- Kondycji fizycznej członków rodziny, jej struktury.
- Rodzaju udzielanego wsparcia.

Z pomocą w wyżej wymienionych sytuacjach przychodzi praca socjalna. W sytuacjach kryzysowych, a do takich można zaliczyć chorobę, pomocna może okazać się praca socjalna, która wówczas polega na wspomaganiu osoby chorej i jej rodziny w odzyskaniu sprawności, w uzyskaniu ponownej samodzielności, zapewnieniu podstawowych warunków do życia, tym którzy nie są w stanie mimo swoich możliwości ich sobie zapewnić.²²

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka. Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Wykres 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Głogów z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019.

²² M. Jagodzińska, POMOC SOCJALNA NA RZECZ OSÓB PRZEWLEKLE CHORYCH I ICH RODZIN SOCIAL ASSISTANCE FOR PEOPLE CHRONICA, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku, s. 170 - 172

W 2017 roku w Gminie Głogów wśród ubiegających się o pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby było 19 osób. W 2018 roku liczba ta wzrosła do 37 osób, a następnie w roku 2019, znów zmalała liczba osób które z w/w powodów zgłosiły się po pomoc.

2.2.7. Bezrobocie

Bezrobocie to „*stan beczynności zawodowej, osób zdolnych do pracy i zgłaszający gotowość do jej podjęcia dla których podstawą egzystencji są dochody z pracy*”. Bezrobocie to także: „*niezrealizowana podaż pracy będąca rezultatem nierównowagi między podażą siły roboczej, a popytem na pracę*”.²³ Zjawisko bezrobocia odczuwają nie tylko bezrobotni, ale i ich rodziny, środowisko lokalne oraz cały kraj.

Tabela 8. Stan zjawiska bezrobocia w Gminie Głogów w okresie 2017 – 2019.

Bezrobocie w roku	Liczba bezrobotnych ogółem	Bezrobocie ze względu na płeć: kobiety	Bezrobotni, którym przysługiwało prawo do zasiłku dla bezrobotnych
2017r	214	133	22
2018r	223	153	21
2019r	154	103	27

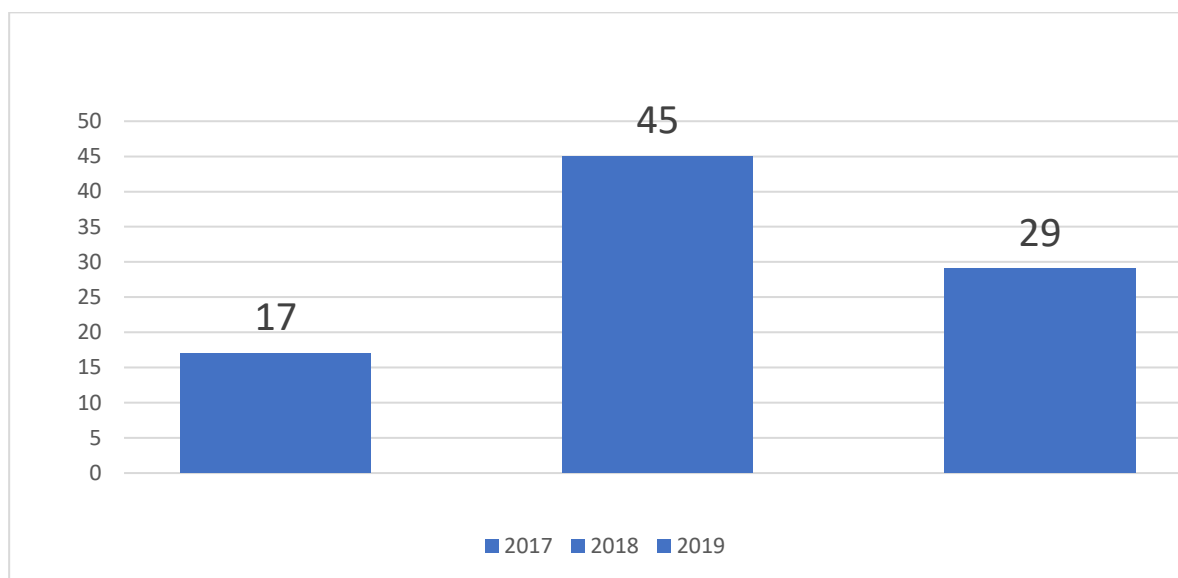
Opracowanie własne na podstawie danych zawartych w sprawozdaniu z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Głogowie

Bezrobociem określa się stan w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy i mimo, że jej poszukuje nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę, a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe (regulują rozmiar bezrobocia) i pozapłacowe (ograniczają popyt na pracę i zwiększają jej podaż). Bezrobocie uznawane jest za rodzaj zagrożenia społecznego, które negatywnie odbija się nie tylko na osobie bezrobotnej, ale także osłabia gospodarkę całego kraju. W konsekwencji bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, ubóstwa, wykluczenia społecznego. Państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki.²⁴

²³ E. Moczuk, K. Bajda, N. Zdeb : „Ile bezrobotnego jest w bezrobotnym Prawno – Socjologiczna Analiza Pojęcia Bezrobotnego w Przepisach Polskiego Prawa, w: Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego Zeszyt 82/2014 s. 112.

²⁴ R. Gębura, Bezrobocie jako problem polityki społecznej, s.54 – 65.

Wykres 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Głogów z powodu bezrobocia w latach 2017-2019.

Dane z GOPS w Głogowie wskazują, że w latach 2017-2019 obserwuje się zarówno spadek jak i wzrost liczby osób korzystających w gminie z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. W 2017 roku udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezrobocia 17 osobom w gminie. W 2018 roku 45 osobom natomiast w 2019 roku - 29 osobom.

Dane dotyczące problemu bezrobocia w Gminie Głogów wskazują, że w ostatnich trzech latach zjawisko było zróżnicowane niemniej jednak jest to nadal jeden z najważniejszych i najczęstszych powodów udzielania świadczeń socjalnych w gminie.

2.2.8. Uzależnienia

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to: „psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem a substancją chemiczną (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki) charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy w celu doświadczania jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących odstawieniu substancji”.²⁵

Uzależnienie to silne pragnienie zażywania określonych substancji oraz silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności. Pragnienie to podyktowane jest osiągnięciem takich stanów emocjonalnych jak: ulga; euforia, radość. Ta nagła i ciągła, nawracająca potrzeba doprowadza

²⁵ <http://www.osrodekjacki.pl/id=12.html>

do stanu w którym osoba ta przestaje mieć kontrolę nad tym co robi. Uzależnienie dzielimy na behawioralne, do których zaliczyć możemy: uzależnienie od gier - hazard; uzależnienie od zakupów – zakupoholizm ; uzależnienie od Internetu - siecioholizm; uzależnienie od seksu – seksoholizm itp. Do uzależnień od substancji chemicznych zaliczyć możemy: uzależnienia od alkoholu – alkoholizm; uzależnienie od nikotyny- nikotynizm; uzależnienie od substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki, dopalacze itp.

Alkoholizm od dawna przestał być uznawany tylko za chorobę i patologię społeczną. Zarówno w Polsce jak i innych krajach europejskich jest on określany przede wszystkim jako epidemia społeczna. Ma to związek z faktem, iż szereg przeprowadzonych wyników badań potwierdza, że rośnie ilość osób uzależnionych od alkoholu jak i osób nadużywających alkohol doprowadzając tym samym do negatywnych skutków jego zażywania.

Alkoholizm jest uwarunkowany przez takie czynniki indywidualne jak:

- Czynniki biologiczne do których zaliczamy uwarunkowania genetyczne – dziedziczenie choroby alkoholowej; stan zdrowia; płeć; rasa; wiek
- Czynniki duchowe: sprecyzowanie naszego systemu wartości; zdolność rozumienia samego siebie i swoich potrzeb
- Czynniki psychologiczne – mechanizmy, które wpływają na naszą osobowość na naszą samoocenę, niedojrzałość emocjonalną.²⁶

Alkoholizm jest uwarunkowany przez takie czynniki społeczne jak:

- Czynniki kulturowe – postawa społeczna opowiadająca się za tolerancją, akceptacją pijaństwa oraz dostrzeganiem różnicy pomiędzy piciem, a nadużywaniem alkoholu.
- Ekonomiczne – wpływ sytuacji materialnej tj. status majątkowy, bezrobocie.
- Czynniki rodzinne – rodzice od najmłodszych lat są wzorem dla swoich dzieci. Dzieci obserwując swoich rodziców przejmują ich nawyki zarówno te dobre jak i te złe. Wówczas kluczowe staje się wychowanie dzieci w taki sposób, aby wiedziały jaki stosunek mają rodzice do alkoholu, czy uważają, że picie alkoholu jest dobre, czy wyrażają zgodę na spożywanie alkoholu? W domu, w którym alkohol jest na porządku dziennym, dziecko wykazuje się lękiem, chwiejnością co w przyszłości może spowodować, że będzie ono potrafiło przejść obojętnie i nie wpaść w sidła nałogu. Należy podkreślić fakt, że żyjąc z rodzicem czy też osobą uzależnioną stajemy się współuzależnieni. Wtedy to cała rodzina przestaje funkcjonować

²⁶ B.T Woronowicz, *Na zdrowie! Jak poradzić sobie z uzależnieniem od alkoholu*, Warszawa 2008, s. 24 – 41.

w sposób prawidłowy i zaczyna dopasowywać się do osoby uzależnionej. Tkwiąc w takiej długotrwałej sytuacji rezygnują ze swoich potrzeb pogarszając tym samym swoją sytuację życiową,²⁷

Alkoholizm jest powiązany z nadużywaniem napojów alkoholowych. Specjaliści, badacze są zgodni, że bardzo trudno jest oszacować wszystkie straty społeczne i zdrowotne związane z uzależnieniem od alkoholu. Nałóg ten skutkuje przede wszystkim tym, że przestajemy kontrolować naszą sytuację zewnętrzną. Co w efekcie przyczynia się do agresji skutkującej przemocą domową. Następnie wywołuje do dalsze tragedie rodzinne takie jak: rozwód; zaniedbania; brak środków finansowych do utrzymania rodziny. Doprowadzając tym samym do ubóstwa; wykluczenia społecznego, degradacji społecznej, demoralizacji. Osoba uzależniona nie tylko powoduje wyniszczenia w swoim organizmie i nie tylko doprowadza do rozpadu i niszczenia swojej rodziny ale także, staje się niebezpieczna wobec zupełnie obcych ludzi. Alkoholizm jest ściśle powiązany z występowaniem przestępczości, kłopotami z prawem wypadkami w pracy, wypadkami drogowymi.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii należy do zadań własnych gminy. W Gminie Głogów działania te realizowane są poprzez Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (opracowany corocznie).

Cele i zadania programu:

1. Cel główny: Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i środków psychoaktywnych.
2. Cele szczegółowe:
 - 1) Ograniczenie spożycia napojów alkoholowych.
 - 2) Zmiana zachowań i postaw w sytuacjach związanych z alkoholem.
 - 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
 - 4) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
 - 5) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
 - 6) Podejmowanie interwencji.
 - 7) Wspomaganie zatrudnienia socjalnego.

²⁷ P. Oleś, *Wprowadzenie do psychologii osobowości*, Warszawa 2005, s. 211.

Rozwiązywanie problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania przemocy wymaga współdziałania wielu specjalistów szeregu instytucji takich jak: pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia, wymiaru sprawiedliwości.

Instytucje, jednostki i podmioty współpracujące w ramach realizacji programu:

1. Gmina Głogów
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Wójcie Gminy Głogów
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie
4. Gminny Ośrodek Kultury w Przedmościu
5. Szkoła Podstawowa w Przedmościu
6. Szkoła Podstawowa w Wilkowie
7. Zespół Szkolno- Przedszkolny w Serbach
8. Komenda Powiatowa Policji w Głogowie
9. Zespół Interdyscyplinarny
10. Sąd
11. Kuratorzy

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Głogów, osób i rodzin, które doświadczają problemów alkoholowych i narkomanii, a w szczególności: dzieci i młodzież, osoby uzależnione od alkoholu i środków psychoaktywnych, osoby współuzależnione, grupy społeczne i zawodowe zajmujące się problemem uzależnień od alkoholu, środków psychoaktywnych.²⁸

Tabela 9. Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie udzielana osobom uzależnionym.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin ogółem	112	102	80
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	7	17	11

²⁸ Na podstawie: zatwierdzonego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Głogów na rok 2020

O pomoc do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie w 2017 roku zgłosiło się 112 rodzin z czego 7 rodzin korzystało ze świadczeń z powodu problemów uzależnień. W 2018 roku z pomocy GOPS z powodu uzależnień korzystało 17 rodzin, natomiast w 2019 roku liczba ta zmalała do 11 rodzin. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi inicjuje działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

Tabela 10. Dane dot. osób kierowanych na leczenie odwykowe w Gminie Głogów w latach 2016-2018.

	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Ilość wniosków o leczenie odwykowe	22	14	5
Ilość zleceń wydanych przez biegłych sądowych	6	2	1
Ilość wniosków do sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	8	2	2

Zadania realizowane w ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Głogów.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Głogów realizowała zadania w oparciu o ustawę z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomani w Gminie Głogów na rok 2018, przyjęty Uchwałą Nr XLIX/252/2017 Rady Gminy Głogów z dnia 28 grudnia 2017 roku.

W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2018 roku wchodziło 6 osób, powołanych Zarządzeniem Wójta Gminy Głogów. Realizując zapisy cytowanej ustawy oraz program, komisja w 2018 roku odbyła łącznie 21 posiedzeń, na których:

- rozpatrywała wnioski rodzin, Zespołu Interdyscyplinarnego, GOPS, Policji, Szkół, które wpłynęły ze względu na nadużywanie alkoholu i występującą przemoc w rodzinie — łącznie 12 wniosków, - objęła wsparciem 12 rodzin, sporządzając 25 wezwań na posiedzenie komisji,
- przeprowadziła 16 rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego, oraz 7 rozmów wspierających, - udzielała informacji o ośrodkach leczenia uzależnień, osobom przybyłym na posiedzenie komisji, - opiniowała wnioski o udzielenie pozwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych — łącznie 7 wniosków,
- sporządziła 2 skierowania do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego od alkoholu w stacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego,
- korespondowała w zakresie udzielania informacji z Sądem Rejonowym oraz Prokuraturą Rejonową, łącznie 4 informacje, - zapewniła poradnictwo i wsparcie psychologiczne łącznie udzielono - 26 porad,
- sporządziła 3 sprawozdania tj.: z zakresu realizacji zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie na potrzeby Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie; z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla Ministerstwa Zdrowia i Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego Departamentu Zdrowia i Promocji Województwa,
- przeprowadziła 24 dyżury na których można było uzyskać poradę w sprawie choroby alkoholowej i przemocy w rodzinie,
- przekazywała materiały promujące zdrowy styl życia, bez używek tj. ulotki i plakaty do jednostek Oświatowych oraz w bezpośrednim kontakcie z osobami z problemem nadużywania alkoholu,

Gminna Komisja wspierała realizację programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, organizowanych w Szkołach Podstawowych na terenie Gminy Głogów, w których udział brały dzieci, a także rodzice. W 2018 roku przeprowadzono w każdej szkole po 3 programy tj.:

- „Spójrz inaczej” dla klas 1 - 3, w którym udział wzięło łącznie 120 osób,
- „Spójrz inaczej” dla klas 4 - 6, w którym udział wzięło łącznie 202 osoby,
- „Unplugged” w którym uczestniczyło łącznie 66 osób.

Wspierano programy profilaktyczno — rekreacyjne, realizowane w 6 punktach - świetlicowych przy Gminnym Ośrodku Kultury w Przedmościu, w których uczestniczyło łącznie - 198 dzieci. Komisja wspierała także profilaktykę dzieci i młodzieży poprzez organizację kolonii z programem zajęć profilaktycznych nad morzem w miejscowości Międzywodzie w okresie wakacyjnym tj. w lipcu 2018 roku, w której uczestniczyło łącznie 80 dzieci z terenu Gminy Głogów.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2018 roku przeprowadziła 6 kontroli w 4 punktach sprzedaży alkoholu na terenie gminy.

W ramach działania GKRPA w 2018 roku został podjęty 2 uchwały tj.:

- 1) Uchwała Nr LX/289/2018 Rady Gminy Głogów z dnia 23 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Głogów.
- 2) Uchwała Nr V/24/2018 Rady Gminy Głogów z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Głogów na rok 2019.

2.2.9. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych

Rodzina stanowi podstawową instytucję każdego społeczeństwa, która zapewnia mu spójność, ciągłość i trwanie. Z pokolenia na pokolenie rodzina pełni swoje funkcje poprzez przekazywanie nam swoich wartości, tradycji, podtrzymywania więzi, stwarzanie warunków do odpowiedniego rozwoju i bezpieczeństwa. Jeśli wyżej określone przykłady nie występują bądź są zaburzone i niewystarczające, społeczeństwo środkami społecznej kontroli koryguje i egzekwuje pełnienie przez rodzinę przypisanych jej funkcji, a czasem po prostu za pomocą instytucji państwowych przejmuje funkcje rodziny.

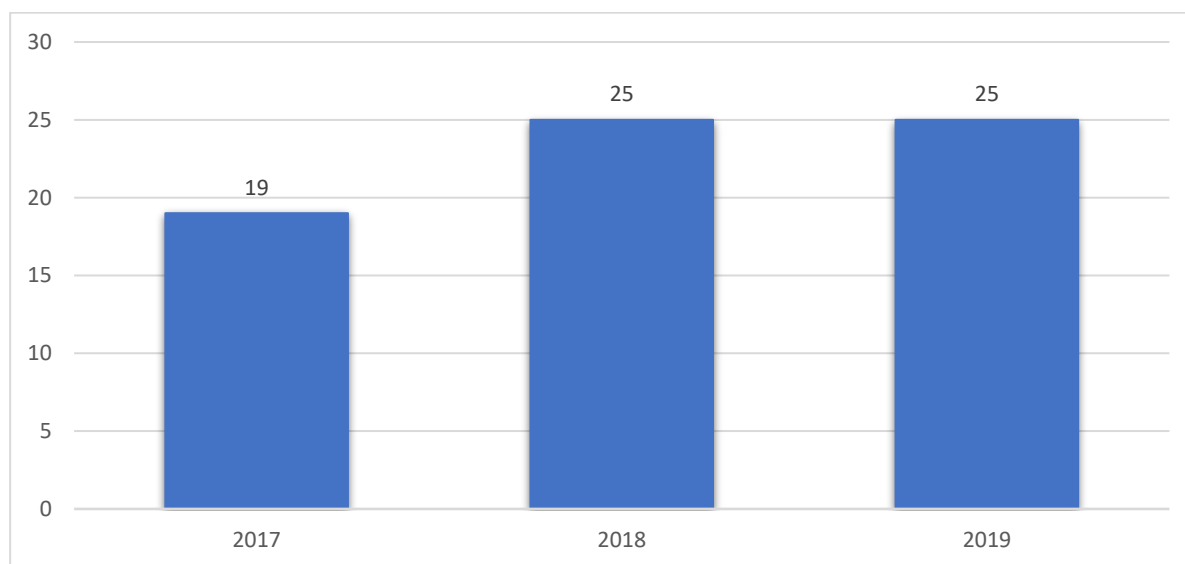
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodziców jest zjawiskiem zmiennym i odnosi się do podobnej klasy zjawisk takich jak: trudności w wypełnianiu ról rodzicielskich w sposób społecznie oczekiwany oraz trudności w wypełnianiu przez rodzinę funkcji opiekuńczych i wychowawczych wobec dzieci. Wówczas taka rodzina jest postrzegana jako niewydolna wychowawczo, rodzina patologiczna.

„Bezradność wiąże się z faktyczną bezradnością danej osoby, czyli brakiem umiejętności do zaspokojenia podstawowych potrzeb swoich i swoich najbliższych. Bezradność rozumiana potocznie jako niemożność poradzenia sobie w trudnej sytuacji z powodu

ograniczonych środków nie jest sytuacją pozwalającą ubiegać się o świadczenie, taką możliwość daje sytuacja, kiedy bezradność wynika z nieumiejętności wykonywania funkcji opiekuńczo-wychowawczych (zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych), przez co w praktyce jest ona utożsamiana ze zjawiskiem, które nazywane jest niewydolnością wychowawczą czy zaniedbywaniem dzieci”²⁹

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak specjalistycznego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Wykres 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Głogów z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w latach 2017-2019.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych przez ostatnie trzy lata jest jednym z głównych powodów przyznawania pomocy z GOPS w Głogowie. W 2017 roku bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w Gminie Głogów stwierdzono w 19 rodzinach. W kolejnych latach liczba rodzin zmagająca się z w/w problemami wzrosła do 25 rodzin. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do

²⁹ i. Kudlińska, Społeczne konstruowanie roli złej matki – Na PRZYKŁADZIE BADAŃ NAD BEZRADNOŚCIĄ OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZĄ, Uniwersytet Łódzki, s. 60 – 69.

sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

W związku z ustawowym obowiązkiem Gmina Głogów w 2017 roku ponosiła odpłatność za pobyt 10 dzieci w 7 rodzinach zastępczych. Na ten cel w roku sprawozdawczym wydatkowano kwotę: 51 789,93 zł. W porównaniu do 2016 roku odnotowano spadek wysokości odpłatności o kwotę: 13 689 zł, ze względu na fakt, iż 2 dzieci zostało adoptowanych. Natomiast w instytucjonalnej pieczy zastępczej tj. w domu dziecka przeplęwało w 2017 roku 3 dzieci, łączny koszt wynosił: 4 703,22 zł.

W 2018 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Głogowie zatrudniony był jeden asystent rodziny (w ramach umowy zlecenia): liczba rodzin objętych wsparciem asystenta ogółem: 12, w których wychowywało się 23 dzieci w tym objętych wsparciem wyłącznie w 2018 roku - 6 rodzin, w których wychowywało się 11 dzieci. W 2018 roku w pieczy zastępczej (placówce opiekuńczo-wychowawczej) przebywało 4 dzieci, w tym 3 dzieci z I rodziny zostało umieszczonych w 2018 roku.

Ogółem liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej — 16 dzieci w tym:

- instytucjonalnej pieczy zastępczej - placówkach opiekuńczo — wychowawczych łącznie 4, (1 dziecko z odpłatnością 10% oraz 3 dzieci z odpłatnością 30%);
- rodzinnej pieczy zastępczej łącznie 12 dzieci tj. w rodzinach niezawodowych — 6 dzieci, (3 dzieci z odpłatnością 30%, 3 dzieci z odpłatnością 50%), - w rodzinach spokrewnionych tj.: 6 dzieci, (4 dzieci z odpłatnością 50%, i 2 dzieci z odpłatnością 30%).
- wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w pieczy zastępczej w 2018 r. tj.: w rodzinach zastępczych wynosiła — 59 963,55 zł, w placówkach opiekuńczo - wychowawczych — 21 223,24 zł.

W 2019 roku pomocą w formie asystenta rodziny objęto 10 rodzin, w których wychowywało się 20 dzieci. W 2019 roku całkowity koszt zatrudnienia asystenta rodziny wynosił: 14 112,00 zł. 1 osoba opuściła rodzinną pieczę zastępczą — usamodzielniała się. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w pieczy zastępczej w 2019 roku tj.: w rodzinach zastępczych — 77 765,08 zł, w placówkach opiekuńczo - wychowawczych — 67 390,13 zł.

2.2.10. Przemoc w rodzinie

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: *Przemoc w rodzinie (zwana także potocznie przemocą domową), to jednorazowe albo*

cyklicznie powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.³⁰

Przemoc uznawana jest jako użycie przeważającej siły utrudniając przy tym obronę osobie pokrzywdzonej. Sprawca wykorzystuje swoją przewagę nad ofiarą. Głównymi celami, który kieruje sprawcą jest świadome wyrządzenie szkody, wywołanie bólu i cierpienia. Intencją sprawcy staje się także, narażenie ofiary na szkody zdrowotne, podporządkowanie sobie osoby poszkodowanej, odebranie życia. Wyróżniamy przemoc: fizyczną; psychiczną, seksualną; ekonomiczną i zaniedbanie. Skupiając się wokół dzieci należy zaznaczyć, że w stosunku do nich najczęściej ich krzywdzenie dotyczy wymiaru przemocy: fizycznej; emocjonalnej; seksualnej oraz zaniedbywania.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów (Browne K., Herbert M., „Zapobieganie przemocy w rodzinie”, Warszawa 1999):

- 1) przemoc fizyczna – zamierzone działanie człowieka, zwrócone przeciwko fizyczności członka jego rodziny, niosące ryzyko uszkodzenia ciała, np.: bicie, popychanie, kopanie, duszenie, uderzanie przedmiotami, policzkowanie itp.
- 2) przemoc psychiczna – wszystkie działania zmierzające do poniżenia ofiary, obrażenia, zastraszenia, pozbawienia wiary we własne możliwości, szantaż, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poddawanie stałej krytyce, kontrolowanie, ograniczanie kontaktu z bliskimi.
- 3) przemoc ekonomiczna – kontrolowanie finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny. Ograniczanie dostępu do wspólnych pieniędzy, zmuszanie do proszenia o pieniądze, uniemożliwianie dostępu do konta bankowego.
- 4) przemoc seksualna - zmuszanie ofiary do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej wbrew jej woli, to: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk

³⁰ <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20200000218/U/D20200218Lj.pdf>

seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych.

5) zaniedbanie - stosują ją najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci, a także członkowie rodziny wobec swoich starszych lub niepełnosprawnych najbliższych. Jest to niezaspokojenie ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniedbaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia, higieną i kształceniem.

Problem przemocy dotyczy wszystkich środowisk i dotyczy różnych grup społecznych, również Gminy Głogów. Przypadki przemocy najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Ofiary przemocy najczęściej boją się, a często również wstydzą się mówić, o tym co je spotyka. Trudno jest im w tych sprawach zeznawać w sądzie i dlatego wołają, aby przemoc ta trwała. Tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie, poprzez zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

W przypadku podejrzenia, że w rodzinie występuje przemoc zakładana jest Niebieska Karta – A, która wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.

Niebieska Karta - jest to procedura, obejmująca ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Założenie Niebieskiej Karty nie jest równoznaczne ze złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego, ale w przypadku, gdy o zdecyduje się złożyć zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa może ona zostać wykorzystana jako dowód procesowy

W ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny. Procedury „Niebieskiej Karty” rozpatrywane przez Zespół Interdyscyplinarny:

Rok 2016 – 25 NK z czego 7 wniosków przekazano do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Prokuratury Rejonowej,

Rok 2017 – 10 NK z czego 4 wnioski przekazano do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich, dokonano jednego zgłoszenia do Prokuratury Rejonowej, skierowano 5 wniosków o podjęcie działań do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2018 – 11 NK z czego 6 wniosków przekazano do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich, dokonano 2 zgłoszenia do Prokuratury Rejonowej, skierowano 3 wnioski o podjęcie działań do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2019 – 22 NK z czego 12 wniosków skierowano do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich, 6 wniosków do Prokuratury Rejonowej oraz 9 wniosków o podjęcie działań do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 11. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową wg danych z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie. (w latach 2016 – 2018)

	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Liczba interwencji	28	7	16
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem, w tym:	28	7	16
Kobiety	25	7	12
Mężczyźni	0	0	2
Małoletni do 13 r.ż.	3	0	2
Nieletni do 18 lat	0	0	2
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem, w tym:	14	4	8
Kobiety	1	0	0
Mężczyźni	13	4	8
Nieletni	0	0	0
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu ogółem, w tym:	14	4	8
Kobiety	1	0	0
Mężczyźni	13	4	8
Nieletni	0	0	0
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	4	1	2

Ofiarami przemocy w rodzinie w Gminie Głogów stają się najczęściej kobiety, natomiast sprawcami są mężczyźni, często pozostający pod wpływem alkoholu. Ze statystyk wynika, że: w 2016 roku ofiarami przemocy domowej było 28 osób, w tym 25 kobiet i 3 osoby

małoletnie. W 2017 roku ofiarami przemocy w rodzinie było 7 kobiet, natomiast w roku 2018 przemocy domowej doznało 16 osób.

Powyższe dane wskazują, że w Gminie Głogów zmniejsza się skala zjawiska przemocy w rodzinie. Warto podkreślić, że sprawy dotyczące przemocy w rodzinie są sprawami trudnymi, dotyczącymi zamknięte środowiska rodzinne, skąd informacje rzadko przedostają się na zewnątrz. W bardzo wielu przypadkach poszkodowani nie zgłaszają incydentów przemocy domowej, nie chcą współpracować z Policją, a także z instytucjami działającymi na rzecz rodziny, w celu ukarania sprawcy przestępstwa, który jest przecież jednocześnie członkiem ich rodziny. Stąd dane dotyczące faktycznych ofiar i sprawców przemocy domowej mogą być niedoszacowane.

Zadania realizowane w ramach Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Realizując zadania ww. ustawy został opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.³¹

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie w 2018 roku świadczył poradnictwo, w szczególności:

- socjalne - łącznie - 205 porad w tym w trakcie wywiadów środowiskowych udzielono łącznie 41 rodzinom o łącznej liczbie osób – 94.
- psychologiczne - łącznie 26 porad dla 16 osób w tym 2 interwencje.
- udzielono wsparcia poprzez skierowanie do Ośrodka Interwencji Kryzysowej 1 rodzinę (z 1 dzieckiem).

³¹ <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie-17219697/art-6>

W ramach Ośrodka funkcjonował Zespół Interdyscyplinarny, który odbył łącznie 4 posiedzenia Zespołu oraz 39 posiedzeń grup roboczych. Realizując zadania ustawy został opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Ośrodek w 2019 roku świadczył poradnictwo, w szczególności:

- socjalne łącznie - 177 porad w tym także w trakcie wywiadów środowiskowych udzielono łącznie 29 rodzinom o łącznej liczbie osób - 55.
- psychologiczne łącznie 26 porad dla 16 osób w tym 2 interwencje.

W ramach Ośrodka funkcjonował Zespół Interdyscyplinarny, który odbył łącznie 4 posiedzenia Zespołu oraz 59 posiedzeń grup roboczych, - łącznie prowadzono 33 procedury „Niebieskiej Karty”, dla 22 rodzin, (w tym 5 rodzin z 2018).

2.2.11. Praca socjalna

Polska w art. 6 pkt 12 Ustawy o pomocy społecznej z 12.03.2004 ((Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zmianami) zatwierdza: Pracę socjalną, jako aktywne działania w stosunku do osoby lub osób mające na celu: udzielenia wsparcia poprzez wyciągnięcie pomocnej dłoni, poszukiwanie rozwiązań, które doprowadzić mają do znalezienia złotego środka; inicjowanie i pomoc w zapoczątkowaniu zmian; wszystko po to, aby dana osoba, lub rodzina mogła z powrotem cieszyć się swoim życiem, mogła czuć się na miejscu będąc wśród społeczeństwa oraz żeby miała poczucie możliwości przynależenia w tym oto społeczeństwie.³²

Amerykańskie Stowarzyszenie Pracowników Socjalnych stwierdza, że praca socjalna to profesja, której celem jest asystowanie człowiekowi, który potrzebuje ratunku. To asystowanie ma polegać na naprowadzaniu, uczestniczeniu, trwaniu, współpracy z człowiekiem. Uznaje się, że pieniądze nie podniosą człowieka z tak zwanego „dołka”. Do tego potrzebny jest drugi człowiek. Jeśli praca socjalna jest bankiem to nie może polegać ona na wydawaniu należności tylko na dawaniu kredytu. Ten kredyt to zaufanie, akceptacja, wiara w ludzkie zdolności i pomoc.³³

³² Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o Pomocy społecznej, art. 6 pkt 8; (Dz. U. 2009, Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)

³³ D. M. Piekut- Brodzka: Pomoc społeczna i praca socjalna, wyd. Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej Kolegium Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej, Warszawa 2002, s. 23 – 26.

2.3. Analiza problemu alkoholizmu według mieszkańców z Gminy Głogów.

Badanie diagnozujące przeprowadzone zostało wśród (ok. 144) dorosłych mieszkańców Gminy Głogów oraz 10 sprzedawców ze sklepów funkcjonujących na terenie gminy. Zarówno sprzedawcy jak i mieszkańcy mierzyli się z pytaniami dotyczącymi zjawiska alkoholizmu.

Pytania do obu grup znacznie różniły się od siebie. Mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie wieku inicjacji alkoholowej; określenie częstotliwości spożywania alkoholu; wskazanie powodów dla których sięgają po alkohol, wskazanie jak przeciwdziałać i zapobiegać uzależnionym od alkoholu? Zaś sprzedawcy mierzyli się z pytaniami dotyczącymi: określenia częstotliwości spożywania alkoholu wśród klientów; określenia czy klienci nadużywający alkoholu są zagrożeniem dla mieszkańców, przyznaniu do jakich nieprzyjemnych sytuacji dochodziło kiedy sprzedawali alkohol. Należy zaznaczyć, że zjawisko alkoholizmu było badane, także wśród uczniów ze szkół Gminy Głogów (w dalszej części strategii). Co spowodowało większe spojrzenie na to jak trzy różne grupy widzą alkoholizm w swoim środowisku lokalnym? Dzięki temu mamy różny zarys odpowiedzi i możemy zobaczyć, co w danej grupie zostało wskazane jako problem, zagrożenie.

2.3.1. Problem uzależnień na terenie Gminy Głogów

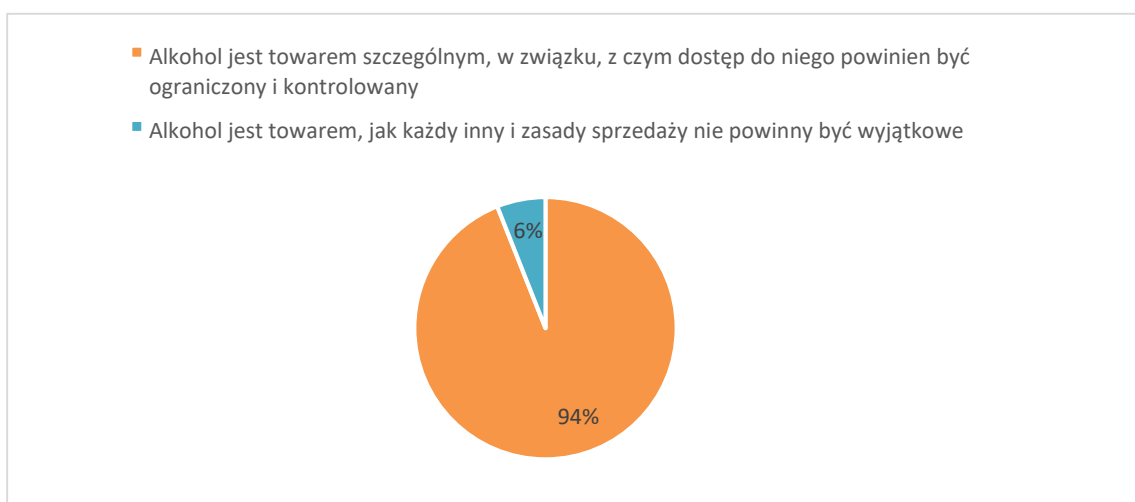
W przeprowadzonych badaniach do diagnozy zbadano m. in. postawy i opinie dorosłych mieszkańców Gminy Głogów na temat alkoholu. Mieszkańcy odpowiadali na pytania m.in. Jaki alkohol wybierają najczęściej?; Jak często sięgają po alkohol?; Co sprawia, że sięgają po alkohol? Jakie metody leczenia alkoholizmu są najskuteczniejsze?

Wykres 10. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów odpowiedniego wieku do zakupu alkoholu.

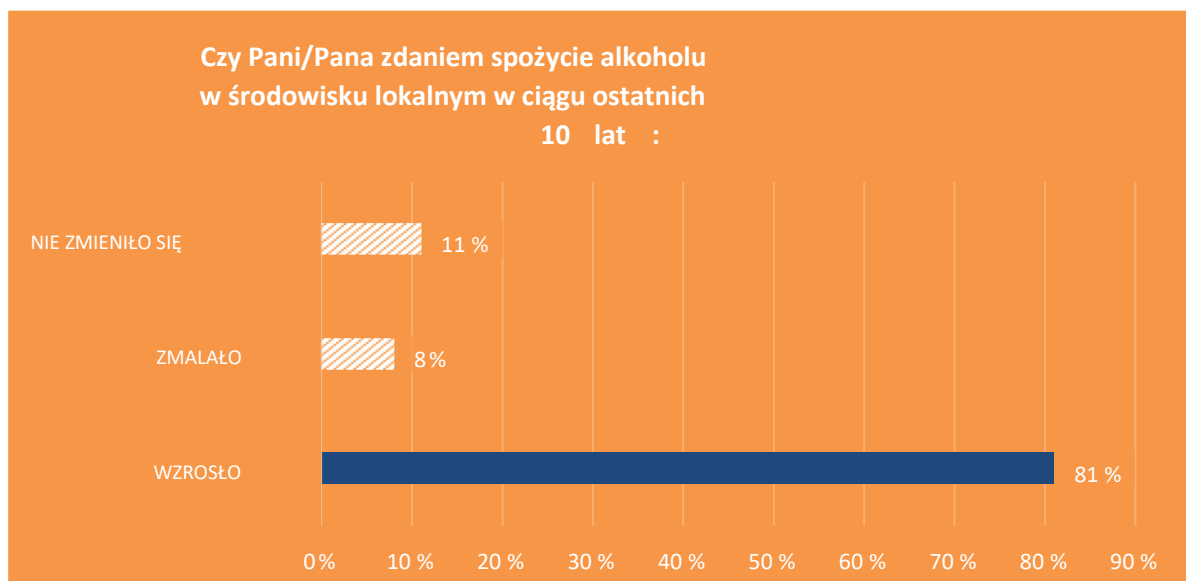
Najwięcej, bo 72% respondentów uznało, że należy zachować obecną granicę wieku, od którego ma się prawo do zakupu alkoholu tj. osiągnięcie prawnej pełnoletności w wieku 18 lat. Możliwość kupna alkoholu od dopiero 21 roku życia popiera co piąty mieszkaniec. Jest, też grono ok. 9% respondentów, którzy uznają, że wiek na zakup alkoholu można obniżyć od 16 roku życia.

Wykres 11. Wskazanie przez mieszkańców z Gminy Głogów ich stosunku do alkoholu.

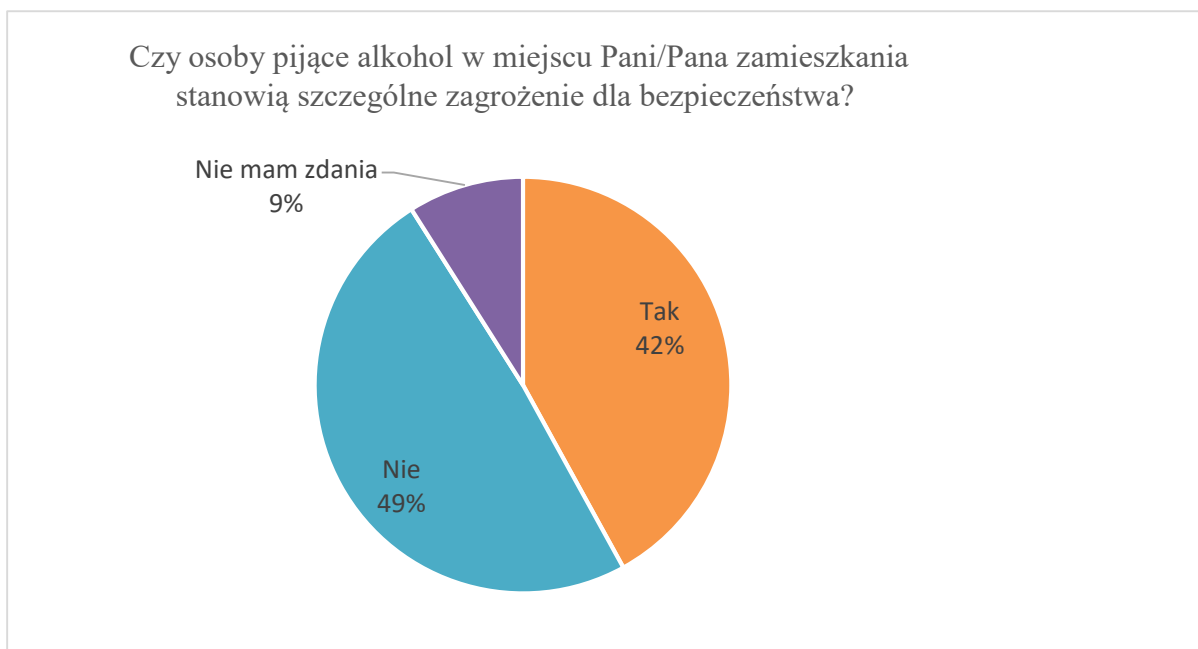
Zdecydowana większość badanych osób, bo aż 94% ankietowanych, uznała, że alkohol jest towarem szczególnym, a dostęp do niego powinien być ograniczony i kontrolowany.

Wykres 12. Wskazanie przez mieszkańców z Gminy Głogów spożycia alkoholu na przestrzeni ostatnich 10 lat.

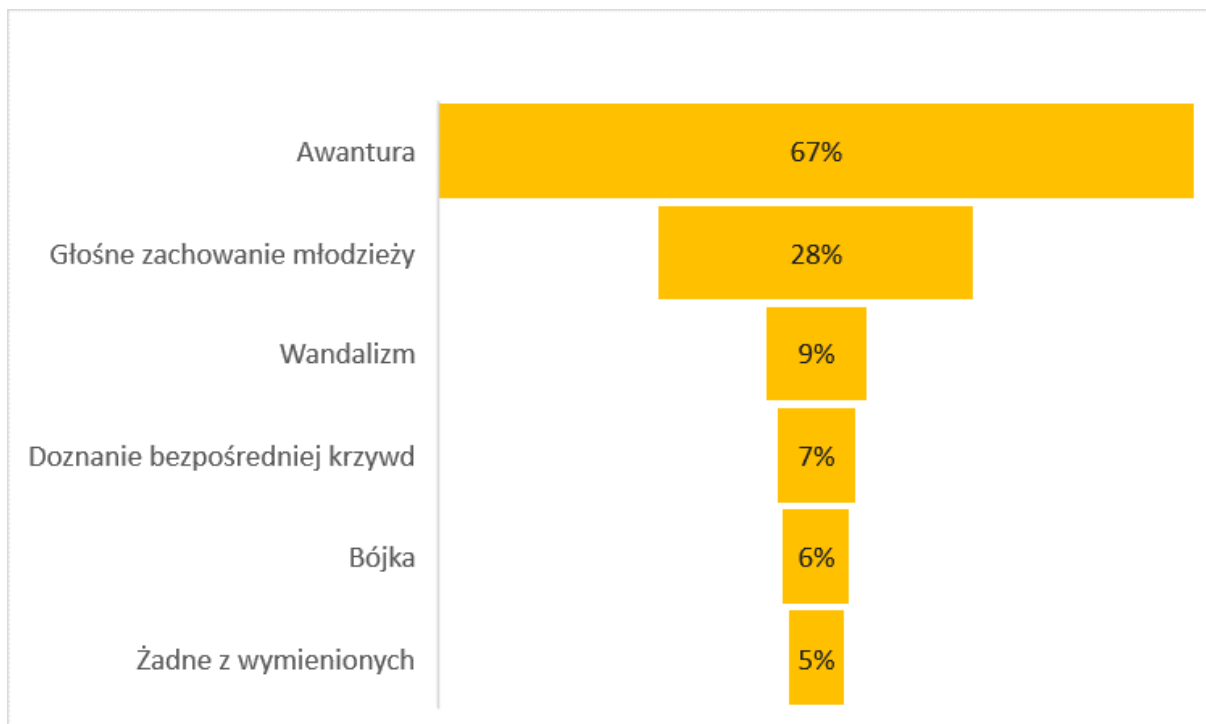
Na terenie Gminy Głogów spożycie alkoholu w ostatnim czasie według większości jej mieszkańców wzrosło, takiej odpowiedzi udzieliło, aż 81% osób biorących udział w badaniu. Zdecydowanie mniej, 11% ankietowanych uznało, że spożycie alkoholu pozostało bez zmian, a tylko według 8% zmalało.

Wykres 13. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów występowania zagrożeń na terenie gminy związanych z nadużywaniem alkoholu.

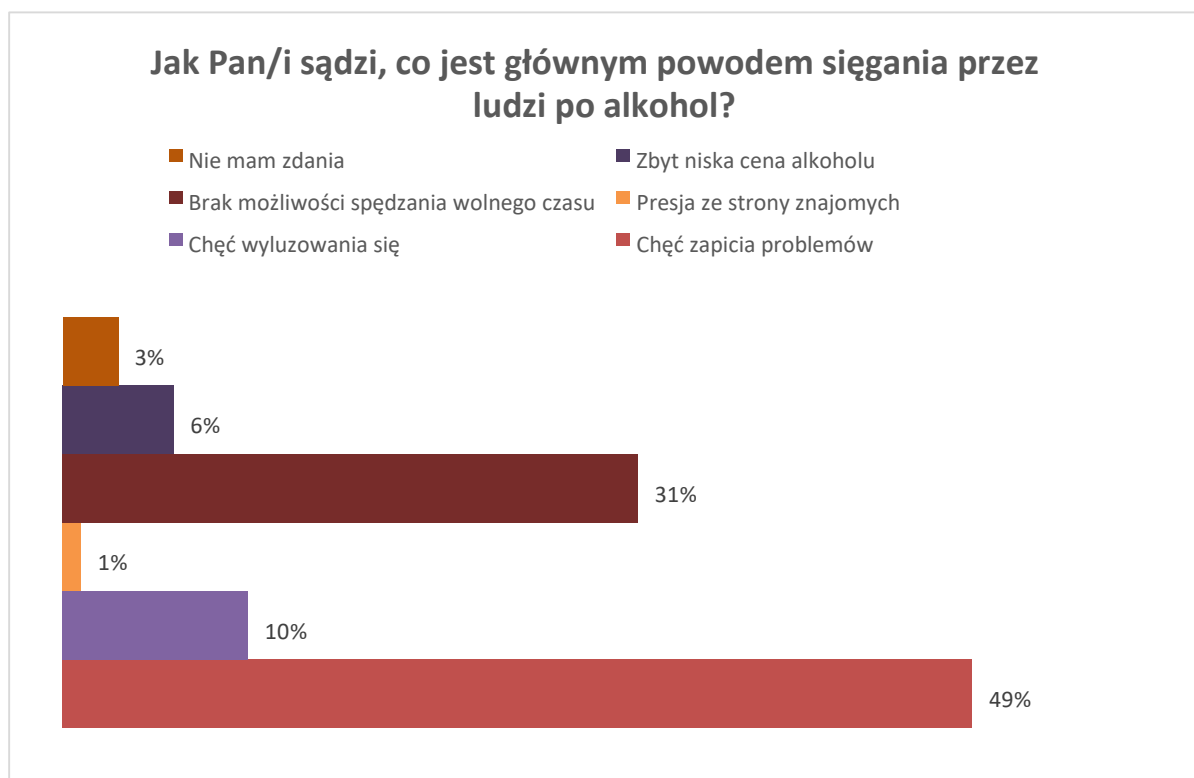
Opinie na ten temat są bardzo podzielone. 49% ankietowanych stwierdziło, że osoby pijące alkohol w ich miejscu zamieszkania nie stanowią zagrożenia dla ich bezpieczeństwa. Niewiele mniej, bo 42% badanych uznało jednak odwrotnie, że osoby nadużywające alkoholu mogą stanowić zagrożenie dla innych i wpływają na zmniejszenie się poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Wykres 14. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów negatywnych skutków występujących na terenie gminy związanych z nadużywaniem alkoholu.

Biorąc pod uwagę, że połowa mieszkańców gminy uznała, że czuje pewne zagrożenie ze strony osób nadużywających alkoholu, zostali oni poproszeni o wskazanie negatywnych zjawisk związanych z nadużywaniem alkoholu. Okazało się, że najczęściej wskazywano na awantury, ponad 2/3 badanych (67%), rzadziej na głośnie zachowanie młodzieży – 28%. Ważne, że stosunkowo rzadko ktoś był świadkiem wandalizmu czy przemocy fizycznej.

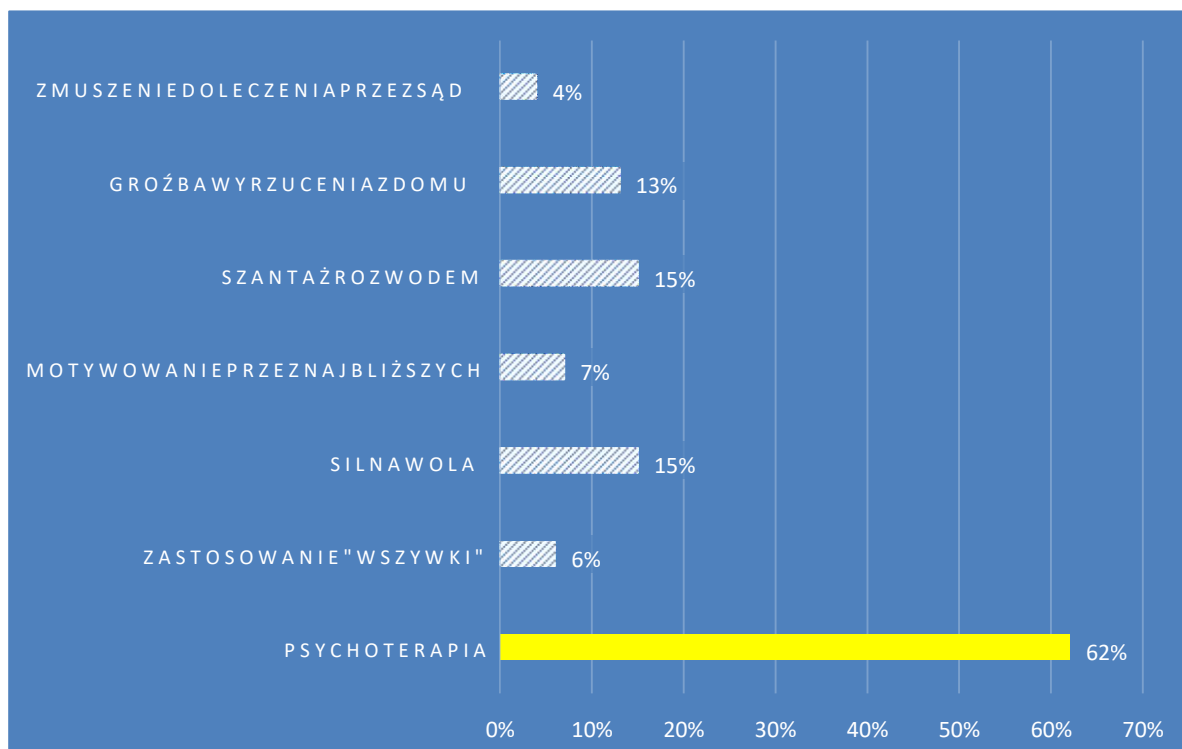
Wykres 15. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów głównych powodów dla których ludzie sięgają po alkohol.

Wśród powodów spożywania alkoholu najwięcej osób, bo prawie dokładnie połowa, aż 49% ankietowanych, wskazało chęć zapicia problemów. Wiele osób pije alkohol żeby się odprężyć, pokonać nieśmiałość, opanować lęki, smutki lub bezsenność. Bywa, że napicie się jest traktowane jako „lek” na samotność czy niskie poczucie własnej wartości.

Drugą odpowiedzią, która cieszyła się największą popularnością, jest zbyt niska cena alkoholu, na co wskazało 31% respondentów. Co ciekawe, zupełnie nieistotny według odpowiadających jest czynnik środowiska znajomych, tylko 1% odpowiedzi wskazało na presję otoczenia.

Wykres 16. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów najskuteczniejszej metody pomocy dla osoby uzależnionej.

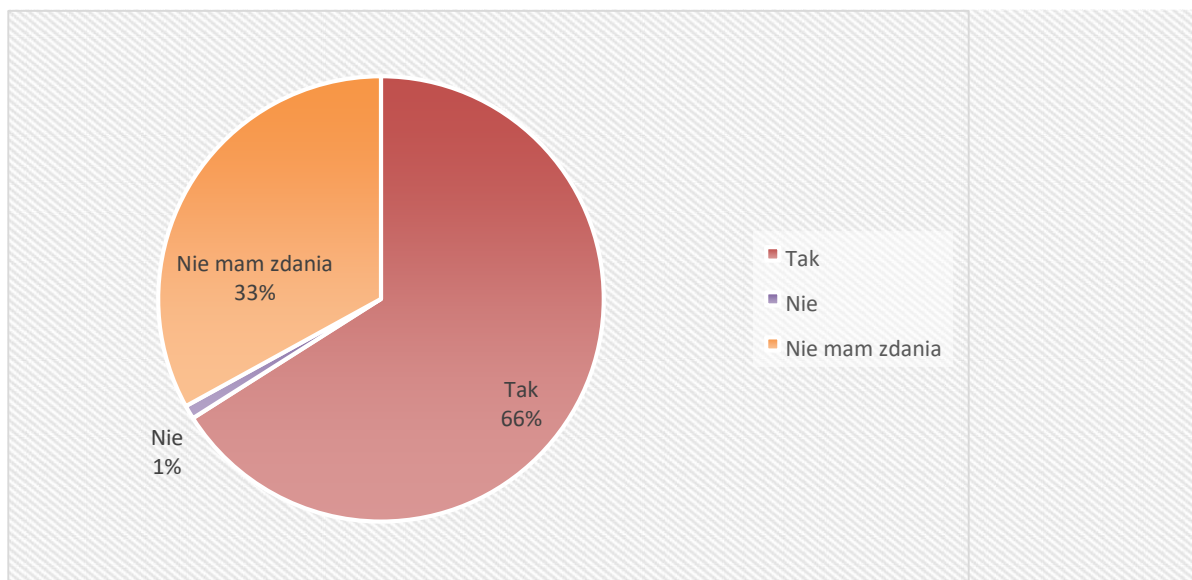

Mieszkańcy Gminy Głogów uważają, że najskuteczniejszą metodą pomocy dla osoby uzależnionej jest psychoterapia, odpowiedziało w ten sposób znacznie ponad połowa badanych – 62%. Kolejne odpowiedzi nie cieszyły się nawet zbliżoną popularnością, aczkolwiek znaczący procent w okolicy 15% odnotowały również: własna silna wola uzależnionego oraz różne formy szantażu: groźba wyrzucenia z domu lub rozwodu.

6% ankietowanych stwierdziło, że najbardziej skuteczne w tym wypadku byłoby zastosowanie tzw. „wszywki”. Jest to tabletki implantowana podskórną, zawierająca substancję czynną, która po połączeniu się z alkoholem wywołuje bardzo wiele negatywnych, a także groźnych dla zdrowia i życia człowieka reakcji organizmu. Tym samym poprzez obawę przed nieprzyjemnymi dolegliwościami zmusza ona do zachowania abstynencji.

Natomiast ogół mieszkańców nie wierzy w leczenie przymusowe wyrokiem Sądu, ale – co z kolei może być niepokojące – również w skuteczność wsparcia ze strony najbliższych.

Wykres 17. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów oczekiwań związanych z podejmowaniem działań prewencyjnych przez władze gmin.

Władze lokalne zazwyczaj podejmują lub powinny podejmować różnego rodzaju działania prewencyjne dotyczące problemów alkoholowych. Mieszkańcy gminy zostali więc zapytani wprost, czy oczekują od władarzy podjęcia takich właśnie działań. 66% osób biorących udział w badaniu uważa, że władze lokalne powinny podejmować działania mające na celu ograniczenie spożycia alkoholu oraz problemów z tego płynących. Tylko niewielki procent (1%) ankietowanych nie widzi takiej potrzeby, natomiast pozostałe 33% nie ma zdania na ten temat.

Wykres 18. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów działań prowadzonych na terenie gminy, które mają za zadanie przeciwdziałać i zapobiegać uzależnieniom od alkoholu i narkotyków.

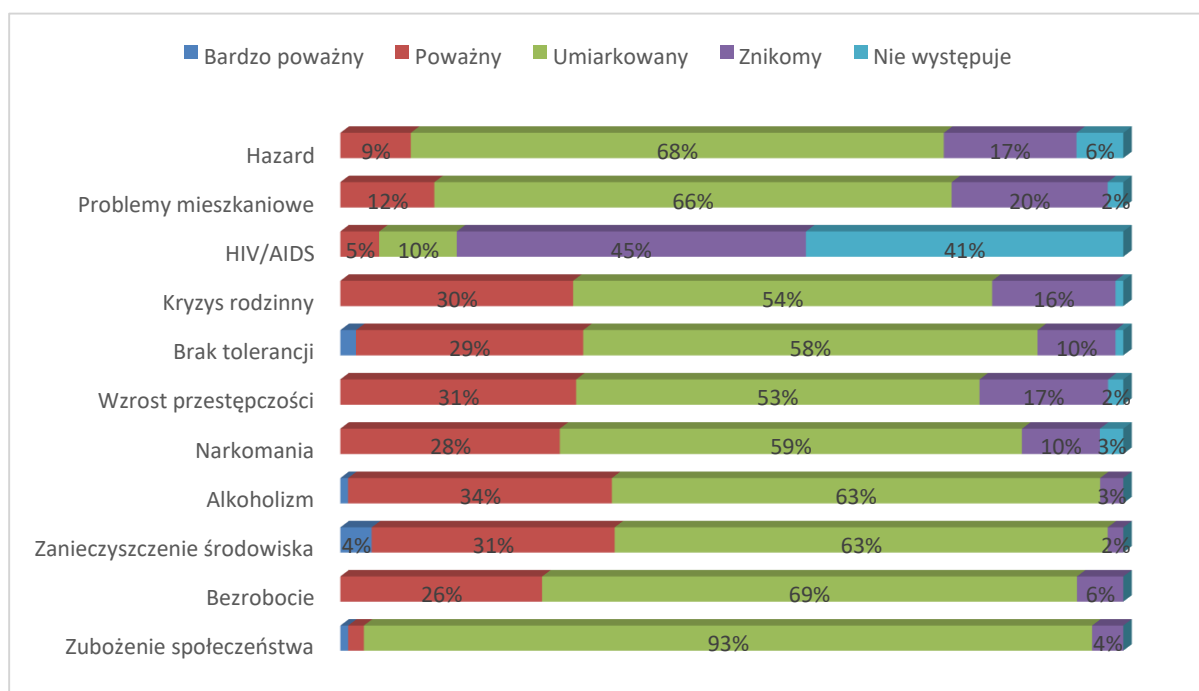

Wyniki dotyczące wiedzy dotyczącej prewencji problemów z alkoholem i narkotykami są niekorzystne. Więcej niż połowa, bo 58% badanych mieszkańców Gminy Głogów nie posiada wiedzy na temat prowadzonych przez władze gminy działań prewencyjnych w związku z przeciwdziałaniem i zapobieganiem problemom związanym z uzależnieniami.

2.3.3. Problemy społeczne i zagrożenia z jakimi zmagają się mieszkańcy Gminy Głogów

Analizując odpowiedzi mieszkańców można użyć sformułowania, że nie ma zdecydowanej większości, która opowiedziałaby się, za istotnymi problemami w gminie. Około 30% badanych wskazało, że największym problemem w gminie jest alkoholizm oraz zanieczyszczenie środowiska. Na podobnym poziomie zostały wskazane: wzrost przestępczości, kryzys w rodzinie, brak tolerancji, bezrobocie. Co istotne, aż 90% badanych uznało, że problem biedy nie jest zbyt mocno odczuwalny choć ubóstwo jest jednym z najczęstszym powodem przydzielania pomocy z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wykres 19. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów skali problemu z jakimi się zmagają.

Jako znikomy problem zostało jednoznacznie ocenione jedno zjawisko: HIV/AIDS, gdzie łącznie 86% ankietowanych uważa, że problem jest znikomy lub, że w ogóle nie występuje.

Wykres 20. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów doświadczeń związanych z bezrobociem.

Bezrobocie uznane jest jako jeden z poważniejszych problemów społecznych dotyczących mieszkańców gminy i jak wynika z powyższego wykresu dotyczy lub w przeszłości dotyczył zdecydowanej większości, bo aż 80% osób biorących udział w badaniu. Z kolei 20% przyznało, że nigdy nie były osobami bezrobotnymi. To więcej niż ogólnopolskie wyniki CBOS dotyczące problemów ze znalezieniem pracy w przeszłości przez dorosłego Polaka (30%).

67% osób badanych przyznało, że wśród ich najbliższej rodziny, a dokładnie w prowadzonym wspólnie gospodarstwie domowym, znajduje się przynajmniej jedna osoba bezrobotna.³⁴

³⁴ Na podstawie: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych a terenie Gminy Głogów na lata 2019 – 2021.

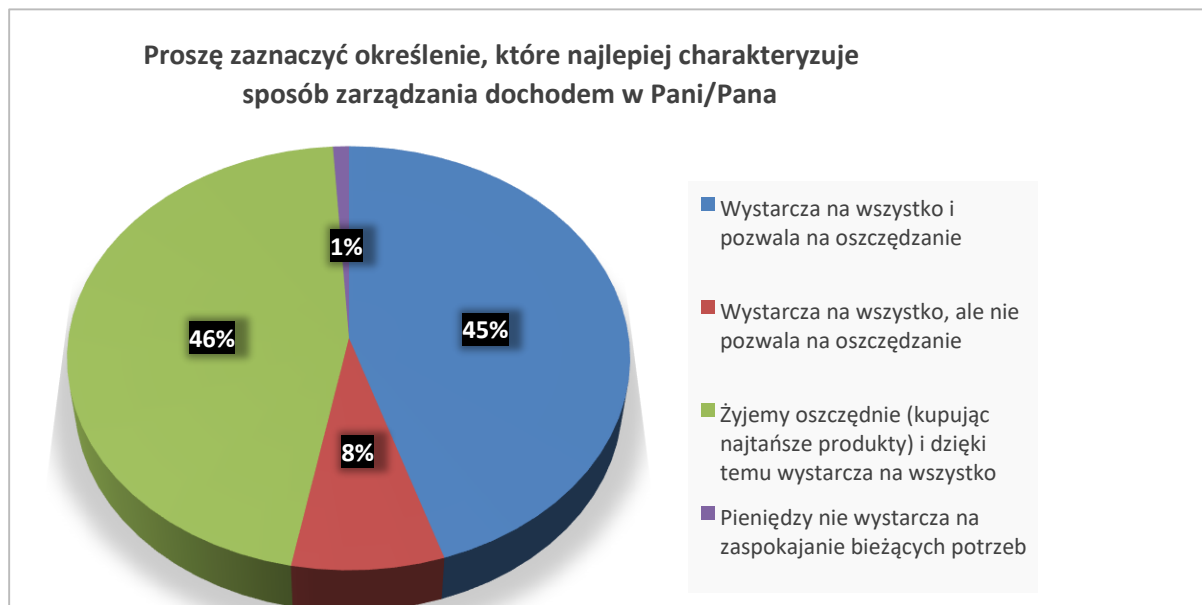
Bezrobocie wiąże się z wieloma skutkami:

Tabela 12. Skutki bezrobocia.

Skutki bezrobocia	Indywidualne	Rodzinne	Lokalne
Ekonomiczne	utrata dochodu	spadek dochodów w gospodarstwie domowym	spadek popytu i spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego
			spadek wpływów do budżetu państwa,
	obniżona jakość życia		wzrost wydatków państwa na programy socjalne
Społeczne	obniżenie statusu społecznego, wycofanie społeczne	zagrożenie występowania problemów rodzinnych: rozwód, przemoc	Odływ siły roboczej z lokalnego rynku pracy
			Wzrost poziomu biedy
Psychologiczne	obniżenie samooceny	występowanie dysfunkcji w życiu społecznym	
	frustracja		
	depresje		
Polityczne	ograniczenie uczestnictwa w życiu politycznym, kulturalnym		Zmiana preferencji w wyborach samorządowych
			Ogólny wzrost niezadowolenia - protesty

Opracowanie własne na podstawie: Ile bezrobotnego jest w bezrobotnym, Prawno – Socjologiczna Analiza Pojęcia Bezrobotnego w Przepisach Polskiego Prawa, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego, Zeszyt 82/2014.

Wykres 21. Charakterystyka zarządzania dochodem mieszkańców Gminy Głogów w gospodarstwie domowym.

Z przeprowadzonych badań wynika, że tylko 1% respondentów przyznaje, że dochody, którymi dysponuje ich gospodarstwo domowe są niewystarczające i nie pozwalają nawet na zaspokojenie bieżących potrzeb. 46% ankietowanych zmuszonych jest do życia bardzo oszczędnie i między innymi dzięki kupowaniu najtańszych produktów wystarcza im na wszystko. 8% mieszkańców gminy biorących udział w badaniu uznało, iż dochody, które uzyskują wystarczają na zaspokojenie wszystkich potrzeb, jednak w dalszym ciągu nie pozwalają na oszczędzanie.

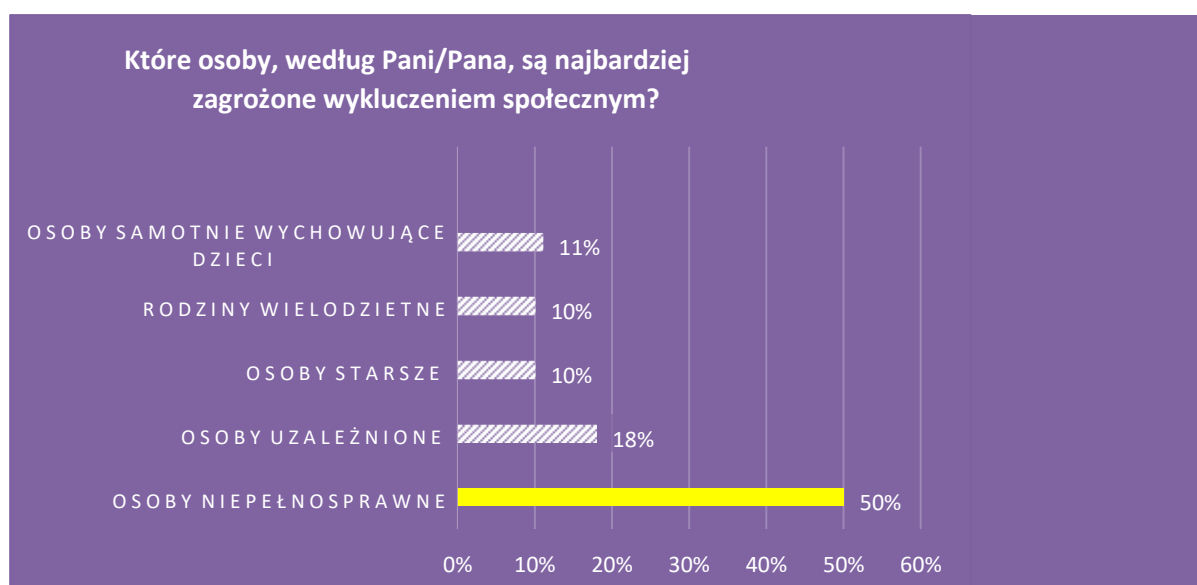
Natomiast bardzo pozytywnym wynikiem jest to, że prawie połowa, bo 45% respondentów może sobie pozwolić na zaoszczędzenie pewnej części dochodów. Należy zaznaczyć, że właśnie te 45% mieszkańców może określić swoją sytuację, jako *niezależność*, czy też *wolność finansową*. To bardzo istotny wskaźnik, ponieważ często popadnięcie w ubóstwo wiąże się z brakiem oszczędności, gdy rodzinę spotka trudne losowe zdarzenie.

Kolejne pytania dotyczyły problemu wykluczenia społecznego. Wykluczenie społeczne ma miejsce wtedy kiedy człowiek zostaje pozbawiony dostępu do podstawowych potrzeb społecznych przez co jego status ulega znacznemu pogorszeniu. W wyniku czego jednostka lub grupa nie uczestniczy w życiu społecznym.³⁵

Najbardziej narażone na wykluczenie społeczne są: dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych; kobiety samotnie wychowujące dzieci; rodzic pozostający bez zatrudnienia; osoby z niskimi kwalifikacjami; bezrobotni; ludzie żyjący w trudnych warunkach mieszkaniowych.

„Bycie wykluczonym wiąże się przede wszystkim z wyłączeniem, odcięciem od ogólnodostępnych zwyczajów, warunków, zasobów”³⁶.

Wykres 22. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów osób najbardziej zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego.

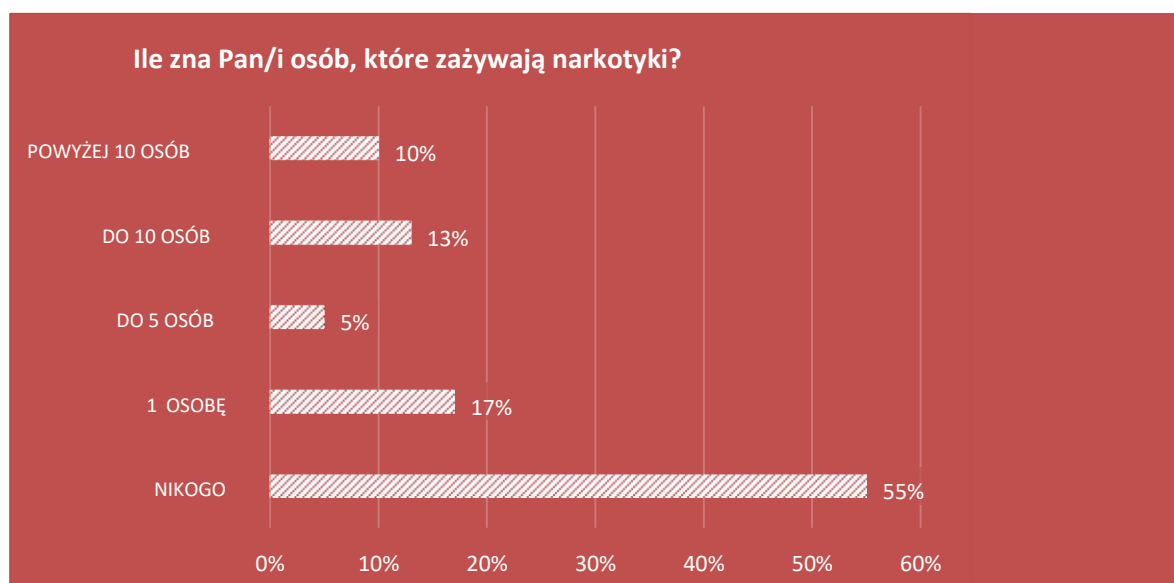
Z diagnozy wynika, że najbardziej narażone na wykluczenie społeczne są osoby niepełnosprawne, uważa tak dokładnie połowa ankietowanych. Na drugim miejscu z nieznacznie niższym wynikiem są osoby uzależnione (18%).

³⁵ M. Pokrzywa, S. Wilka, Wykluczenie społeczne. Diagnoza, wymiary i kierunki badań, Rzeszów 2013, s. 10 – 12.

³⁶ Tamże, s. 13.

Kolejne pytania dotyczyło narkotyków. Każde doświadczenie z narkotykami wiąże się z ryzykiem prawidłowego rozwoju fizycznego i emocjonalnego człowieka, uzależnieniem, konfliktem z prawem, utratą zdrowia i życia. Narkotyk powstrzymuje wszelkie wnioski i analizy związane z uświadomieniem sobie obecnych i potencjalnych zagrożeń. W rezultacie, po etapie „przyjemnych” doznań, szybko wchodzi się na poziom przymusu brania kolejnych porcji narkotyku. Spożywanie narkotyków jest uznawane za osiągnięciem stanu wolności, szukanie ukojenia oraz ucieczkę przed bólem fizycznym i psychicznym. Będąc pod wpływem narkotyków stajemy się ubezwłasnowolnieni, nie kontrolujemy sytuacji.

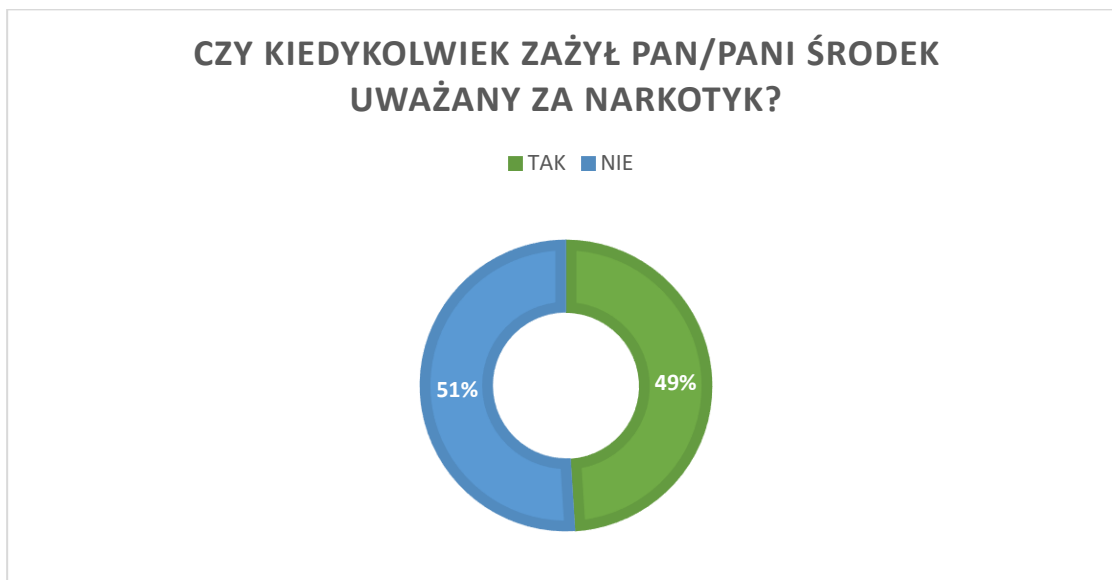
Wykres 23. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów osób które w ich otoczeniu zażywają narkotyki.

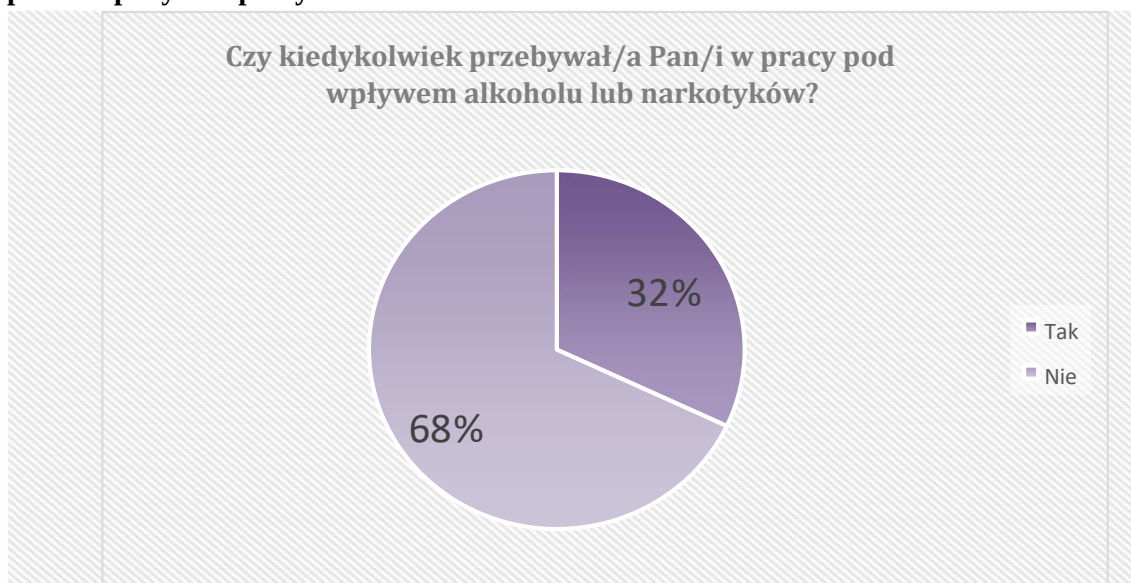
Z przeprowadzonych badań wynika, że połowa mieszkańców gminy miała styczność z narkotykami. Ok. 45% badanych przyznało, że zna kilka osób zażywających narkotyki.

Należy podkreślić, że jedno z pytań nie zostało przedstawione w sposób jednoznaczny przez co nie można w sposób rzetelny ocenić ryzyka wystąpienia narkotyków na terenie Gminy Głogów. Biorąc pod uwagę, że badany został zapytany o to: Czy kiedykolwiek w pracy przebywał pod wpływem alkoholu czy narkotyków? respondent odpowiadający na powyższe pytanie nie mógł jednoznacznie wskazać pod wpływem której substancji stał się w miejscu pracy?

Wykres 24. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów swojej styczności z narkotykami.

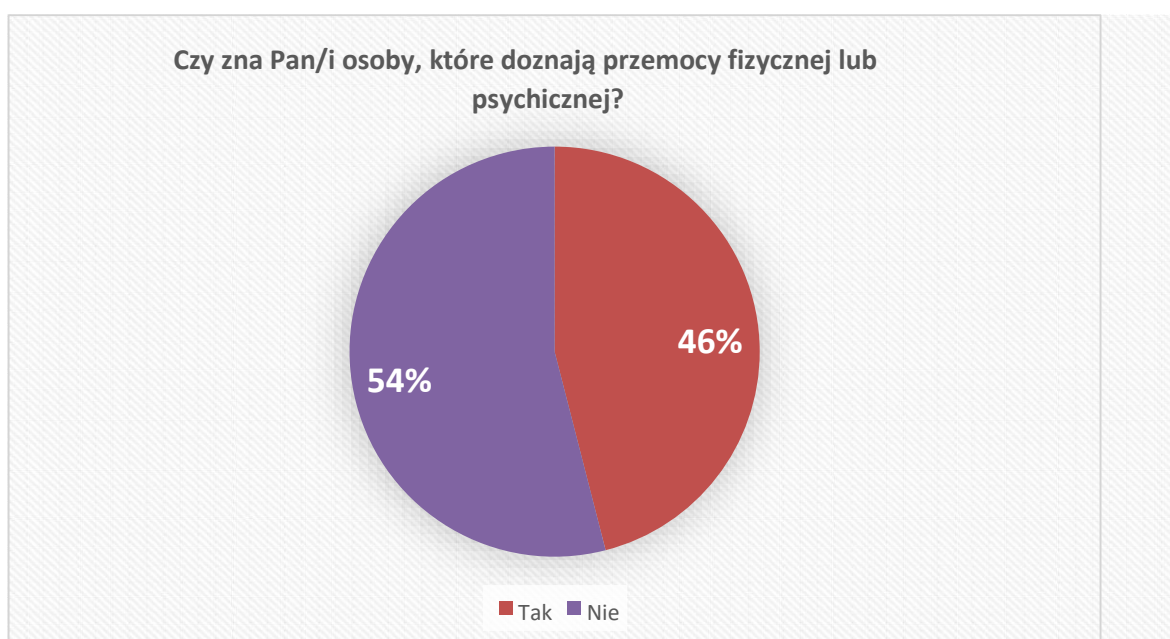
Wykres 25. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów swojej styczności z narkotykami podczas pobytu w pracy.

Opierając się na powyższych badaniach świadczących o tym, że połowa mieszkańców zażywała narkotyki nie jest możliwe, by 68% (odsetek odpowiedzi na pytanie: Czy kiedykolwiek w pracy przebywał pod wpływem alkoholu czy narkotyków?) przyznało się do tego, że zdarzało się, że było pod wpływem narkotyków w miejscu zatrudnienia.

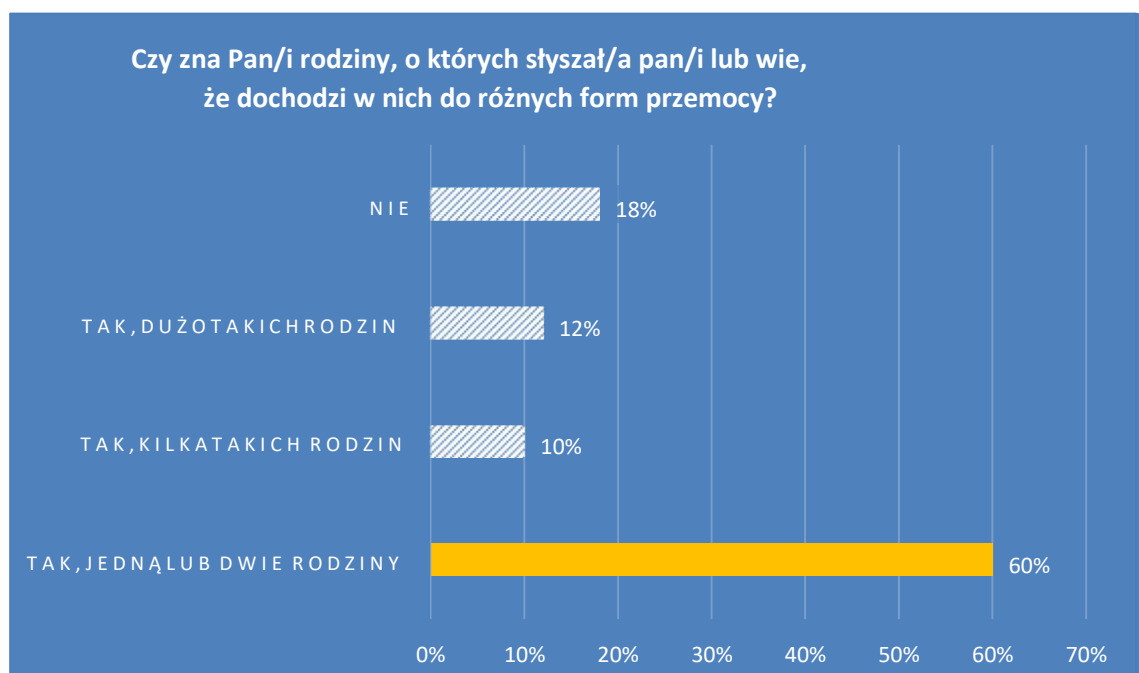
Następnie zapytano o zjawisko przemocy. Skala zjawiska przemocy, jest niezwykle trudna do oszacowania, ponieważ zachodzi w zamkniętym środowisku. Składa się na to wiele przyczyn, wśród których są: brak udziału osób trzecich, opór i obawy ofiar przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz, czy też obawy przed rozpadem rodziny. W mniejszych miejscowości poczucie wstydu jest na tyle silne, że ofiary unikają tego tematu, aby nie być „na językach” całej wsi. Biorąc pod uwagę, że 47% ankietowanych wskazało, że zna osoby które doświadczają przemocy fizycznej i psychicznej należy uznać, że jest to istotne zagrożenie w Gminie Głogów.

Wykres 26. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów występowania zjawiska przemocy.

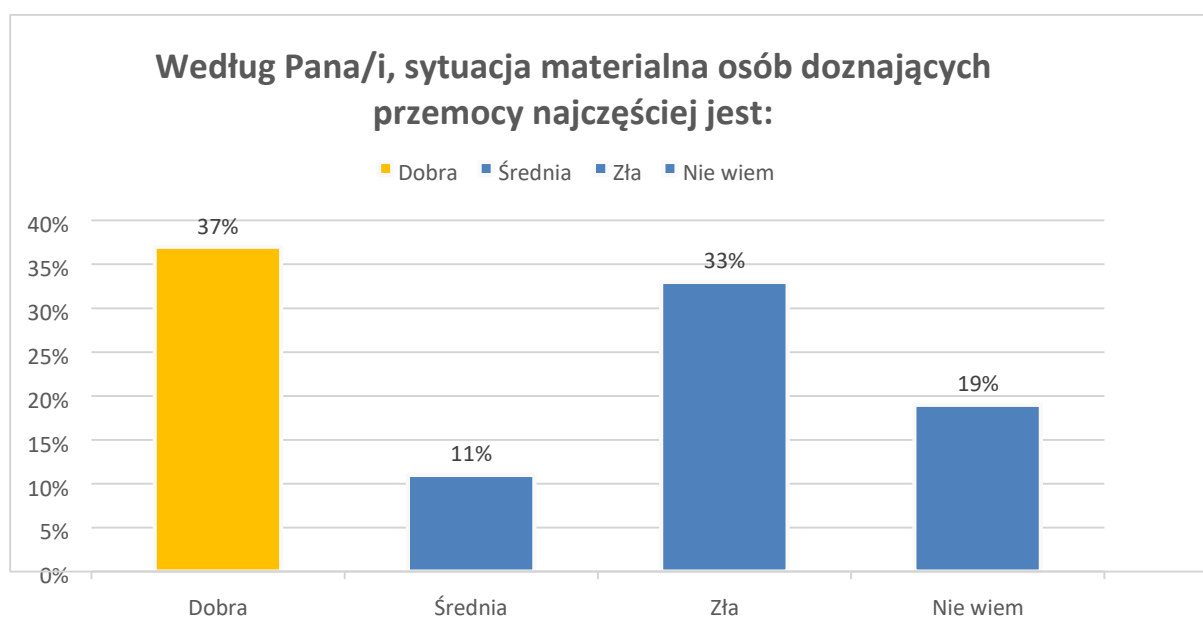
Przemoc jest problemem, który dotyka wiele rodzin. 82% mieszkańców Gminy Głogów zna rodziny, w których dochodzi do domowej przemocy. Tylko 18% osób nie widzi tego problemu w swoim otoczeniu.

Wykres 27. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów ilości rodzin dotkniętych przemocą.

82% mieszkańców przyznało, że zna rodziny w których dochodzi do przemocy. Kluczowe zatem stały się dalsze pytania dotyczące występowania przemocy.

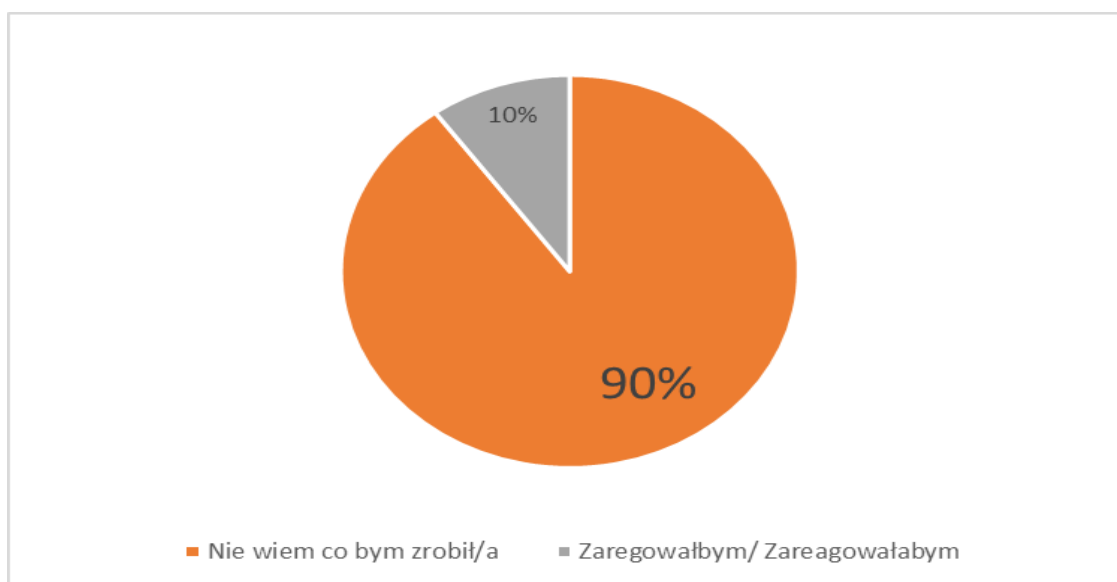
Wykres 28. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów sytuacji materialnej rodzin w której występuje przemoc.

37% mieszkańców uznało, że do przemocy dochodzi w rodzinach w których jest dobra sytuacja materialna. Jednocześnie niemal tyle samo, tj. 33% mieszkańców uważa, że sytuacja takich rodzin jest *zła*.

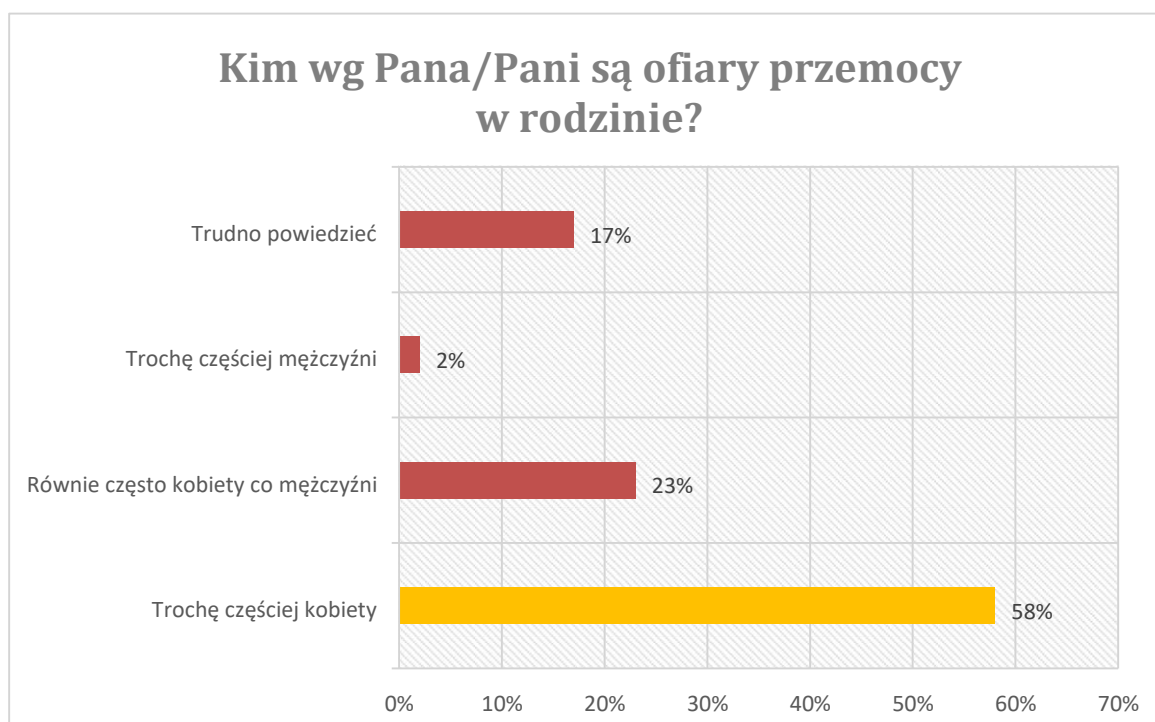
W dalszej części badania okazało się, że świadomość tego, jak powinno się postępować w stosunku do osób, które doświadczają przemocy jest bardzo niska.

Wykres 29. Ocena reakcji mieszkańców Gminy Głogów wobec zjawiska przemocy.

Aż 90% mieszkańców nie wiedziałyby, co zrobić w sytuacji, gdy będą świadkiem przemocy? Wynik niepokoi i stwarza podstawy do stwierdzenia, że z uwagi na brak świadomości i wiedzy ankietowani mogą przyzwalać na akty przemocy.

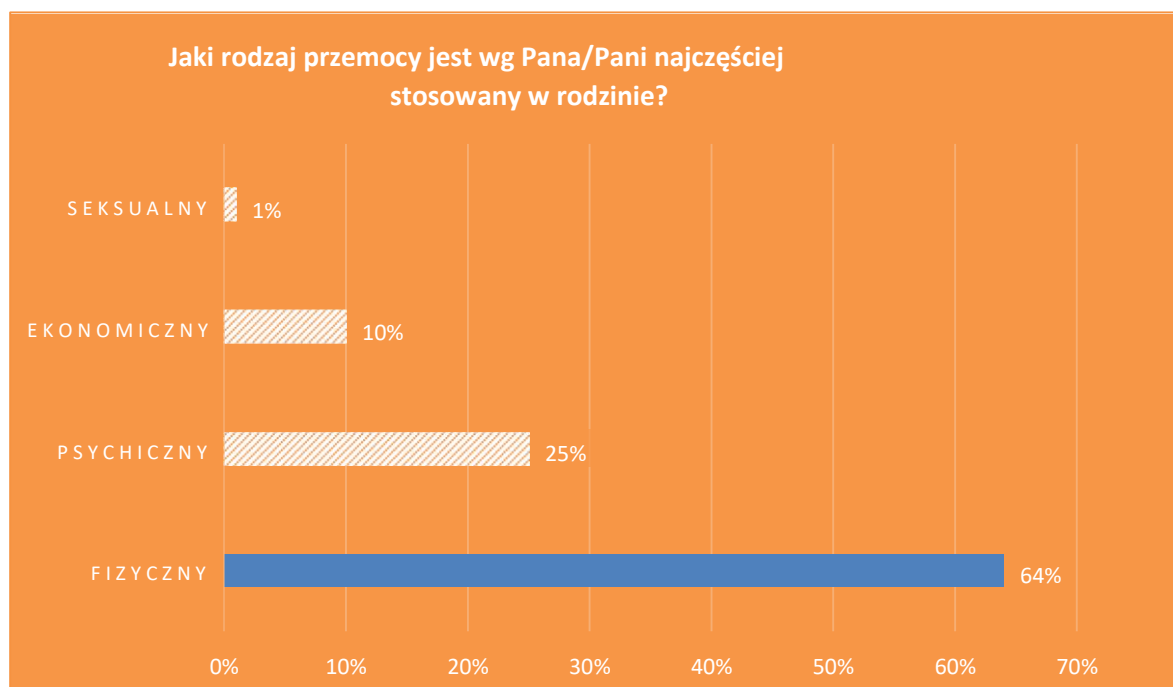
Wykres 30. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów płci ofiary przemocy.

5

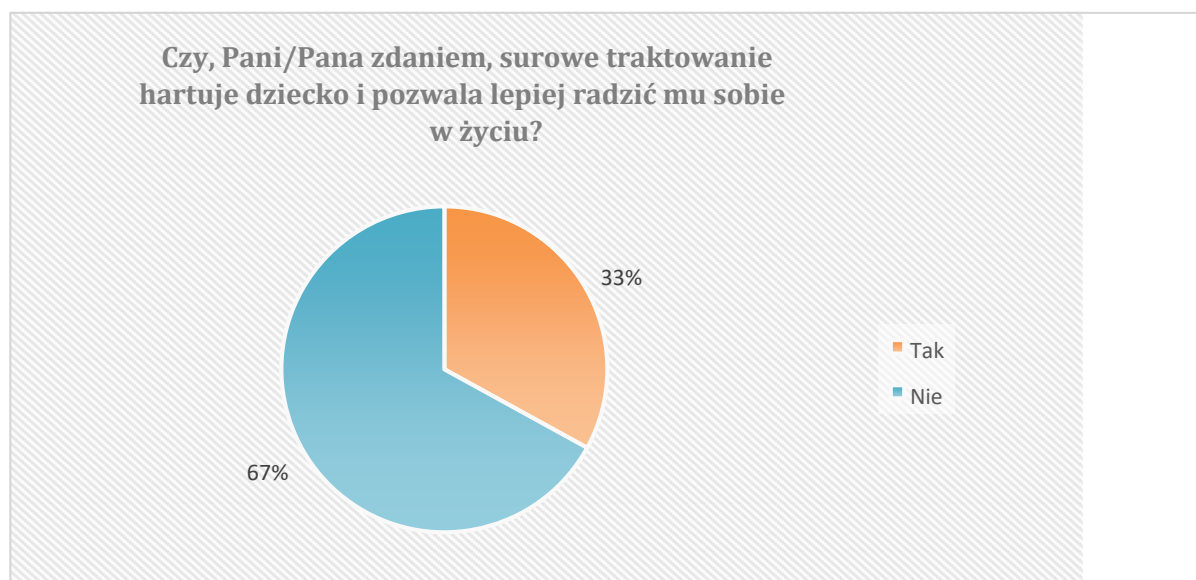
Według mieszkańców, to kobiety częściej padają ofiarami przemocy w rodzinie. Takiej odpowiedzi udzieliło ok. 58% respondentów, 23% uznało, że płeć nie ma w tym przypadku znaczenia, ponieważ ofiarami przemocy są tak samo często kobiety, jak i mężczyźni. Warto porównać to z jednoznacznymi statystykami policji, z których wynika, że w ostatnich latach zgłoszonymi ofiarami były niemal wyłącznie kobiety.

Wykres 31. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów rodzaju przemocy jakiej dopuszczają się sprawcy.

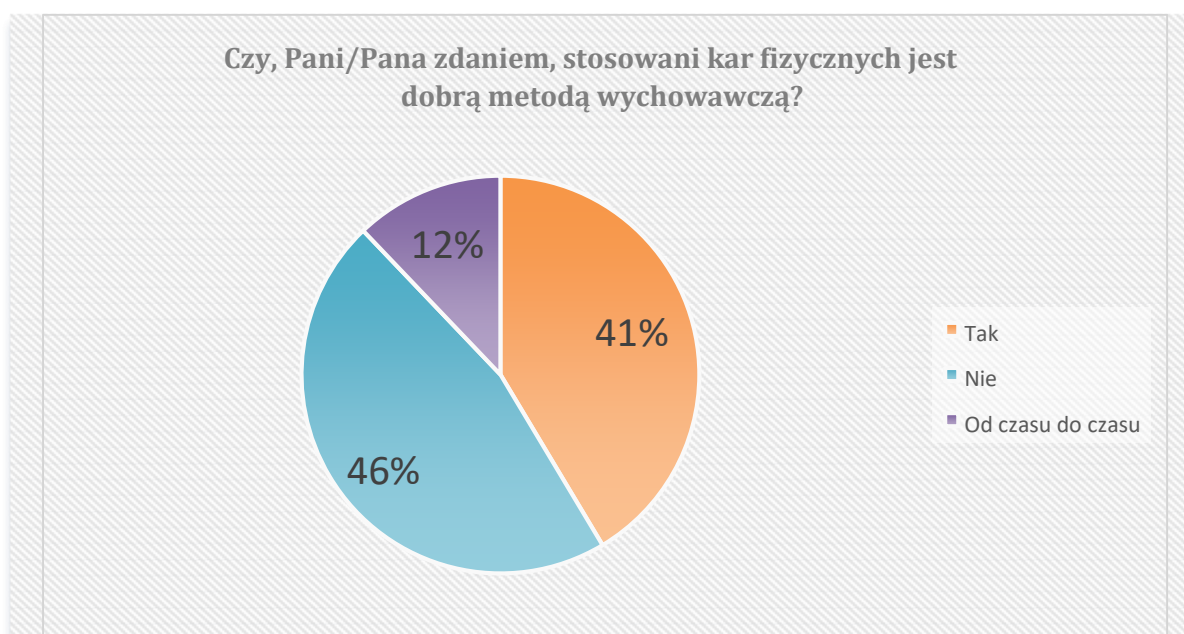
Badani wskazali, także, że w ich środowisku lokalnym najczęściej dochodzi do przemocy fizycznej – w ten sposób odpowiedziało 64% z nich. Na przemoc psychiczną wskazało również bardzo wielu, bo 25% ankietowanych, natomiast przemoc ekonomiczną wskazało 10% badanych oraz seksualną – 1%. Coraz częściej dostrzega się również przemoc na tle ekonomicznym. W Polsce istnieje duża grupa kobiet, które nie posiadają własnych dochodów i najczęściej są uzależnione od swoich partnerów, którzy stosują wobec nich różne formy przemocy ekonomicznej.

Wykres 32. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów skutecznych metod wychowawczych.

Jedna trzecia badanych opowiedziała się za tym, że surowe wychowywanie dzieci pomoże im w ich późniejszym życiu. Podczas, gdy jest dokładnie na odwrót, współczesne rozumienie rozwoju osobowości dziecka pokazuje, że to właśnie braki w bliskości więzi z rodzicami, sprawiają, że dziecko staje się mniej odporne na radzenie sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi.

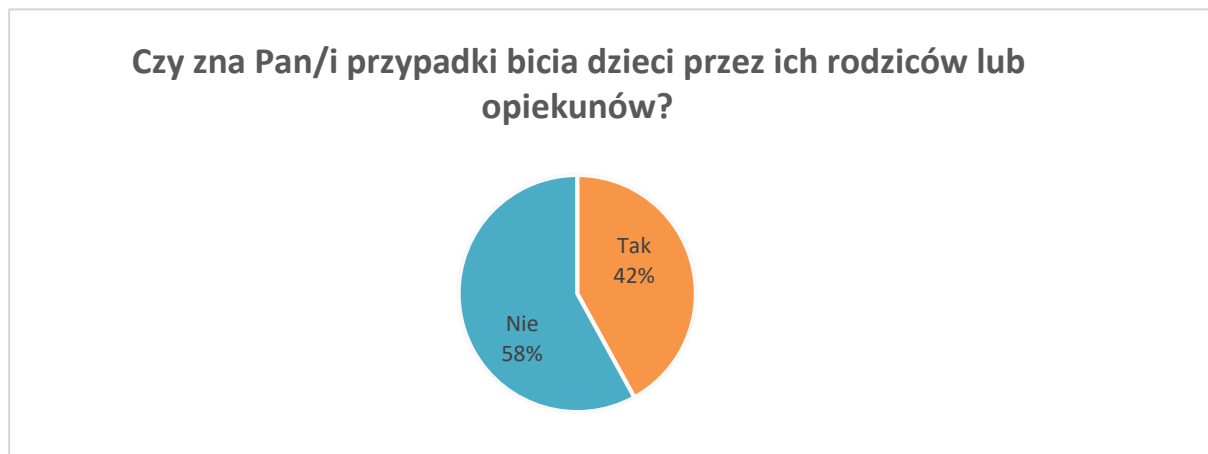
Wykres 33. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów skutecznych metod wychowawczych.

41% badanych mieszkańców stwierdziło, że kary fizyczne wobec dzieci należy stosować. 12% - zgadza się na kary fizyczne *od czasu do czasu*. W sumie mniej niż połowa, bo jedynie 46% jednoznacznie sprzeciwia się takiemu postępowaniu w wychowywaniu. Powyższe opowiedzenie się za stosowaniem surowego traktowania może wynikać z doświadczeń mieszkańców. Na wsiach, w małych miejscowościach rodzice od wielu pokoleń wychowywali swoje dzieci „twardą ręką” i taki system wychowania przekazywali swoim dzieciom

Odpowiedzi na kolejne pytanie dotyczyły tego, czy badani mieszkańcy gminy znają przypadki bicia dzieci przez ich rodziców lub opiekunów również są mocno niepokojące, ponieważ aż 42% z nich udzieliła odpowiedzi twierdzącej.

Wykres 34. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów znanych im przypadków bicia dzieci przez rodziców.

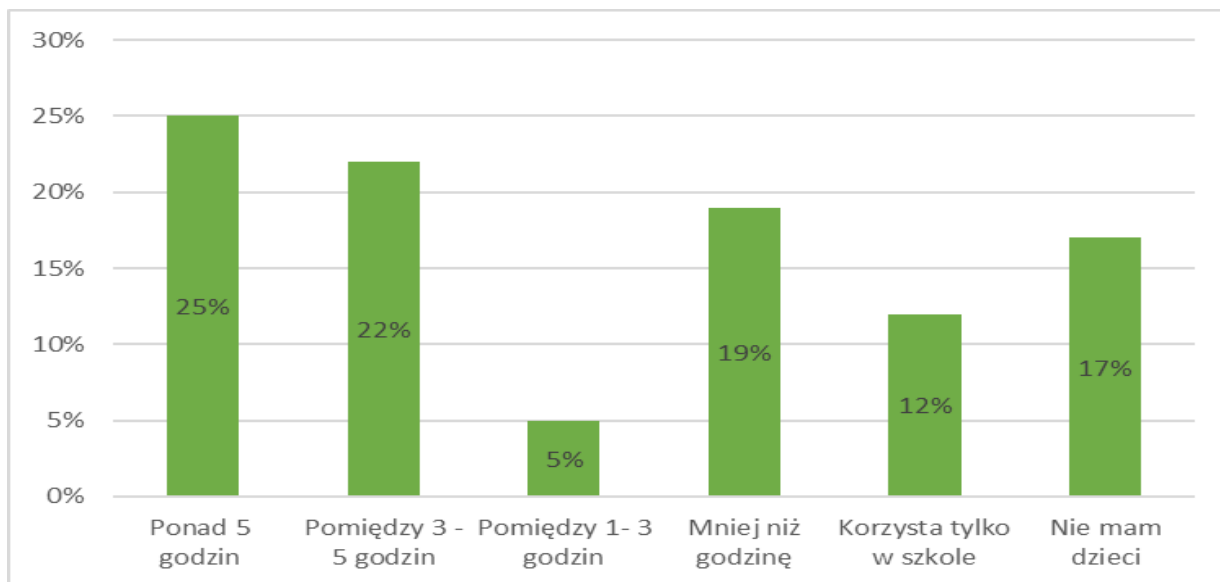

Dane jednoznacznie wskazują, że problem jest na szeroką skalę i wymaga podjęcia niezbędnych działań w celu jego ograniczenia.

Uzależnienie się od Internetu, a zwłaszcza jego „ciemnej strony”, jest bardzo łatwe i następuje szybko, niestety jest też bardzo trudne i długotrwałe w leczeniu. Ilość czasu, jaki dziecko spędza przed komputerem często jest większa niż ta na świeżym powietrzu. W dodatku często rodzice nie mają kontroli nad treściami, do jakich dzieci mają dostęp w Internecie. Mieszkańcom zadano szereg pytań związanych z Internetem i szeroko pojętą komunikacją. 73% z nich zadeklarowało, że wie na czym polega zjawisko cyberprzemocy.

W związku z faktem, iż liczba dzieci uzależnionych od komputera rośnie w zastraszającym tempie rodzicom zostały zadane pytanie ile godzin dziennie ich pociecha spędza przed komputerem?

Wykres 35. Określenie przez mieszkańców gminy ilości spędzonego czasu przez komputerem ich pociech.

Dość duża część badanej próby w ogóle nie ma dzieci (17%). Wśród pozostałych ankietowanych osób, jest 12%, których dzieci korzystają z komputera jedynie w szkole. Najwięcej badanych wskazała, że ich dziecko spędza w sieci ponad 5 godzin (dokładnie co czwarty ankietowany), co wskazuje na poważny problem, gdyż jest to ilość czasu, która może negatywnie wpłynąć na zdrowie i kontakt z otoczeniem dziecka

Hazard uznawany jest za: „ryzykowne przedsięwzięcie, którego wynik zależy wyłącznie od tego, kiedy w grę wchodzi duże pieniądze”. Hazard rozpatrujemy jako patologiczne, powtarzające się: granie w kasynach, na wyścigach konnych, grach liczbowych, loteriach. Wpadając w nałóg hazardzista podporządkowuje swoje życie pod grę. Jeśli wygra wygraną tą traktuje w kategorii przynęty, jeśli przegra postanawia się odegrać.³⁷ Szacuje się, że hazard poprzez komputer uprawia na świecie około 20 mln internautów. W Polsce gra około pół miliona internautów.³⁸

Należy nadmienić, że z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych na terenie Gminy Głogów na lata 2019 – 2021 wynika, że hazard jest zjawiskiem praktycznie nie występującym:

- 81% mieszkańców przyznało, że nie zna osobiście nikogo kto byłby uzależniony od hazardu,
- 60% zadeklarowało, że nigdy nie brało udziału w konkursach, które polegały na wysyłaniu płatnych smsów.

³⁷ K. Panasiak, B. Panasiuk, Patologiczny hazard – Możliwości Rozpoznania i Leczenia, Kwartalnik 3/2016, s. 86.

³⁸ B.T. Woronowicz, Uzależnienia, Geneza, terapia powrót do zdrowia, Wyd. Edukacyjne – PARPAMEDIA, Warszawa 2009, s. 465 – 468.

- Co istotne, ok. 60% zaznaczyło, że nigdy nie brało udziału w grach na „automatach” i w zakładach bukmacherskich.

2.3.2. Problemy dzieci i młodzieży w Gminie Głogów

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy wszystkie pytania zostaną wypełnione.

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, dopalaczy) oraz przemocy.

Tabela 13. Liczebność badanej grupy.

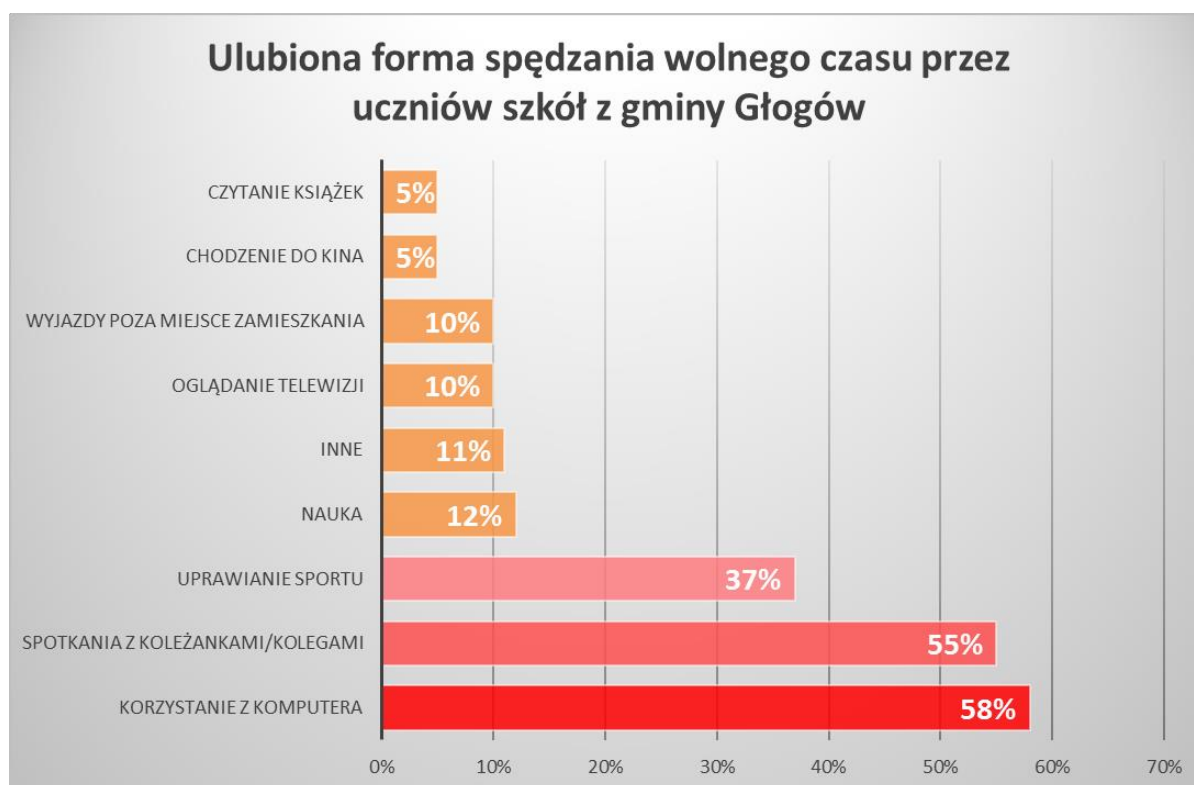
Liczebność badanej grupy	
Szkoły Podstawowe 4-8	197

W badaniu wzięło udział 197 uczniów klas 4-8 ze Szkół Podstawowych w Gminie Głogów m.in.: Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Serbach; Szkoła Podstawowa w Wilkowie; Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Przedmościu.

Ankietowani odpowiedzieli na kilka ogólnych pytań celem sprawdzenia skali problemów społecznych dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół w Gminie Głogów oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania.

Uzyskane odpowiedzi pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

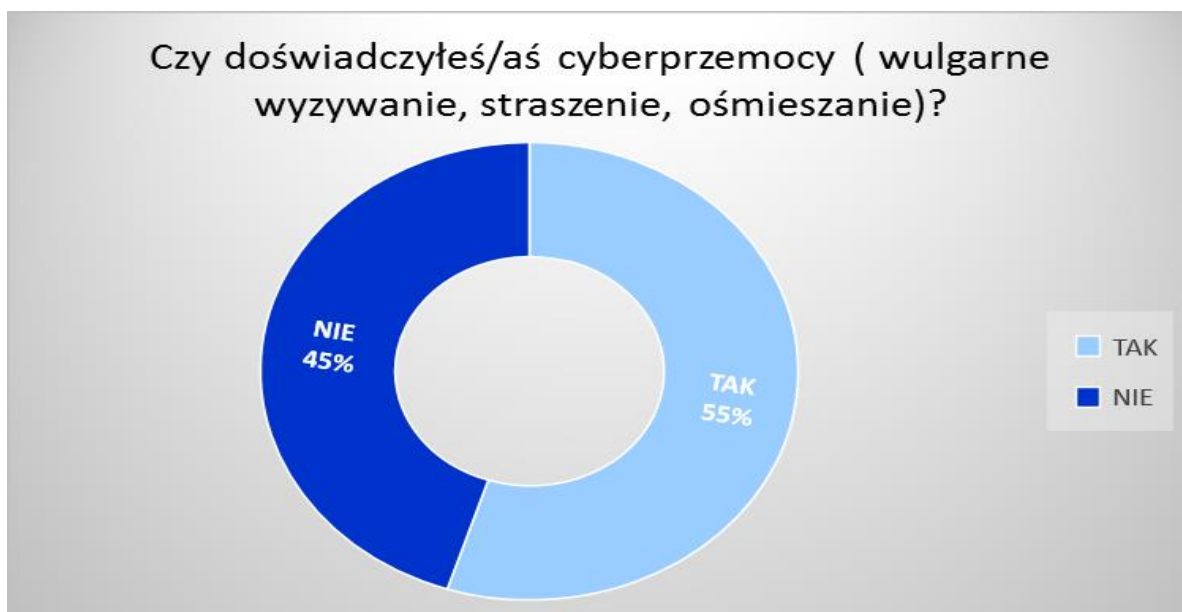
Wykres 36. Jak lubisz spędzać wolny czas?

Z przeprowadzonych badań wynika, że młodzież i dzieci z Gminy Głogów najczęściej swój wolny czas dzielą między korzystaniem z komputera i tym podobnymi urządzeniami (58%) oraz na spędzaniu go ze znajomymi (55%). Powodzeniem cieszy się, także uprawianie sportu (37%).

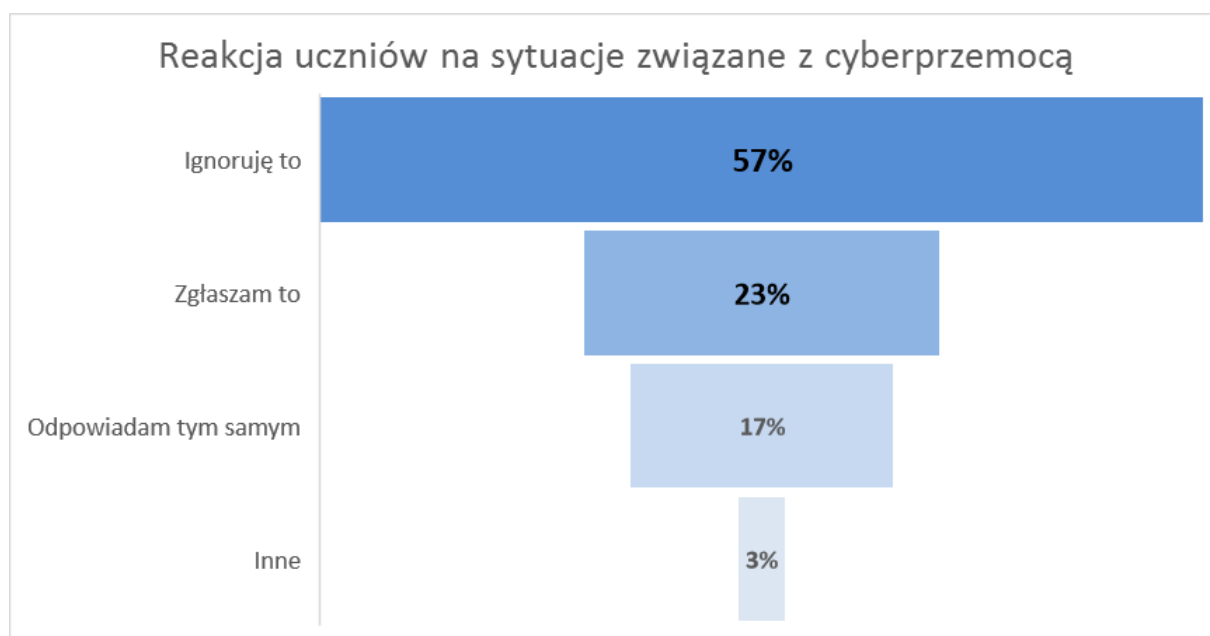
Następnie, ankietowani odpowiadali na pytania dotyczące tego ile czasu spędzają przed komputerem/ konsolą do gier? Okazuje się, że najczęściej są to od 1 do 3 godzin dziennie – 39%. Powyżej 3 godzin, ale mniej niż 5, korzysta z komputera 24% uczniów objętych badaniem. Ponad 5 godzin spędza przed komputerem 20% badanych uczniów szkół podstawowych. Nie udało się ustalić, ile mniej więcej czasu uczniowie spędzają na spotkaniach ze znajomymi? Biorąc pod uwagę, że dość spora liczba osób opowiedziała się za tą formą spędzania wolnego czasu warto byłoby porównać czy te „normy” czasowe byłyby zbliżone do tych podanych odnośnie ram czasowych spędzonych przed komputerem? Na ten moment możemy jednak stwierdzić, że tak długi czas spędzony przed komputerem czy z tabletem w ręku jest zjawiskiem niepokojącym nawet, jeśli przyznaje się do niego tylko część badanych. Może być zwiastunem początków uzależnień, które są bardzo trudne w leczeniu. Dlatego ważna jest profilaktyka i zachęcanie młodzieży do rozwijania raczej zdolności społecznych w świecie realnym niż w wirtualnym.

Wykres 37. Czy doświadczyłeś/aś przez Internet lub telefon wulgaryzmów, wyzywania, straszenia, ośmieszania?

Wśród uczniów, którzy brali udział w badaniu ankietowym nieznaczna większość (55%) z nich doświadczyła takich zjawisk jak wyzywanie, straszenie czy ośmieszanie, za pomocą Internetu czy telefonu. Skala zjawiska jest więc spora i należałoby podjąć stosowne działania, a przede wszystkim uświadamiać młodzież, że w sieci nie jesteśmy anonimowi i czasem może ona okazać się tragiczna w skutkach. Z pewnością należy podjąć działania, mające na celu przygotowanie młodych ludzi do radzenia sobie także z tego typu wyzwaniem.

Wykres 38. Jak zazwyczaj reagujesz w takich sytuacjach?

Zdecydowana większość dzieci, ignoruje to zjawisko – 57% dzieci, nie odpowiada na takie zachowania. Natomiast tylko 23% je zgłasza – jest tu duże pole do nauczania dzieci, jak radzić sobie z przemocą w Internecie: gdzie prosić o pomoc, w jaki sposób robić to skutecznie. 17% dzieci wchodzi w konflikt z „hejterami”, odpowiadając tym samym tonem, którym zostały zaatakowane.

Kolejną kwestią poruszoną w ankiecie było określenie występowania przemocy szkolnej i domowej na terenie Gminy Głogów. Przemoc wobec dzieci może wystąpić w każdym środowisku bez względu na sytuację materialną i społeczną. Istnieje przekonanie, że tylko w rodzinach patologicznych i dysfunkcyjnych może dochodzić do przemocy. Nic bardziej mylnego.³⁹Przyczyn przemocy możemy upatrywać w naszej sytuacji rodzinnej. Analiza sytuacji rodzinnej skupia się na aspektach takich jak: Czy dziecko było urodzone w młodym wieku? Czy dziecko było niechciane? Czy rodzice posiadają dzieci z innych związków? Czy rodzice przekazują z pokolenia na pokolenie wzorce nadużyć seksualnych wobec dzieci? Czy dzieci spełniają oczekiwania rodziców? Czy rodzice chorują, są uzależnieni? Są to pytania, które w przeważającym stopniu dotyczą genezy naszego dzieciństwa, naszych relacji z rodziną. Czynniki które mogą wpływać na to, że dziecko będzie doznawało przemocy wynikają

³⁹ Por. K. Brown, N. Herbert, op.cit., s. 33

również ze sposobu zachowania dziecka: Jeśli dziecko jest nadpobudliwe, płaczliwe, sprawiające problemy wychowawcze, nie kontrolują własnych zachowań.

Przemocy domowej sprzyjają takie czynniki jak: bycie w separacji, bycie samotnym rodzicem; obojętność rodziny; nad opieka; zaniedbywanie; bezrobocie; zaburzenia psychiczne; uzależnienia; wiek rodziców, a nawet niska waga urodzenia dziecka.

Psychologowie, badacze, obserwatorzy są zgodni, że najważniejsze w relacji rodzic – dziecko powinno być to jak postrzegamy naszą pociechę. Czy dziecko jest przysłowiową kulą u nogi? I wówczas traktujemy je przedmiotowo. Czy wręcz odwrotnie odbieramy dziecko jako dar i chcemy wychować je na porządnego i samodzielnego, mającego swoje prawa człowieka.

W rodzinach dysfunkcyjnych opieka nad dzieckiem nie jest sprawowana w sposób prawidłowy. Nieakceptowanie dziecka, nieszanowanie jego uczuć niebranie pod uwagę jego potrzeb sprawia, że dziecko to pozbawione jest empatii, nie potrafi współczuć i reagować na krzywdę ludzką.⁴⁰

W domu najbardziej alarmującymi ostrzeżeniami, które rodzina powinna zaobserwować gdy dziecko dzieje się krzywda to przede wszystkim widoczne ślady na ciele w postaci siniaków i zadrapań. Jeśli dziecko przyznaje, że boi się chodzić do szkoły i jego oceny ulegają znacznemu pogorszeniu. Dziecko doznające przemocy w szkole nie będzie miało przyjaciół, nikt ze szkoły czy też klasy nie będzie go odwiedzał.

Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowić mogą dla nich oparcie i źródło wiedzy. Uczniowie Gminy Głogów deklarują, że ich relacje z opiekunami są bardzo dobre lub raczej dobre.

Szkoła powszechnie uznawana jest za miejsce, w którym przy użyciu odpowiednich metod i wykwalifikowanej kadry wychowuje się dziecko na samodzielnego, zaradnego człowieka. Rodzice powierzają swoje dzieci placówkom oświatowym z myślą, że w tym miejscu będą miały zaplanowaną odpowiednią opiekę i bezpieczeństwo. Mówi się, że rodzice przerzucają na szkoły obowiązek wychowania ich dzieci, rozwijania ich umiejętności. Jest to podyktowane faktem, iż pociechy większość dnia spędzają na zajęciach lekcyjnych oraz niewątpliwie rodzic pracujący całymi dniami nie jest w stanie poświęcić dziecku odpowiedniej uwagi.

⁴⁰ E. Jabłońska-Deptuła, Współczesne zagrożenia rodziny, Spojrzenie na współczesną rodzinę w Polsce, Warszawa 1986, s. 27-31.

Wskazówkami, które mogą okazać się kluczowe przy sprawdzeniu czy uczniowi nie dzieje się krzywda w szkole jest ich obserwacja. Niepokojące może okazać się słyszenie jak uczeń jest zastraszany, zaczepiany, popychany. Uczeń krzywdzony będzie spędzał czas samotnie, będzie odizolowany od grupy, będzie bał się występować na forum klasy.

Przeważnie potencjalnymi ofiarami stają się dzieci słabsze fizycznie i psychicznie. Takie, które boją się niebezpiecznych sportów, są załężnione, mają zaniżoną samoocenę, są wrażliwe, nieśmiałe. Istotny wpływ na kształtowanie, występowanie przemocy w szkole ma zachowanie grupy rówieśniczej. Czy powielają agresywne zachowania i biorą z oprawców wzór do naśladowania? Czy poprzez przemoc chcą ugruntować swoją pozycję w szkole? Czy osoby dorosłe zwracają uwagę młodocianym sprawcom, kiedy stosują przemoc wobec słabszych?

Poniżej odpowiedzi uczniów dotyczyć będą zjawiska przemocy. Czy w ich szkole występuje przemoc? Jak oceniają relację z rodzicami i opiekunami? Z przeprowadzonego badania wynika, iż uczniowie czują się w szkołach raczej bezpiecznie. Zdecydowanie i zawsze bezpiecznie w szkole czuje się 41% badanych, zaś przeważnie bezpiecznie - 42%. Brak poczucia bezpieczeństwa deklaruje łącznie 17% ankietowanych uczniów, wybierając odpowiedź, że nie zawsze czuje się bezpiecznie (11%), zazwyczaj nie czuje się bezpiecznie (2%) lub nigdy tak się nie czuję (4%). Szczególną uwagę zwraca 6% najmniej optymistycznych odpowiedzi, które mogą należeć do dzieci, które są w szkole regularnie prześladowane przez innych uczniów.

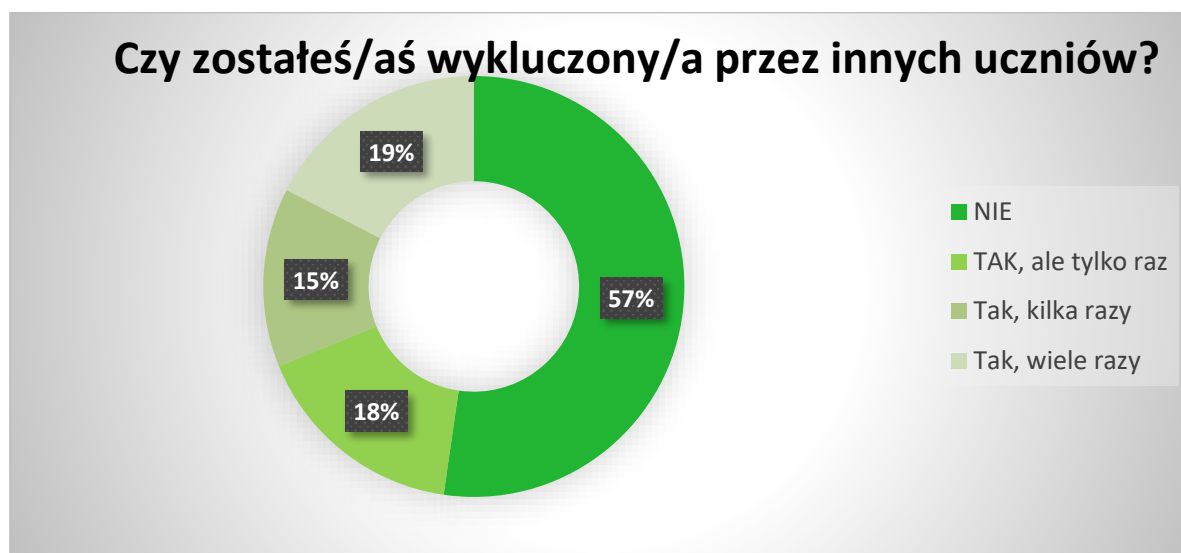
Nauczyciele powinni zwrócić szczególną uwagę na relacje, jakie panują między uczniami w klasach oraz przyglądać się ich zachowaniu na przerwach. Dzieci prześladowane bardzo często wstydzą się tego, że są obiektem kpin i nie proszą nikogo o pomoc w rozwiązaniu tego problemu. Tłumią w sobie emocje i starają się same poradzić sobie z zaistniałą sytuacją. Tacy uczniowie często odczuwają strach przed pójściem do szkoły i czują się w niej niekomfortowo. Ich zachowanie w szkole różni się od zachowania innych uczniów, dlatego nauczyciele powinni otoczyć takie dzieci szczególną troską i uwagą, aby pomóc im załagodzić sytuację. Dodatkowo należy też rozmawiać z dziećmi i młodzieżą szkolną, by uczulić ich na odmienność innych ludzi i nauczyć bycia tolerancyjnym.

Wykres 39. Ocena poczucia bezpieczeństwa w szkole do której uczęszczają uczniowie Gminy Głogów

Wyniki wskazują na to, że w szkołach na terenie Gminy Głogów stosunkowo rzadko dochodzi do przemocy.

Wykres 40. Przedstawienie odpowiedzi uczniów na pytania dotyczące wskazania wielkości ich osobistych doświadczeń z przemocą w szkole.

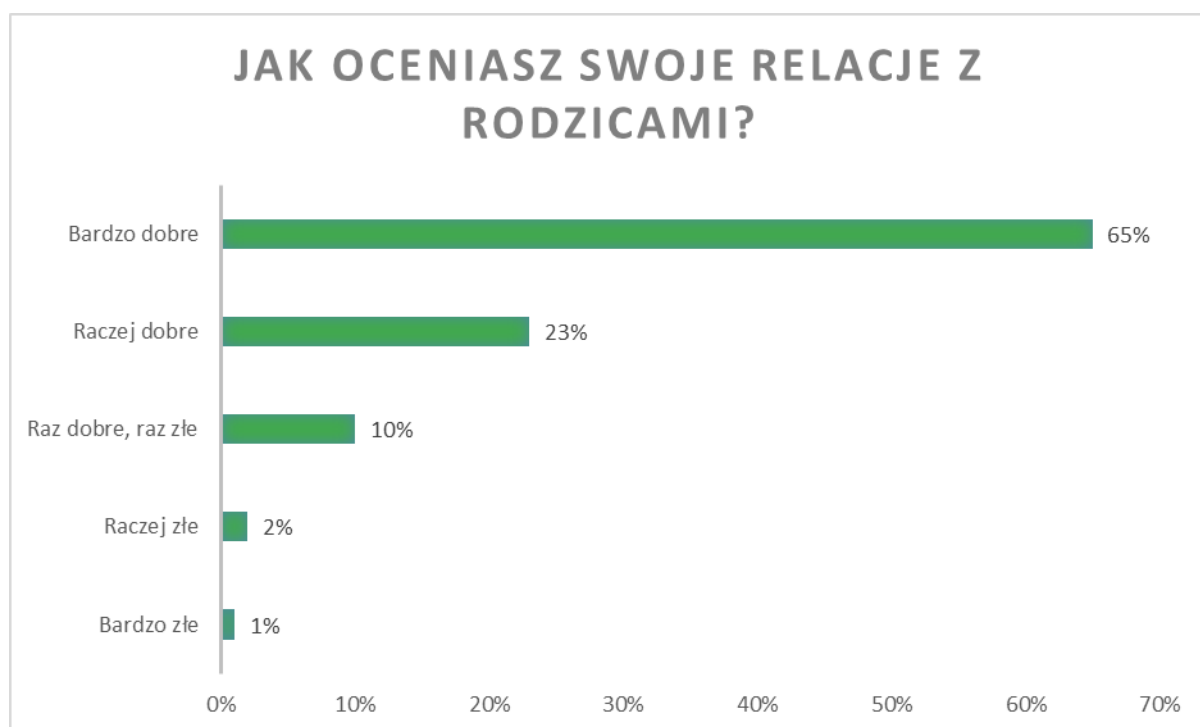

Najczęstsze formy przemocy według dzieci i młodzieży z Gminy Głogów to: wykluczenie (doświadczyło go ok. 43% dzieci, z czego 25% częstokroć), w mniejszym stopniu kradzież, obraźliwe SMS-y, publikacje naruszające prywatność w sieci oraz pobicie. Wydaje się więc, że głównym problemem jest ten związany z budowaniem relacji, szacunkiem i tolerancją między uczniami

Dobre relacje z rodzicami, to niewątpliwie zasób chroniący, który może zostać wykorzystany w planowaniu oddziaływań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży poprzez tworzenie sojuszu rodzic – nauczyciel, np. w przeciwdziałaniu uzależnieniom m.in. poprzez uzupełniającą się edukację dotyczącą zagrożeń, a także kształtowanie konstruktywnych postaw i budowanie sieci wsparcia.

Zgodnie z uzyskanymi za pomocą ankiet danymi rodzice są osobami, które mogą poszczycić się największym zaufaniem wśród młodych ludzi. Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i więzy łączące jej członków powinny być trwałe, opierać się na poczuciu bezpieczeństwa i zaufaniu. Kolejne pytanie jakie zadane zostało ankietowanym dotyczyło ich relacji z rodzicami.

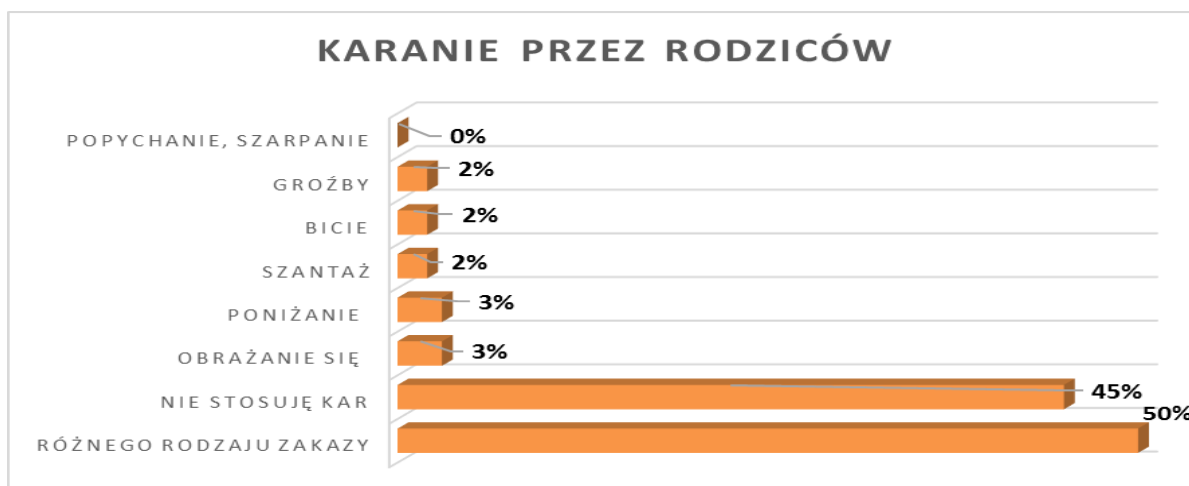
Wykres 41. Ocena przez uczniów ze szkół z Gminy Głogów ich relacji z rodzicami.

Większość ankietowanych ocenia swoje relacje z rodzicami jako bardzo dobre oraz raczej dobre, w ten sposób odpowiedziało 88% uczniów szkoły podstawowej. Pozostałe 12% znajduje się w jakiś sposób w trudniejszej sytuacji rodzinnej. Natomiast dobrze prognozuje fakt, że wyłącznie śladowe ilości odpowiedzi określają relacje z rodzicami, jako złe.

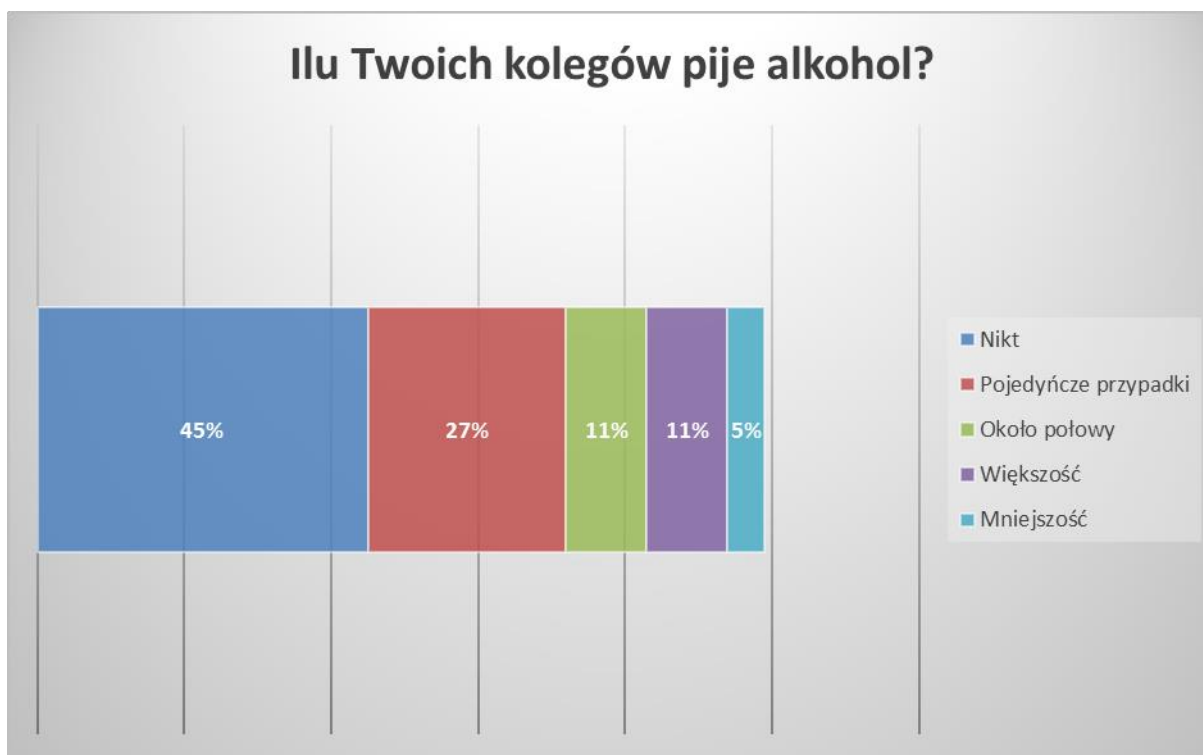
Następne pytanie wielokrotnego wyboru dotyczyło środków dyscyplinujących, jakie rodzice stosują wobec swoich dzieci.

Wykres 42. Jakie kary stosują Twoi rodzice lub opiekunowie?

Aż 45% dzieci nie zauważa, żeby rodzice stosowali kary w ich domu, połowa też wskazuje, że są to wyłącznie różnego rodzaju zakazy. Niemniej jednak w przypadku przynajmniej 3% młodych mieszkańców gminy stosowane jest obrażanie się lub poniżanie, a 2% doświadczyło w swoim domu bicia przez rodziców.

Wykres 43. Określenie przez uczniów z Gminy Głogów liczby pijących rówieśników.

Wśród młodzieży uczącej się w szkołach w gminie, aż 55% zna kogoś ze swoich rówieśników, kto pije już alkohol. Świadczy to o dużym kontakcie młodzieży z napojami alkoholowymi. Spożywanie alkoholu wśród tak młodych osób z pewnością wymaga podjęcia odpowiednich działań. Dla 22% dzieci to połowa lub większość kolegów, co może wpływać na silną presję rówieśników na to, by również szybko zainicjować spożywanie alkoholu. Wyniki są mocno niepokojące. Zwłaszcza, że 32% uczniów przyznało, że spożywało już alkohol.

Wykres 44. Określenie osobistych kontaktów młodzieży z alkoholem.

Z powyższych danych wynika, że należy podjąć działania, aby zapobiegać zbyt wczesnej inicjacji alkoholowej najmłodszych mieszkańców Głogowa.

Najczęściej inicjacja alkoholowa wśród uczniów miała miejsce w domu, takiej odpowiedzi udzieliło 49% badanych uczniów szkół podstawowych. Drugim takim miejscem, są miejsca w których młodzież spędza wakacje (34%). Być może pierwsze picie alkoholu wiąże się albo z przyzwoleniem rodziców, albo wprost przeciwnie – w czasie, kiedy ich kontrola jest mniejsza. Warto pracować nad uświadomieniem rodziców nad zagrożeniami związanymi z uczeniem dzieci nawyku sięgania po alkohol.

Kolejne pytanie dotyczyło częstotliwości picia alkoholu.

Wykres 45. Określenie miejsca pierwszych, osobistych kontaktów młodzieży z alkoholem.

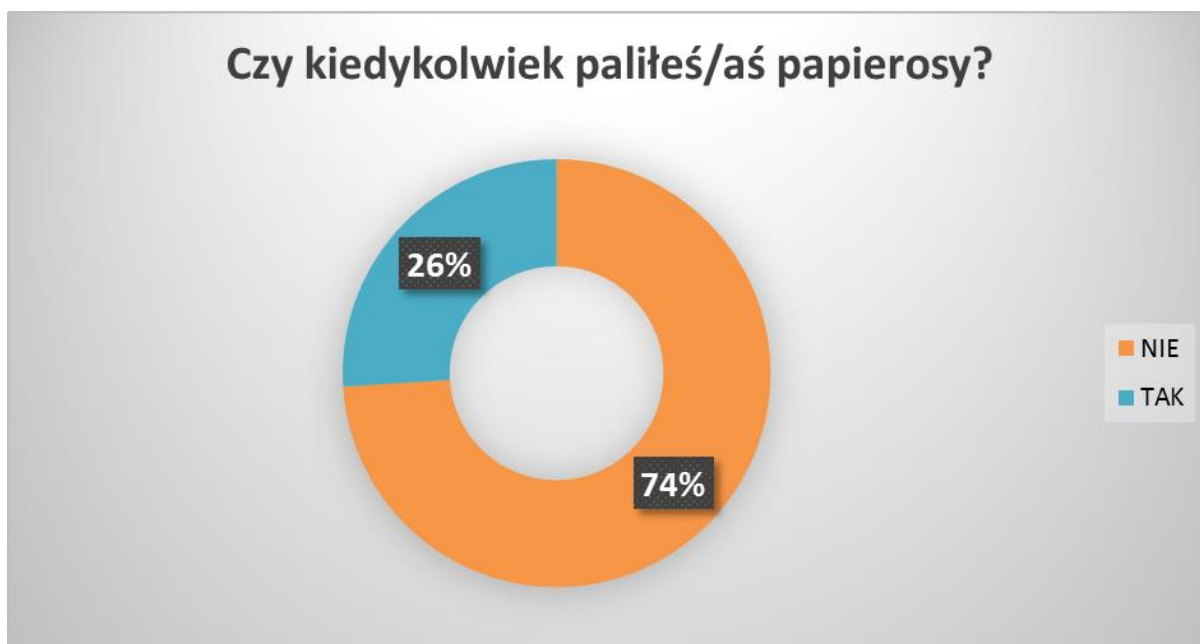
W przypadku uczniów SP – 65% zaznaczyło, że nie pije już alkoholu, natomiast 17% parę razy w roku (mogą to być np. okazje rodzinne, lampka szampana na sylwestra). Mamy jednak grupę ok. 18% dzieci, które piją już teraz alkohol regularnie.

Wykres 46. Określenie częstotliwości picia alkoholu przez uczniów z Gminy Głogów.

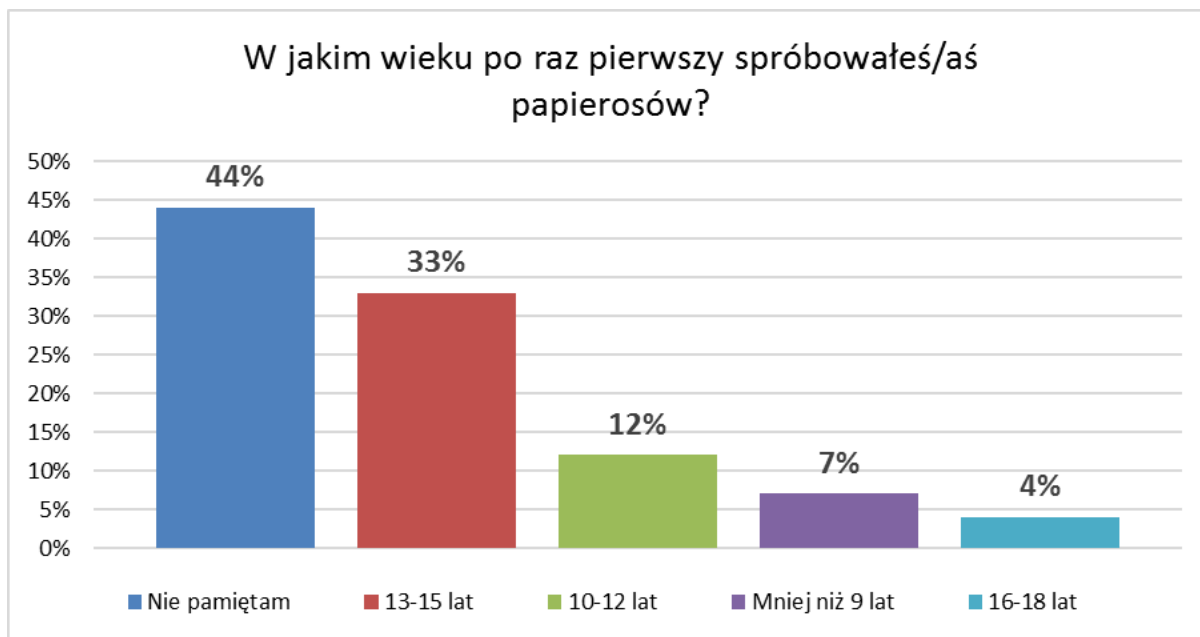
Okazuje się, że alkohol to nie jedyna używka po którą sięgają uczniowie z Gminy Głogów. 26% badanych przyznało, że sięga, także po papierosy. Jest to bardzo dużo, tym bardziej, że badanie przeprowadzone zostało również wśród ludzi bardzo młodych. Choć moda na palenie zdaje się przemijać, wciąż wiele uczniów korzysta z tych używek, a przynajmniej ma z nimi kontakt.

Wykres 47. Wskazanie czy młodzi mieszkańcy z Gminy Głogów sięgają po wyroby tytoniowe.

33% badanych uczniów po raz pierwszy spróbowała papierosów w wieku 13-15 lat. 19% miało mniej niż 12. 44% stwierdziło, iż nie pamięta, w jakim wieku pierwszy raz zapaliło papierosa. Można więc wywnioskować, że inicjacja nikotynowa, tak samo jak alkoholowa, ma miejsce zwykle w szóstej lub siódmej klasie szkoły podstawowej. Należałoby więc wprowadzić programy profilaktyczne odpowiednie do wieku, już w czwartej-piątej klasie szkoły podstawowej, aby dzieci odpowiednio wcześniej dowiedziały się jakie szkodliwe dla zdrowia konsekwencje niesie za sobą palenie.

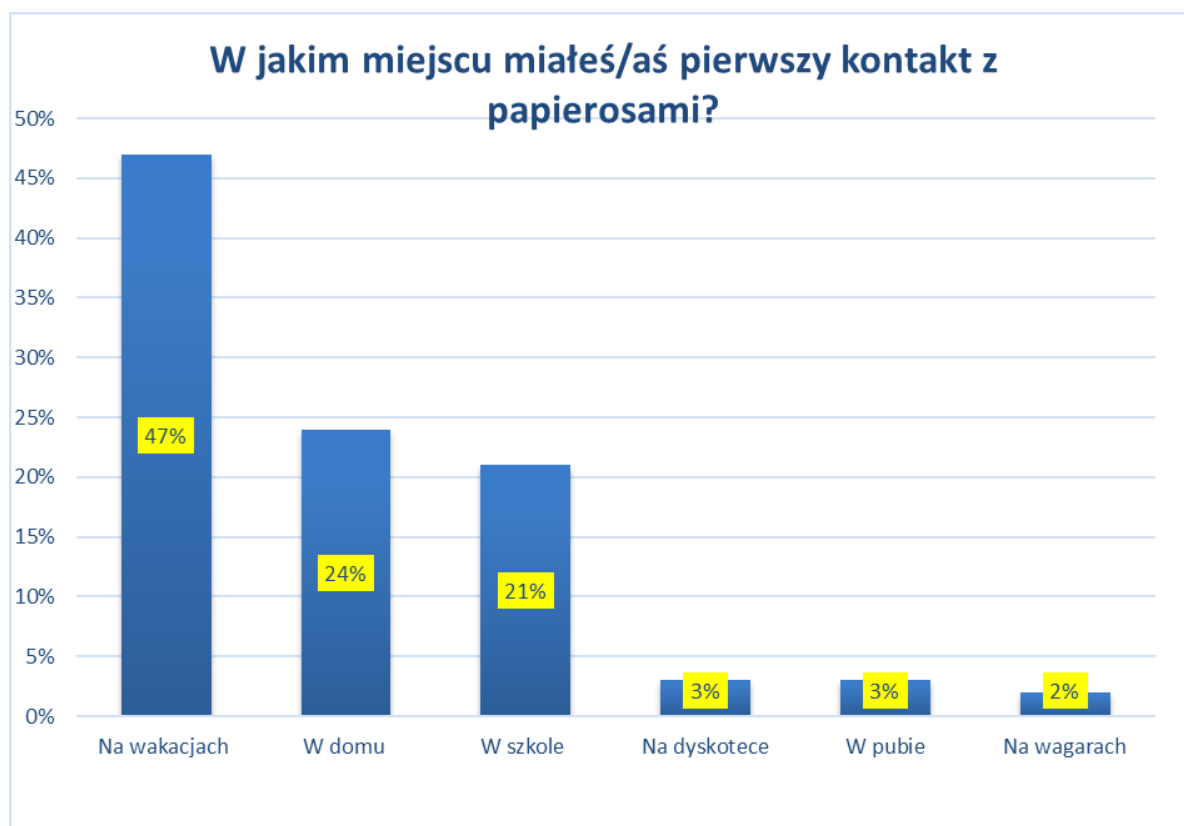
Wykres 48. Określenie wieku pierwszych doświadczeń z papierosami uczniów ze szkół z Gminy Głogów.

Podobnie jak przy inicjacji alkoholowej większość młodzieży przyznała, że pierwszy kontakt z papierosami miała zdecydowanie na wakacjach. Przyznała tak niemal połowa badanych uczniów (47%). Inaczej niż w przypadku alkoholu, dużo rzadziej pierwszy papieros ma miejsce w domu (być może mniejsze przyzwolenie rodziców), natomiast częściej palony jest ukradkiem w szkole (21%).

70% dzieci, które próbowało tytoniu, obecnie już nie pali. Dla kolejnych 15% jest to stosunkowo niedługi nawyk. Jednak pozostałe 15% zdaje się mieć już trwałe przyzwyczajenie do tego, również już długoletnie.

Wykres 49. Określenie miejsca spożywania wyrobów tytoniowych przez uczniów ze szkół z Gminy Głogów.

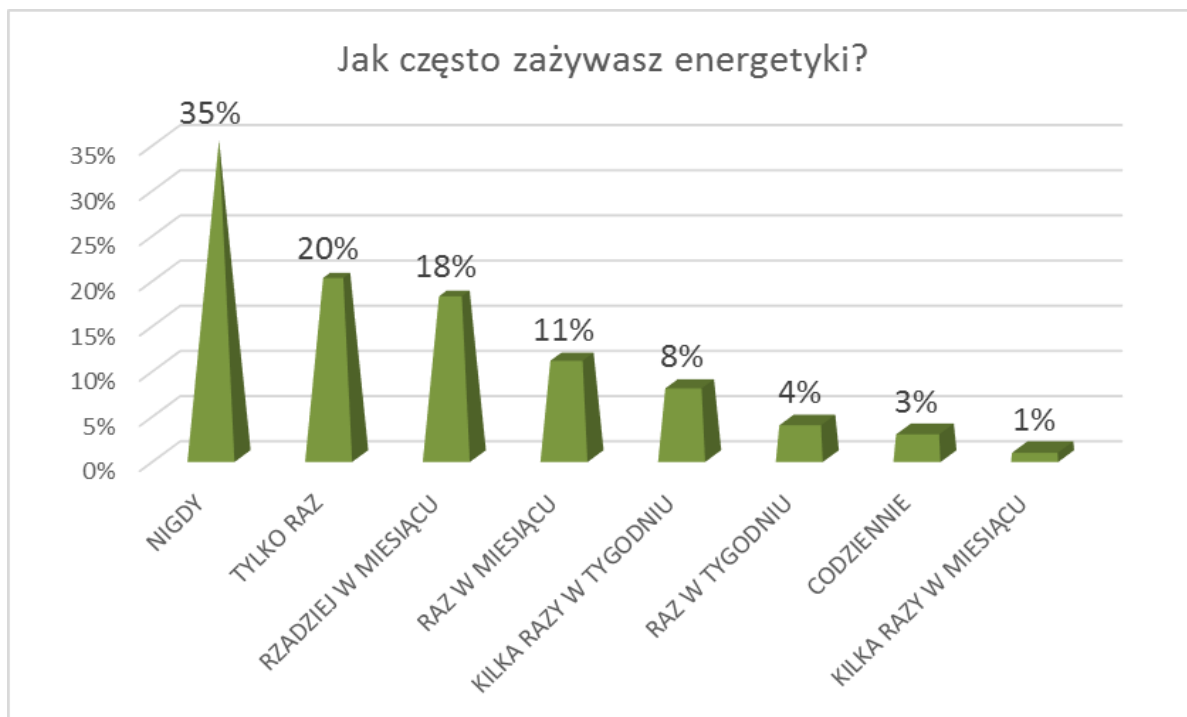
Na obszarze Gminy Głogów zdecydowanie najpoważniejszym wyzwaniem w obszarze problemów społecznych jest alkohol oraz spożywanie energetyków. Używki są dostępne w legalnym obrocie handlowym, choć powinny pozostawać niedostępne dla osób nieletnich. Skoro tyle z badanych osób próbowało już alkoholu i papierosów wydaje się, że dostęp do nich nie jest dla nich specjalnym utrudnieniem.

Tabela 14. Określenie przez uczniów ze szkół z Gminy Głogów dostępności używek na terenie miejsca ich zamieszkania.

Czy Twoim zdaniem łatwo jest kupić alkohol?					
Nie wiem	Raczej łatwo, nie wymaga to szczególnej znajomości	Bardzo trudno	Raczej trudno, ale jak się zna odpowiednie osoby to łatwo	Łatwo właściwie każdy może kupić	Raczej trudno, nie warto się wysilać
27%	23%	19%	18%	10%	3%
Czy Twoim zdaniem łatwo jest kupić papierosy?					
Nie wiem	Raczej łatwo, nie wymaga to szczególnej znajomości	Bardzo trudno	Raczej trudno, ale jak się zna odpowiednie osoby to łatwo	Łatwo właściwie każdy może kupić	Raczej trudno, nie warto się wysilać
27%	20%	19%	15%	14%	5%
Czy Twoim zdaniem łatwo jest kupić narkotyki?					
Nie wiem	Bardzo trudno	Raczej trudno, ale jak się zna odpowiednie osoby to łatwo	Raczej łatwo, nie wymaga to szczególnej znajomości	Raczej łatwo, nie warto się wysilać	Łatwo właściwie każdy może kupić
42%	25%	16%	7%	7%	3%

49% badanych przyznało, że najłatwiej kupić papierosy. Badania pokazują, że 33% młodzieży stwierdziło, że narkotyki i alkohol jest raczej łatwo dostępny.

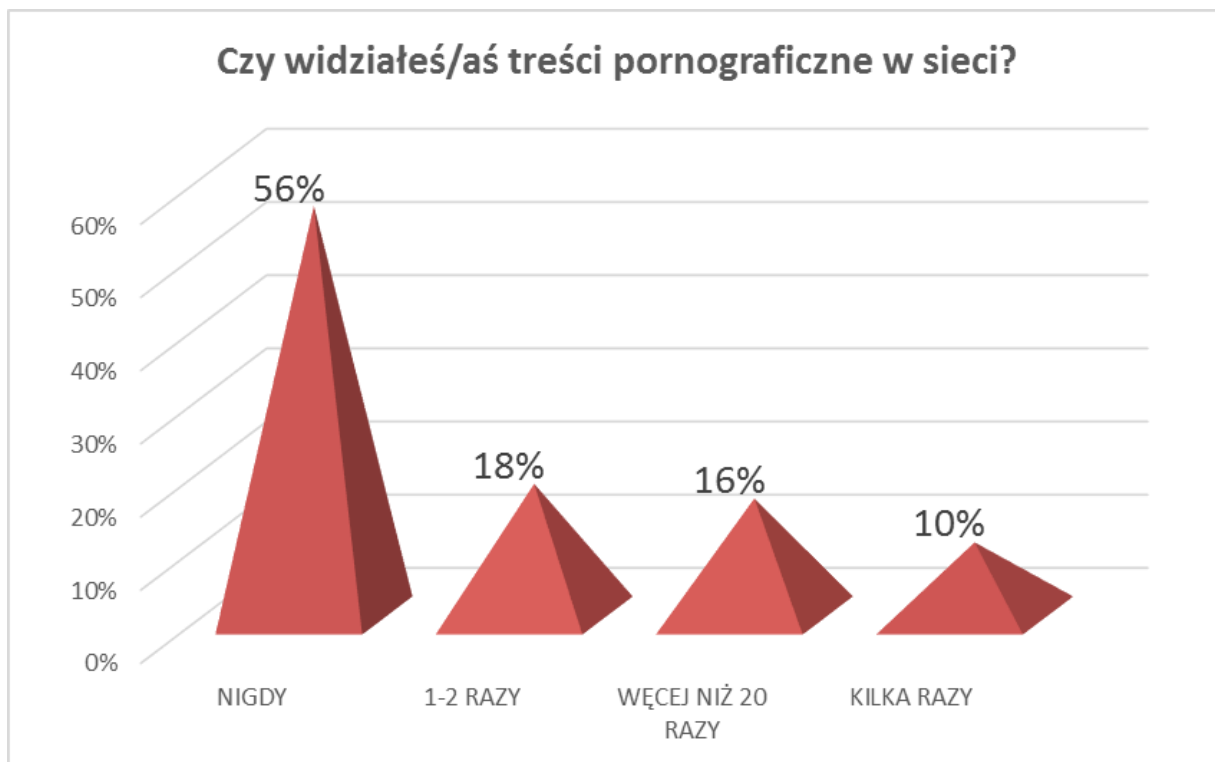
Wykres 50. Określenie przez uczniów z Gminy Głogów zażywania przez nich napojów energetycznych.

Największym zagrożeniem dla uczniów ze szkół z Gminy Głogów okazały się – energetyki. W sumie 65% uczniów choć raz je piło, 16% zażywa je jednak regularnie (więcej niż raz w miesiącu) – być może wiąże się to z intensywnością nauki lub stresem. Warto poświęcić tej problematyce część działań profilaktycznych.

Zauważalnym problemem stała się również pornografia.

Wykres 51. Wskazanie przez uczniów z Gminy Głogów pierwszych doświadczeń związanych z pornografią.

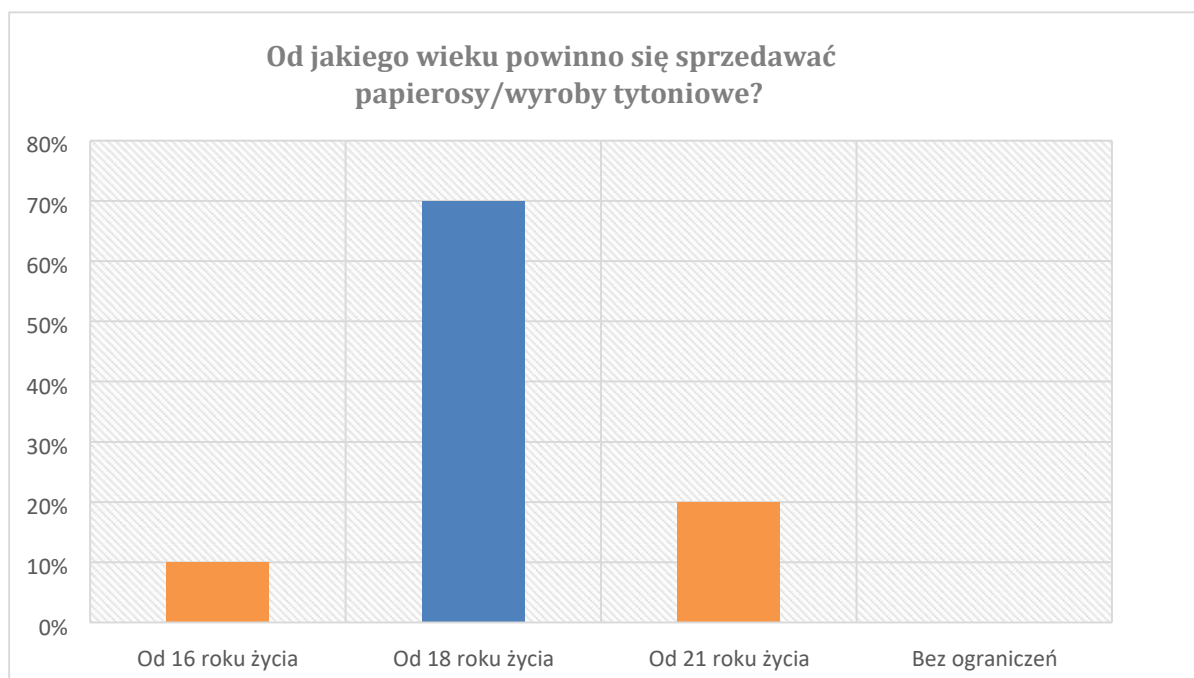
Tutaj bez względu na wiek, widzimy ponad 16-17% dzieci i młodzieży, którzy są w grupie ryzyka bycia uzależnionym od pornografii. Z badań wynika, że już blisko połowa (44%) młodzieży zetknęła się w Internecie z pornografią. To silnie uzależniające doświadczenia, przed którymi trzeba koniecznie chronić młode osobowości, ich wrażliwość, emocjonalność i seksualność.

2.3.3. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Głogów.

W badaniu przeprowadzonym w punktach sprzedaży wzięło udział 10 sprzedawców z terenu Gminy Głogów. Pytania, które znalazły się w ankiecie przeprowadzonej w punktach sprzedaży, miały na celu przede wszystkim ukazanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych wobec tak ważnych zagadnień jak:

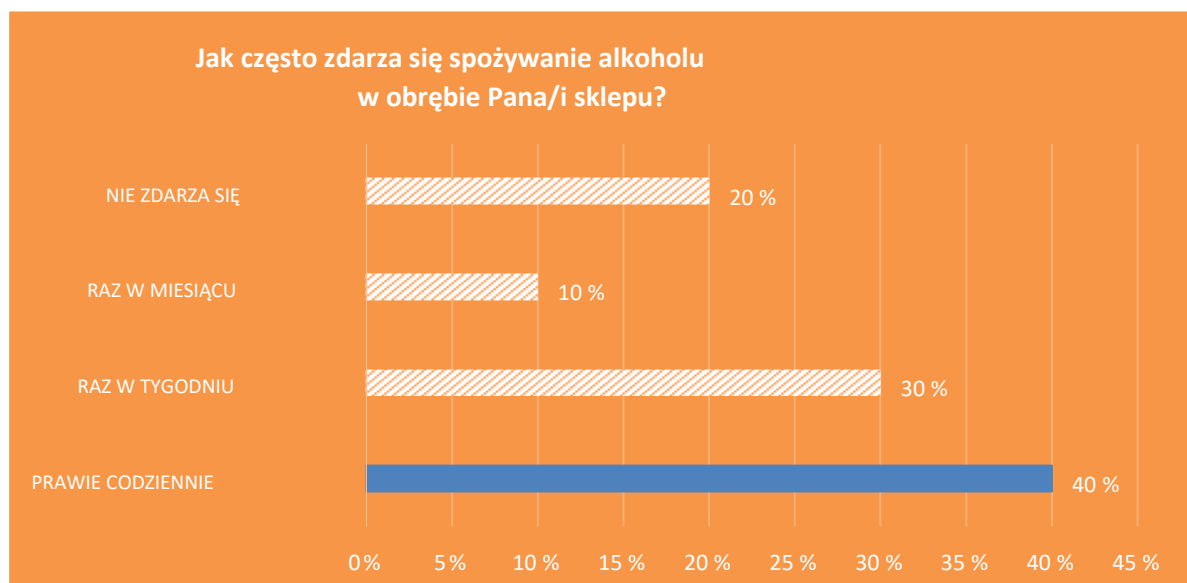
- sprzedaż alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim;
- sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym;
- spożywanie alkoholu w miejscu jego sprzedaży;
- awantury i bójki wywołane przez osoby nietrzeźwe lub spożywające alkohol.

Wykres 52. Wskazanie przez sprzedawców z Gminy Głogów odpowiedniego wieku do zakupu alkoholu oraz tytoniu.

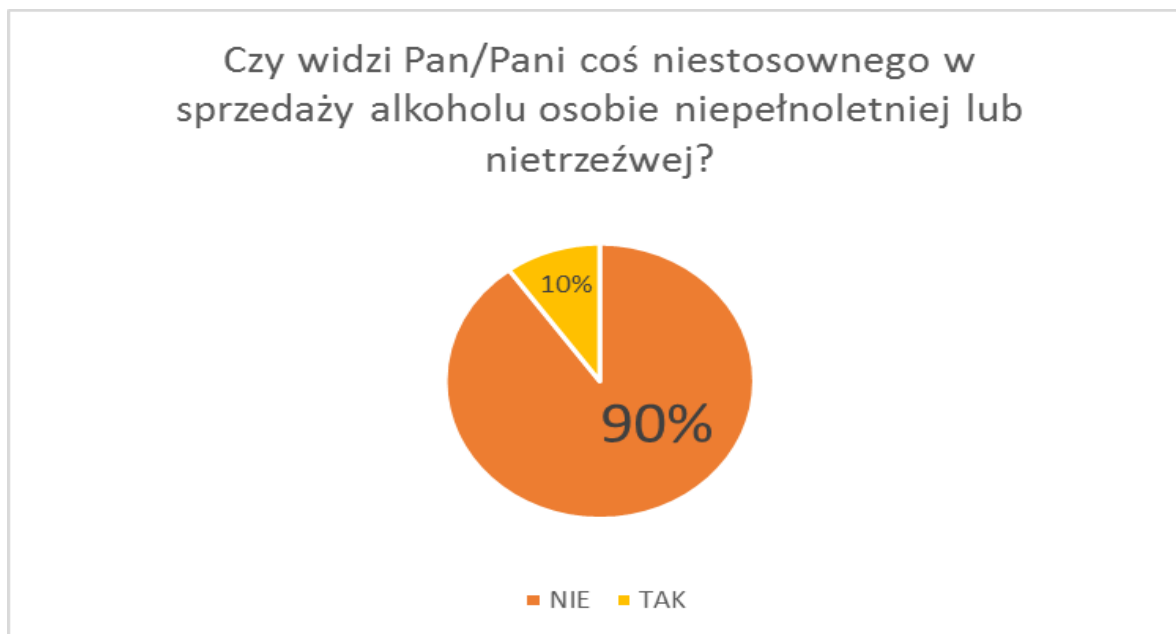
Możemy zaobserwować, że mieszkańcy i sprzedawcy są zgodni co do wieku zakupu alkoholu. Aż, 70% sprzedawców odpowiedziało, że produkty te powinny być sprzedawane od 18. roku życia. Pozostała grupa uważa, że papierosy oraz wyroby tytoniowe powinny być dostępne od 21. roku życia (20%). 10% opowiedziało się, że granica wieku powinna być przesunięta wcześniej.

Wykres 53. Wskazanie przez sprzedawców z Gminy Głogów częstotliwości spożywania alkoholu przez klientów na terenie ich sklepów.

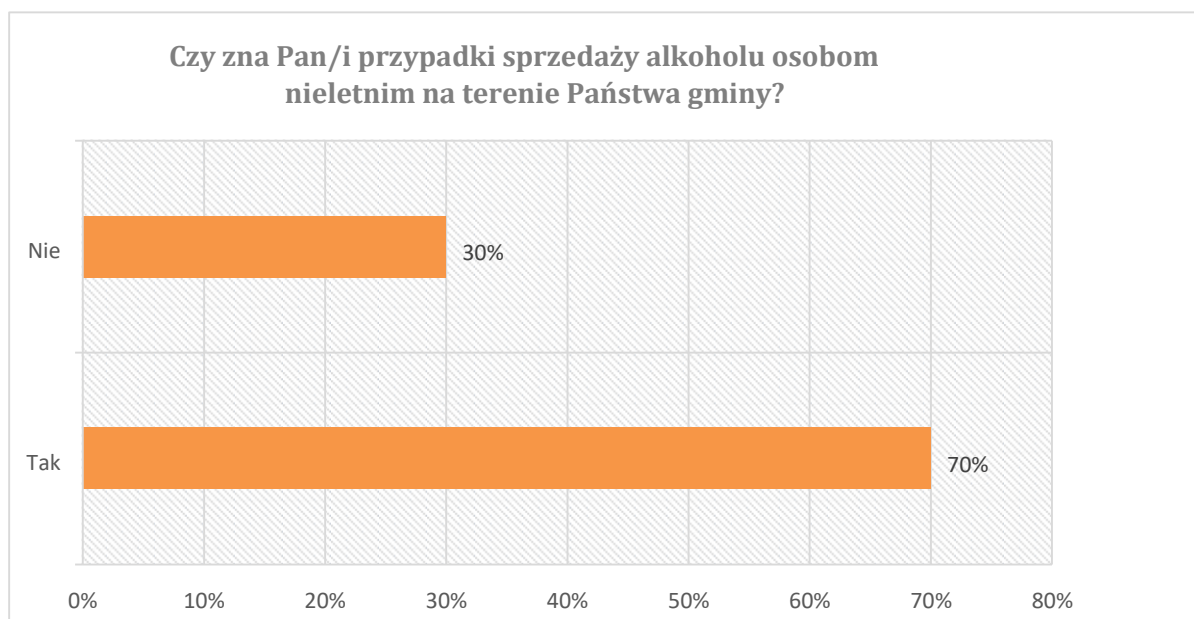
W sumie 80% sprzedawców przyznało, że zdarza się, że ich klienci spożywają alkohol w obrębie sklepu. Nie znamy reakcji sprzedawców na takie zachowanie. Wówczas sprzedawca powinien umieścić w widocznym miejscu tabliczki z informacją, że: „*picie alkoholu w obrębie sklepu jest zabronione*”. Ponadto powinien reagować, przynajmniej słownie, gdy zauważy takie zachowanie. To czytelny sygnał, że nie zgadza się na niezgodne z prawem praktyki.

Wykres 54. Wskazanie przez sprzedawców z Gminy Głogów zdania na temat sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej lub niepełnoletniej.

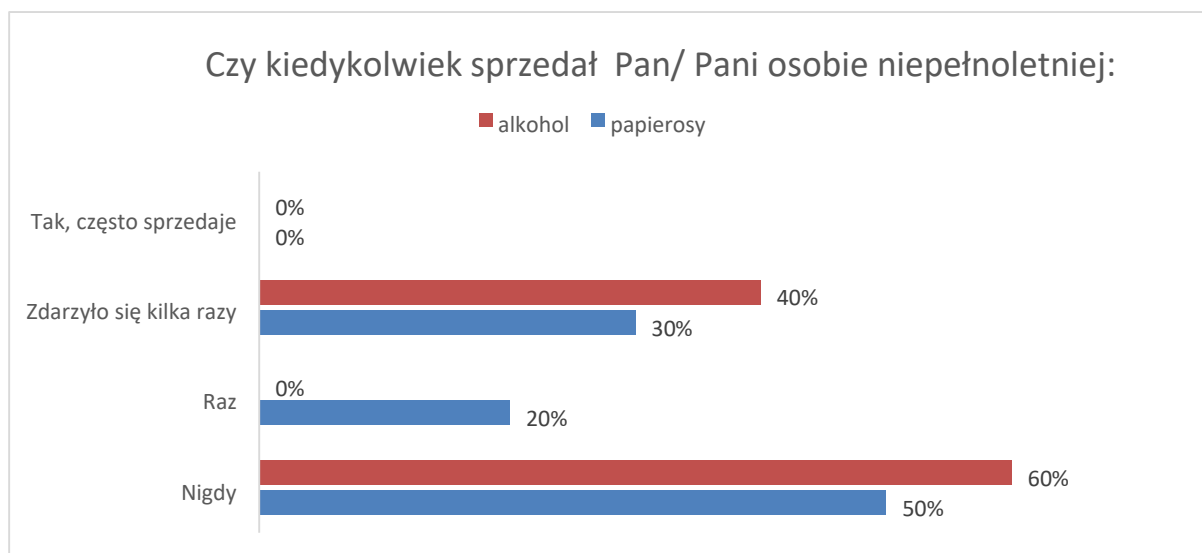
Dla 90% sprzedawców alkoholu z Głogowa sprzedaż napojów alkoholowych osobie nietrzeźwej jest akceptowalna. To porażający wynik, pokazujący, że sprzedaż alkoholu nietrzeźwym jest powszechną i uważaną za normalną praktyką. Sprzedaż i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym jest zabronione przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, stanowi przestępstwo i zagrożone jest karą grzywny. W przypadku sprzedaży napojów alkoholowych osobie, której zachowanie wskazuje, że znajduje się w stanie nietrzeźwości, przedsiębiorca utraci zezwolenie na sprzedaż alkoholu i nie będzie mógł ubiegać się o wydanie nowego zezwolenia przez 3 lata od daty wydania decyzji o jego cofnięciu (art. 18 ust. 10 pkt 1 lit. a oraz ust. 11 ustawy). Ustawa przewiduje również możliwość nałożenia środków karnych w postaci zakazu prowadzenia działalności objętej zezwoleniem lub przepadek napojów alkoholowych, chociażby nie były one własnością sprzedawcy (art. 43 ustawy). Zgodnie z przepisami zabrania się również sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nieletnim, na kredyt lub pod zastaw. Należy zaznaczyć, że sprzedawcy mają obowiązek przestrzegania polskiego prawa i powinni dostosować się do obowiązujących norm.

Wykres 55. Wskazanie przez sprzedawców z Gminy Głogów przypadków sprzedaży alkoholu osobom nieletnim na terenie gminy

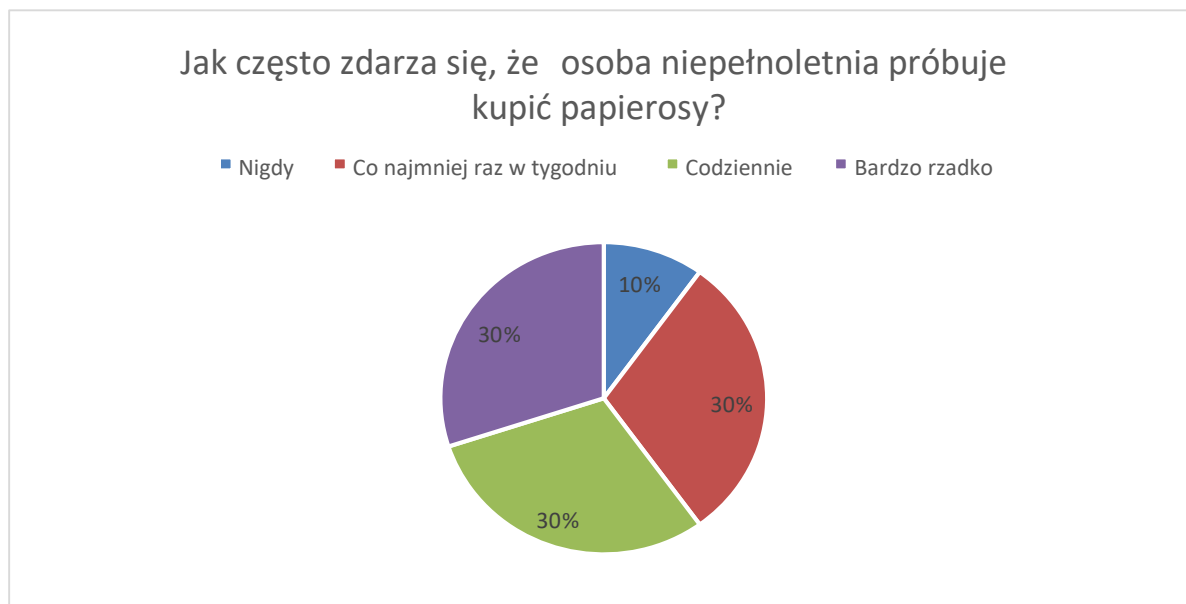
70% sprzedawców zna przypadki w których dochodziło do sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Zgodnie z treścią art. 15 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi: zabroniona jest sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych osobom nieletnim.

Wykres 56. Wskazanie przez sprzedawców z Gminy Głogów przypadków czy oni sami sprzedawali alkohol osobom nieletnim na terenie gminy?

40% respondentom zdarzyło się sprzedawać alkohol osobom nieupoważnionym. 60% sprzedawców deklaruje, że nigdy osobom nieletnim alkoholu nie sprzedało. Należy przypominać, że karalna jest nie tylko sprzedaż lub podawania alkoholu nieletnim w punktach prowadzenia sprzedaży, lecz także rozpijanie małoletniego o czym często zapominamy.

Wykres 57. Wskazanie przez sprzedawców z Gminy Głogów częstotliwości przypadków kupna alkoholu przez nieletnich.

Czas dojrzewania to często moment buntu i chęci próbowania nowych, zakazanych rzeczy. Biorąc pod uwagę, że nastolatki chcą być dorośli i chcą dopasować się do otoczenia, są ciekawi nowych rzeczy, lubią się buntować i zaspokajać swoją ciekawość próbując kupić to co jest niedozwolone. Różne badania wskazują, że dzisiejsza młodzież nie ma problemu z kupnem alkoholu i jest on dla nich „łatwo dostępny”. Jeśli jest łatwo dostępny to około 90% młodych mieszkańców Gminy Głogów próbuje go kupić w swojej gminie. 30% z nich próby te podejmuje codziennie.

2.4.1. Podsumowanie badań ankietowych

Po przeprowadzeniu badań ankietowych w Gminie Głogów można dostrzec zagrożenia, zjawiska które wysunęły się na pierwszy plan. Dzięki podziałom na konkretne grupy otrzymane wyniki pomogą władzom samorządowym dostosować pomoc pod konkretne środowisko lokalne.

1. Podstawowe problemy środowiskowe w opinii mieszkańców gminy

a) Mimo faktu, iż mieszkańcy zdają sobie sprawę z tego, że alkohol jest towarem szczególnym i że powinien być sprzedawany osobom pełnoletnim oraz są świadomi z zagrożeń wynikających z napojów alkoholowych w jakiegokolwiek formie – to za najważniejszy problem w środowisku lokalnym uznali właśnie alkoholizm. Większość z nich przyznała, że na przestrzeni ostatnich lat spożycie alkoholu w gminie stale rośnie. Z badań wynika, że połowa mieszkańców Gminy Głogów spożywa alkohol, ponieważ dzięki niemu zapijają problemy. Drugim powodem sięgania po alkohol jest brak możliwości spędzania wolnego czasu w inny sposób. Niepokojące okazały się dane wskazujące, że prawie 70% przebywało w pracy pod wpływem alkoholu. Sytuację ratują poglądy świadczące o tym, że ponad połowa oczekuje od władz lokalnych działań prewencyjnych dotyczących pomocy osobom zmagającym się z problemami alkoholowymi. Należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu i rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach jego spożywania. Jednakże, kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców, sięgających po alkohol. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami, czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.

b) Na drugim miejscu znalazły się takie zagrożenia jak wzrost przestępczości oraz zanieczyszczenie środowiska. Z pewnością w tych sferach są największe oczekiwania wobec władz z podjęciem działań w obszarze walki o czyste środowisko oraz wzrostem świadomości ekologicznej wśród społeczności lokalnej. Mieszkańcy zwracają uwagę, na zwiększenie bezpieczeństwa w gminie, które jest uznawane za elementarną, podstawową potrzebę.

Niepokojące są statystyki policyjne pokazujące, że w gminie albo rośnie poziom przestępczości, albo utrzymuje się na tym samym poziomie. Być może mieszkańcy nie widzą w tej sferze działań, które uznałiby za efektywne. Badani zwrócili uwagę, na pogłębiający się kryzys w rodzinie, brak tolerancji, bezrobocie.

c) Wśród badanych mieszkańców Gminy Głogów nie występuje problem zażywania narkotyków i dopalaczy, zjawisko cyberprzemocy oraz hazardu. 73% respondentów nigdy nie słyszało o cyberprzemocy. 81% mieszkańców nie zna osób uprawiających hazard, ponad połowa badanych nigdy nie grała na „automatach”.

Patrząc na wyniki badań diagnozy zagrożeń lokalnych można uznać, że mieszkańcy byli podzieleni co do tego, które problemy w gminie powinny uznane być jako te najważniejsze. Jeśli skupimy się na poszczególnym rozłożeniu głosów wyniki wskazują, że wyżej wymienione zagrożenia zostały wskazane na poziomie 30 procentowym. Później zaś w kolejnych odpowiedziach możemy zaobserwować, że aż 80% mieszkańców Gminy Głogów przyznało, że w swoim życiu doświadczyło problemu bezrobocia. 67% badanych udzieliło odpowiedzi, że w swoim gospodarstwie domowym mieszka z przynajmniej 1 osobą bezrobotną. 46% ankietowanych zmuszona jest do życia bardzo oszczędnie kupując najtańsze produkty po to tylko, aby było ich stać na wszystko. Ponad połowa mieszkańców wyznała, że zna osoby, które doznają przemocy zwłaszcza fizycznej. Ankietowani przyznali także, że znają przypadki bicia dzieci przez ich rodziców i opiekunów. 90% badanych stwierdziło, że nie wiedziałoby jak ma postąpić w stosunku do osoby, która doświadcza przemocy. 47% rodziców potwierdziło, że ich dzieci spędzają wolny czas przy komputerze po kilka godzin dziennie. Niepokojące stają się zatem wyobrażenia mieszkańców Gminy Głogów co do tego, który problem w ich opinii jest uznawany za najważniejszy. Jeśli spojrzymy, że większość z nich była bezrobotna, musi w sposób oszczędny dysponować budżetem domowym, wie, że zjawisko przemocy występuje w środowisku, że ich dzieci spędzają dość dużo czasu w sieci to trudno nie uznać, że te wymienione przykłady powinny być uznane za problemy wyższego rzędu.

2. Zagrożenia w środowisku dzieci i młodzieży

a) Wśród dzieci i młodzieży ze szkół z Gminy Głogów nie sposób nie pokusić się o stwierdzenie, że wszelkie problemy które ich dotyczą trzeba rozpatrywać w kontekście zagrożeń. Pierwszym zagrożeniem jest fakt, że aż 65% z nich przyznało, że sięga regularnie po energetyki. Z wielu badań przeprowadzonych na świecie wynika, że spożywanie nawet małych ilości napojów energetyzujących ma dla organizmu człowieka niekorzystne skutki. Takie

jak: kłopoty ze snem czy koncentracją, podrażnienie śluzówki przewodu pokarmowego, problemy żołądkowe. Spożywanie nadmiernych ilości napojów energetyzujących może doprowadzić do przedawkowania kofeiny czy innych składników, których działanie nie jest jeszcze do końca zbadane.

W wielu krajach w związku ze spożyciem energetyków zaobserwowano wystąpienia stanów lękowych, halucynacji, a nawet drgawek czy depresji. Udokumentowany jest, także ich niekorzystny wpływ na układ sercowo-naczyniowy. Nawet jedna puszka napoju energetycznego podnosi znacznie ciśnienie tętnicze krwi, zwiększając produkcję przez organizm noradrenaliny (tzw. hormonu stresu), narażając tym samym na ryzyko rozwoju chorób serca i układu krążenia. Należy zaznaczyć, że około 60% dzieci brało udział w zajęciach profilaktycznych związanych m.in. związanymi ze stosowaniem używek, zdrowym stylem życia. Jednak nie jesteśmy w stanie ocenić, czy zajęcia były prowadzone pod kątem zagrożeń wynikających ze spożywania energetyków? Istotną kwestię byłoby zatem przygotowanie kolejnych zajęć profilaktycznych, które uświadomią jakim zagrożeniem są energetyki.

b) Badania wykazały, że ponad połowa dzieci i młodzieży wolny czas spędza korzystając z komputera oraz na spotkaniach z koleżankami i kolegami. Z jednej strony uczestnictwo w spotkaniach z rówieśnikami cieszy i jest gwarantem dobrego wyboru. Z drugiej kiedy patrzymy na wyniki, że statystycznie dziecko spędza średnio po 4h dziennie przed komputerem odbieramy to jako niepokojące zjawisko. Zwłaszcza, że w badaniu rodzice, także przyznali, że ich pociecha spędza po kilka godzin dziennie przez komputerem. Badania ujawniły, że 45% dzieci i młodzieży doświadczyło przez Internet i telefon zachowań wulgarnych, zastraszających i ośmieszających. Niepokojące jest również to, dzieci i młodzież coraz częściej sięgają po treści pornograficzne.

Niewielu z nas zdaje sobie sprawę z tego, że komputer może uzależnić podobnie jak alkohol czy narkotyki. Najpierw pojawia się postępująca izolacja, która sprawia, że uzależniony maszyną zastępuje relacje międzyludzkie. Wówczas tworzy się silny związek emocjonalny z komputerem osłabiając tym samym więź emocjonalną z otoczeniem. W konsekwencji zostaje zaburzona wzajemna komunikacja i zostajemy oderwani od rzeczywistości. Pojawia się lęk przed kontaktami międzyludzkimi. Uzależnienia komputerowe obecnie są już leczone. Warszawskie Centrum Leczenia Odwykowego jest jedyną w Polsce poradnią zajmującą się leczeniem uzależnień od komputera. Liczne badania pokazują, że najczęściej uzależnione są dzieci. Ryzyko uzależnienia od Internetu jest bardzo

duże i dotyczy coraz młodszych użytkowników sieci. Rodzice muszą wiedzieć, że dziecko do 12 roku życia nie powinno korzystać z Internetu.

Uzależnienie jest efektem braku kontroli ze strony rodziców, brakiem wiedzy o zagrożeniach, a także zbyt małą ilością czasu spędzanego wspólnie z dziećmi. Biorąc pod uwagę, że w badaniu dzieci swoje relacje z rodzicami oceniły jako bardzo dobre. Dobrze byłoby, gdyby w profilaktyce uzależnień od komputera i Internetu to właśnie rodzice odegrali kluczową rolę wychowawców, którzy inicjują i przekonują, że wolny czas można spędzić o wiele efektywniej. Co ważne połowa badanych dzieci przyznała się do tego, że ich rodzice stosują różnego rodzaju zakazy. Jest to podstawa do tego, aby być może zastanowić się nad wprowadzeniem istotnych zmian w obowiązujących zakazach i zachęcenia drugiej połowy rodziców, by tych zmian nie bała się wprowadzić. Można byłoby przeszkolić rodziców w zakresie organizowania czasu wolnego swoim dzieciom i podkreślić istotę ich bierności, która może doprowadzić do pogorszenia stanu zdrowia i zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Wśród sposobów zapobiegania najczęściej wymienia się:

- konsekwentne stosowanie zasady: najpierw obowiązki, później rozrywka,
- bezwzględne ograniczenie czasu spędzanego przy komputerze do 1-2 godzin dziennie w zależności od wieku dziecka,
- proponowanie innych, atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu (sport, turystyka, hobby niezwiązane z komputerem),
- poświęcanie dziecku jak najwięcej czasu i zainteresowania,
- czasami wprowadzanie okresów całkowitej abstynencji,
- bezwzględny zakaz korzystania z Internetu dla dzieci do lat 12 bez nadzoru dorosłych.

c) Do kolejnych zagrożeń, które pojawiają się zarówno w szkole jak i otoczeniu dzieci i młodzieży z Gminy Głogów możemy zaliczyć: problem alkoholowy, ryzyko związane z paleniem papierosów, wykluczenie oraz odtrącenie przez rówieśników. Ponad połowa badanych dzieci wskazała, że zna rówieśników którzy piją alkohol. Pierwszy kontakt z alkoholem odbywał się mniej więcej w okresie 13 – 15 lat. Uczniowie wskazali, że najczęściej piją w domu. Alkoholizm uznawany jest wyłącznie jako zagrożenie. 18% uczniów przyznało się do tego, że spożywa alkohol regularnie.

d) Warto podkreślić, że mocnymi stronami diagnozy stało się dobrze oceniane bezpieczeństwo w szkole. Dzieci i młodzież bardzo dobrze oceniła swoje relacje zarówno

z rodzicami jak i dziadkami czy, też przyjaciółmi. Ponad 90% uczniów nigdy nie próbowało substancji uznawanej za narkotyki.

3. Sprzedawcy napojów alkoholowych

a) Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. Natomiast są, też przypadki, gdzie sprzedawca sprzedaje alkohol osobie nieletniej. Zestawiając te wyniki z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu Gminy Głogów, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Część badanych uczniów oceniła, że raczej i bardzo łatwo jest kupić zarówno alkohol jak i papierosy osobom poniżej 18 roku życia. Biorąc pod uwagę, że 30% sprzedawców przyznało, że codziennie zdarza im się, że niepełnoletnia osoba chce kupić alkohol należy przeprowadzić kampanię. Kampania informacyjna może więc obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping, a także dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach.

2.4.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT uznawana jest za jedną z podstawowych metod oceny strategicznej. Wykorzystywana jest do oceny wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych. Dzięki czemu pomaga nam przyjąć pewne zalecenia, aby później doprowadzić do analizy strategicznej i uwzględnić ją w planowaniu strategicznym. Innymi słowy dzięki mocnym stronom szuka potencjału, analizując słabości pozwala na uniknięcie błędów w przyszłości.

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w Gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla Gminy Głogów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w gminie, 2. współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego, 3. regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych, 4. szeroka działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, 5. wysoko wykwalifikowana kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i profesjonalne przygotowanie do pracy z osobami wymagającymi wsparcia, 6. dobra infrastruktura szkolna, 7. stopniowy spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, 8. zapewnienie posiłków dzieciom z terenu Gminy, 9. efektywna praca asystenta rodziny,	1. trudności komunikacyjne, 2. brak placówek wsparcia dziennego, 3. utrzymujący się wysoki wskaźnik bezrobocia w gminie, 4. wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej, 5. narastający problem niepełnosprawności oraz konieczności zapewnienia opieki osobom starszym, 6. wzrost liczby osób starszych wymagających całodobowej opieki i zapewnienia im świadczeń opiekuńczych oraz usług, 7. ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej w gminie, 8. problem uzależnienia od Internetu wśród dzieci,

10. odpowiedzialna postawa sprzedawców napojów alkoholowych wobec sprzedaży alkoholu i tytoniu nieletnim, 11. niska popularność narkotyków i dopalaczy wśród dzieci i młodzieży, 12. pozytywne relacje dzieci z rodzicami, korzystna atmosfera wychowawcza i przyjazne środowisko domowe, 13. dostępność dyżuru Dzielnicowego, 14. dobra współpraca z lekarzem rodzinnym, pielęgniarkami środowiskowymi i położną, 15. warunki do realizacji pozaszkolnych zajęć sportowo-ruchowych, 16. realizacja projektów unijnych, programów, 17. możliwość korzystania z różnego rodzaju usług poza terenem gminy na zasadzie umów, porozumień, 18. współpraca z organizacjami pozarządowymi.	9. problem picia alkoholu wśród dzieci i młodzieży oraz obniżający się wiek inicjacji alkoholowej, 10. zbyt niskie wynagrodzenie pracowników, 11. niska stopa życiowa części mieszkańców, 12. niska aktywność społeczna mieszkańców.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych, 2. możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych, 3. wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej,	1. duża stopa bezrobocia, zwłaszcza na obszarach wiejskich, 2. migracja zarobkowa młodych i wykształconych osób do większych miast i za granicę, 3. wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej, 4. starzenie się społeczeństwa,

4. działalność mieszkańców w stowarzyszeniach, 5. rozwój oferty sportowej i kulturalnej dla mieszkańców, 6. promocja gminy, działania wspierające wzrost przedsiębiorczości mieszkańców, motywujące do podjęcia pracy, 7. rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą.	5. wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych, 6. rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych i wymagających opieki, 7. niewystarczające zasoby na lokale socjalne i mieszkania chronione, 8. zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy, 9. niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów, 10. wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień, 11. występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej, 12. ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji.
---	---

Rozdział III. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Głogów na lata 2021-2024

3.1. Misja i prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów jest wyznaczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania określonych problemów społecznych oraz poprawa sytuacji mieszkańców. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Głogów pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2021 – 2024, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Głogów pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej;
- dalsze wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej oraz kontynuowanie działań na rzecz tworzenia w gminie nowych miejsc pracy;
- wspieranie rodzin wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- podejmowania działań na rzecz seniorów i poszerzania oferty dla osób starszych wynikające z potrzeby przygotowania się do wyzwań starzejącego się społeczeństwa.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2021-2024. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz dostępności opieki zdrowotnej: udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie;

2. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju: wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy, oraz tworzenie w gminie nowych miejsc pracy;

3. Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju: pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju;

4. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie: przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich, oraz podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości;

5. Organizowanie działań na rzecz seniorów: dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób starszych, zapewnienie pomocy w samodzielnym funkcjonowaniu, organizacja czasu wolnego, a także wykazywanie troski o seniorów i dążenie do integracji międzypokoleniowej.

Misją samorządu Gminy Głogów w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2024 jest: wzmocnienie więzi rodzinnych, pomoc w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich, zapobieganie poprzez uświadamianie i prewencja przed zagrożeniami związanymi z przemocą domową; „włączenie rodziców” we wspólne spędzanie czasu wolnego; skuteczne aktywizowanie osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym; *podniesienie jakości życia mieszkańców i stwarzanie im warunków do rozwoju; stworzenie większych warunków bezpieczeństwa na terenie gminy.* Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej z 2017r :

1. Diagnoza środowiska w szczególności osób starszych, niepełnosprawnych w celu ustalenia potrzeb w zakresie liczby osób zależnych, które wymagałyby pomocy

w formie usług opiekuńczych, umieszczenia w domu pomocy społecznej. Opracowanie programów adresowanych do seniorów.

2. Kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny, w tym całorocznej współpracy z rodzinami dysfunkcyjnymi w celu wzmocnienia kompetencji wychowawczych i opiekuńczych, aby unikać odbierania dzieci i umieszczania w pieczy zastępczej.

3. Szkolenia przedmiotowe dla pracowników socjalnych z zakresu ustawy o pomocy społecznej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz pracowników Działu Świadczeń z zakresu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, kodeksu postępowania administracyjnego.

Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej z 2018r :

1. Opracowywanie programów strategicznych i pomocowych w tym:

- a. Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Głogów,
- b. Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- c. Gminnego programu wspierania rodziny.

2. Kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny, w tym całorocznej współpracy z rodzinami dysfunkcyjnymi w celu wzmocnienia kompetencji wychowawczych i opiekuńczych, aby unikać odbierania dzieci i umieszczania w pieczy zastępczej.

3. Szkolenia przedmiotowe dla pracowników socjalnych z zakresu ustawy o pomocy społecznej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz pracowników Działu Świadczeń z zakresu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, kodeksu postępowania administracyjnego.

Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej z 2019r :

1. Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Głogów na lata 2021-2024.
2. Opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024.
3. Kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny, w tym całorocznej współpracy z rodzinami dysfunkcyjnymi w celu wzmocnienia kompetencji wychowawczych i opiekuńczych, aby unikać odbierania dzieci i umieszczania w pieczy zastępczej.
4. Szkolenia przedmiotowe dla pracowników socjalnych z zakresu ustawy o pomocy społecznej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz pracowników Działu Świadczeń z zakresu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, kodeksu postępowania administracyjnego.

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań, a zatem strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym gminy.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie Gminy Głogów, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

3.2. Realizacja strategii

3.2.1. Cele i kierunki działań

Cele niniejszej Strategii zostały sformułowane na podstawie przeprowadzonej diagnozy. Planując działania uwzględniono możliwości finansowo – organizacyjne Gminy Głogów.

Wdrażanie *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów na lata 2021 – 2024* będzie opierać się na realizacji czterech strategicznych celów:

1.Cel strategiczny	Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju
Cele operacyjne:	1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji. 2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.
Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.	1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. 2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny. 4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa. 5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci. 6. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin. 7. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo - rekreacyjnych gminy, organizowanie wypoczynku. 8. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. 9. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych. 10. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi. 11. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.

Czas realizacji	Lata 2021-2024.
Realizatorzy	Wójt Gminy Głogów, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne
Partnerzy w realizacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Gminne publiczne i niepubliczne placówki oświatowe, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, specjaliści, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom i zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	1. Podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, 2. Skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, 3. Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, 4. Podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, 5. Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających.

2.Cel strategiczny	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie
Cele operacyjne:	1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich. 2. Podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1-2	1. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 2. Podejmowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży, m.in. opracowywanie i realizowanie programów w placówkach oświatowych i włączanie w ich realizację policjantów. 3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych. 4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 5. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych. 6. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
Czas realizacji	Lata 2021-2024.
Realizatorzy	Wójt Gminy Głogów, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.
Partnerzy w realizacji	Placówki ochrony zdrowia, niepubliczne placówki oświatowe, placówki ponadpodstawowe, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	1. Wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków. 2. Ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych. 3. Bezpieczniejsze drogi.

3.Cel strategiczny	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju
Cele operacyjne	1. Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy. 2. Stwarzanie warunków do powstania nowych miejsc pracy.

**Kierunki działań
do celów
operacyjnych
1-2.**

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi, obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
2. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.
4. Udzielanie świadczeń oraz realizacja rządowych programów.
5. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórek).
6. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
7. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej.
8. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami spoza gminy.
9. Poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie nowych mieszkań socjalnych.
10. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
11. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia

	osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.
Czas realizacji	Lata 2021-2024
Realizatorzy	Wójt Gminy Głogów, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo - rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie, niepubliczne placówki oświatowe, szkoły ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, placówki zapewniające schronienie w tym Noclegownia Brata Alberta w Głogowie, Przystulisko dla Najuboższych im. Św. Siostry Faustyny w Żukowicach, Dom Samotnej Matki z Dzieckiem w Głogowie, placówki ochrony zdrowia, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	1. Aktywizacja zawodowa i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej. 2. Poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego. 3. Łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym. 4. Lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością. 5. Zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie. 6. Wzrost aktywności gospodarczej w gminie.

4.Cel strategiczny	Poprawa skuteczności i wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz dostępności opieki zdrowotnej
Cele operacyjne	1. Udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie. 2. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez poszerzenie oferty Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zacieśnienie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia świadczącymi pomoc w ww. zakresie. 2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli. 3. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym działań mających na celu utworzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie. 4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 5. Prowadzenie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego. 6. Zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, a także motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz informowanie o ich realizacji; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Głogowie. 7. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie. 8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 2. Podejmowanie działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 3. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami. 4. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych. 5. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego. 6. Rozwój infrastruktury dla osób starszych.

Czas realizacji	Lata 2021-2024.
Realizatorzy	Wójt Gminy Głogów, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo - rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
Partnerzy w realizacji	Placówki ochrony zdrowia, gminne niepubliczne placówki oświatowe, placówki leczenia uzależnień, w tym Poradnia Terapii Uzależnienia Od Alkoholu i Współuzależnienia w Głogowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie, ośrodki wsparcia, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Głogowie, specjaliści, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym organizacje udzielające pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	Większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej.

3.2.2. Monitoring i ewaluacja

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w Gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych sprawozdań:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej
- 2) Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Głogów

- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2021-2025.
- 5) Sprawozdanie ze współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie, jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotuje i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Gminy. Corocznie sporządzany będzie skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań), a raz na 3 lata sporządzony zostanie raport rozszerzony.

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań. Ewaluacja końcowa zostanie przeprowadzona w ostatnim roku realizacji Strategii, a jej wyniki będą podstawą do jej aktualizacji na kolejne lata. Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów)
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii)
- trafności - czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne. Do oceny stopnia wdrożenia strategii

zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych:

Cel strategiczny 1.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem oraz liczba porad,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych.

Cel strategiczny 2.:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze

Cel strategiczny 3.:

- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,
- liczba rodzin objętych świadczeniem wychowawczym 500+ i świadczeniem „Dobry Start”,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku i czasu wolnego,
- wielkość stopy bezrobocia,

- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba podmiotów gospodarczych.
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,

Cel strategiczny 4.:

- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą w ramach GKRPA,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba wszczętych procedur Niebieska Karta,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób poinformowanych o możliwości skorzystania z programów korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych.

3.2.3. Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głogów na lata 2021- 2024 będą: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Spis wykresów

Wykres 1. Ludność Gminy Głogów w rozbiciu na wiek biologiczny.	11
Wykres 2. Ludność Gminy Głogów w rozbiciu na ekonomiczne grupy wiekowe.	12
Wykres 3. Określenie wskaźnika edukacyjnych grup wiekowych w Gminie Głogów (badania z 2019 roku).	15
Wykres 4. Określenie popularności klubów sportowych w Gminie Głogów.	20
Wykres 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Głogów z powodu ubóstwa w latach 2017-2019.	35
Wykres 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Głogów z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019.	38
Wykres 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Głogów z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019.	39
Wykres 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Głogów z powodu bezrobocia w latach 2017-2019.	41
Wykres 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Głogów z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w latach 2017-2019.	48
Wykres 10. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów odpowiedniego wieku do zakupu alkoholu.	56
Wykres 11. Wskazanie przez mieszkańców z Gminy Głogów ich stosunku do alkoholu.	56
Wykres 12. Wskazanie przez mieszkańców z Gminy Głogów spożycia alkoholu na przestrzeni ostatnich 10 lat.	57
Wykres 13. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów występowania zagrożeń na terenie gminy związanych z nadużywaniem alkoholu.	58
Wykres 14. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów negatywnych skutków występujących na terenie gminy związanych z nadużyw.	59
Wykres 15. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów głównych powodów dla których ludzie sięgają po alkohol.	60
Wykres 16. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów najskuteczniejszej metody pomocy dla osoby uzależnionej.	61
Wykres 17. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów oczekiwań związanych z podejmowaniem działań prewencyjnych przez władze gmin.	62

Wykres 18. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów działań prowadzonych na terenie gminy, które mają za zadanie przeciwdziałać i zapobiegać uzależnieniom od alkoholu i narkotyków.....	63
Wykres 19. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów skali problemu z jakimi się zmagają.	64
Wykres 20. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów doświadczeń związanych z bezrobociem.	64
Wykres 21. Charakterystyka zarządzania dochodem mieszkańców Gminy Głogów w gospodarstwie domowym.....	67
Wykres 22. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów osób najbardziej zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego.....	68
Wykres 23. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów osób które w ich otoczeniu zażywają narkotyki.....	69
Wykres 24. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów swojej styczności z narkotykami. ...	70
Wykres 25. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów swojej styczności z narkotykami podczas pobytu w pracy.	70
Wykres 26. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów występowania zjawiska przemocy. .	71
Wykres 27. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów ilości rodzin dotkniętych przemocą.	72
Wykres 28. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów sytuacji materialnej rodzin w której występuje przemoc.	72
Wykres 29. Ocena reakcji mieszkańców Gminy Głogów wobec zjawiska przemocy.....	73
Wykres 30. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów płci ofiary przemocy.....	74
Wykres 31. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów rodzaju przemocy jakiej dopuszczają się sprawcy.	75
Wykres 32. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów skutecznych metod wychowawczych.	76
Wykres 33. Wskazanie przez mieszkańców Gminy Głogów skutecznych metod wychowawczych.	77
Wykres 34. Określenie przez mieszkańców Gminy Głogów znanych im przypadków bicia dzieci przez rodziców	78
Wykres 35. Określenie przez mieszkańców Gminy ilości spędzonego czasu przez komputerem ich pociech.	79
Wykres 36. Jak lubisz spędzać wolny czas?.....	81

Wykres 37. Czy doświadczyłeś/aś przez Internet lub telefon wulgaryzmów, wyzywania, straszenia, ośmieszania?.....	82
Wykres 38. Jak zazwyczaj reagujesz w takich sytuacjach?	83
Wykres 39. Ocena poczucia bezpieczeństwa w szkole do której uczęszczają uczniowie Gminy Głogów	86
Wykres 40. Przedstawienie odpowiedzi uczniów na pytania dotyczące wskazania wielkości ich osobistych doświadczeń z przemocą w szkole.....	87
Wykres 41. Ocena przez uczniów ze szkół z Gminy Głogów ich relacji z rodzicami.	88
Wykres 42. Jakie kary stosują Twoi rodzice lub opiekunowie?.....	89
Wykres 43. Określenie przez uczniów z Gminy Głogów liczby pijących rówieśników.	89
Wykres 44. Określenie osobistych kontaktów młodzieży z alkoholem.	90
Wykres 45. Określenie miejsca pierwszych, osobistych kontaktów młodzieży z alkoholem.....	91
Wykres 46. Określenie częstotliwości picia alkoholu przez uczniów z Gminy Głogów.	92
Wykres 47. Wskazanie czy młodzi mieszkańcy z Gminy Głogów sięgają po wyroby tytoniowe.	93
Wykres 48. Określenie wieku pierwszych doświadczeń z papierosami uczniów ze szkół z Gminy Głogów.	94
Wykres 49. Określenie miejsca spożywania wyrobów tytoniowych przez uczniów ze szkół z Gminy Głogów.	95
Wykres 50. Określenie przez uczniów z Gminy Głogów zażywania przez nich napojów energetycznych.....	97
Wykres 51. Wskazanie przez uczniów z Gminy Głogów pierwszych doświadczeń związanych z pornografią.	98
Wykres 52. Wskazanie przez sprzedawców z Gminy Głogów odpowiedniego wieku do zakupu alkoholu oraz tytoniu.....	99
Wykres 53. Wskazanie przez sprzedawców z Gminy Głogów częstotliwości spożywania alkoholu przez klientów na terenie ich sklepów.	100
Wykres 54. Wskazanie przez sprzedawców z Gminy Głogów zdania na temat sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej lub niepełnoletniej.	101
Wykres 55. Wskazanie przez sprzedawców z Gminy Głogów przypadków sprzedaży alkoholu osobom nieletnim na terenie gminy	102
Wykres 56. Wskazanie przez sprzedawców z Gminy Głogów przypadków czy oni sami sprzedawali alkohol osobom nieletnim na terenie gminy?	102

Wykres 57. Wskazanie przez sprzedawców z Gminy Głogów częstotliwości przypadków kupna alkoholu przez nieletnich.	103
---	-----

Spis tabel

Tabela 1. Statystyka stałych mieszkańców wg miejscowości w 2019 roku w tys. osób.....	10
Tabela 2. Struktura przyrostu naturalnego w Gminie Głogów w 2019 roku	12
Tabela 3. Stan uczniów w szkołach podstawowych na terenie Gminy Głogów.	13
Tabela 4. Określenie wskaźnika skolaryzacji brutto szkolnictwa podstawowego (poziomu edukacji) w Gminie Głogów w latach 2010 – 2018.....	14
Tabela 5. Wskaźnik przestępstw na terenie powiatu głogowskiego na przestrzeni 2016 – 2019 roku.	21
Tabela 6. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017 – 2019.....	32
Tabela 7. Przyczyny przyznawania świadczeń pomocy społecznej przez GOPS w Gminie Głogów w latach 2017-2019 (liczba osób/liczba rodzin).	33
Tabela 8. Stan zjawiska bezrobocia w Gminie Głogów w okresie 2017 – 2019.	40
Tabela 9. Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie udzielana osobom uzależnionym.	44
Tabela 10. Dane dot. osób kierowanych na leczenie odwykowe w Gminie Głogów w latach 2016-2018.....	45
Tabela 11. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową wg danych z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie. (w latach 2016 – 2018).....	52
Tabela 12. Skutki bezrobocia.	66
Tabela 13. Liczebność badanej grupy.	80
Tabela 14. Określenie przez uczniów ze szkół z Gminy Głogów dostępności używek na terenie miejsca ich zamieszkania.	96
Tabela 15. Analiza SWOT.....	109

